

**T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı**

**MEKANSAL ADALETSİZLİĞİN ETKİLEDİĞİ OKULLAR VE BU
BAĞLAMDA OKUL VE ÖĞRENCİNİN KARŞILIKLI KİMLİK ÜRETİMİNİN
İNCELENMESİ**

**Sedat EKİNCİ
(Yüksek lisans Tezi)**

İstanbul-2020

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı

**MEKANSAL ADALETSİZLİĞİN ETKİLEDİĞİ OKULLAR VE BU
BAĞLAMDA OKUL VE ÖĞRENCİNİN KARŞILIKLI KİMLİK ÜRETİMİNİN
İNCELENMESİ**

Sedat EKİNCİ
(Yüksek lisans Tezi)

Danışman
Doc. Dr. Münür Bilgili

İstanbul-2020

**Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.
© 2020**

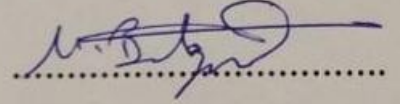
ONAY

Sedat EKİNCİ tarafından hazırlanan “Mekansal Adaletsizliğin Etkilediği Okullar ve Bu Bağlamda Okul ve Öğrencinin Karşılıklı Kimlik Üretiminin İncelenmesi” konulu bu çalışma 23/01/2020 tarihinde yapılan savunma sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

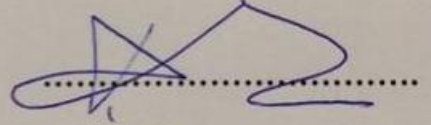
Adı Soyadı

İmza

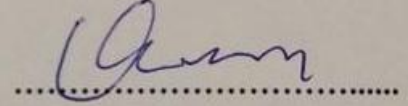
TEZ DANIŞMANI Doc. Dr. Münür BİLGİLİ

JÜRİ ÜYESİ Doc. Dr. Ali BALCI

JÜRİ ÜYESİ Doc. Dr. Vedat ŞAHİN

ÖZGEÇMİŞ

- 2012 Toroslar Lisesi'nden mezun olma
- 2017 Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği bölümünden mezun olma
- 2017 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliğine giriş
- 2018 Milli Eğitim Bakanlığına personel olarak giriş

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum: Milli Eğitim Bakanlığı

E-Posta: ekinci.sedat33@gmail.com

Telefon: 05369803168

ÖNSÖZ

Bu araştırmada eğitimin mekansal adaletsizlikten nasıl etkilendiğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Türkçe literatürde yeterli çalışmanın olmadığı mekansal adaletsizliği eğitim ile birleştirerek bu mefhumu hem Coğrafi hem de Sosyal Bilimsel olarak inceledik. Bugün mekansal adaletsizliğinin eğitim kurumları ve öğrenciler üzerindeki etkilerini bilmek daha tesirli ve realist bir eğitimin vücut bulmasını sağlayacaktır. Temennimiz odur ki istikbalde bu kavram tarih olsun. Ama görünen odur ki bu ancak temennide kalacak.

Bu araştırma sürecinde emekleri geçen başta danışman hocam Doc. Dr. Münür Bilgili ve Doc. Dr. Ali Osman Kocalar olmak üzere Doc. Dr. Mehmet Ünlü'ye, Doc. Dr. Ali Balcı'ya, Dr. Salih Yıldırım'a, hocam ve hocalarımın hocası Prof. Dr. Ramazan Özey'e ve bu süreçte bana yardımcı olan araştırmacı arkadaşım Uğur Akar'a teşekkür eder, şükranlarımı sunarım. Bu araştırmayı beraber ürettiğimiz katılımcı arkadaşlarıma da ayrıca teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmamekansal adaletsizliğin eğitim durumuna nasıl bir tesiri olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu vaziyeti tespit etmek için açık uçlu anket tekniği ve gömülü teori yöntemi kullanılarak şu sorulara cevap aranmıştır:

- Mekansal adaletsizlik eğitimi nasıl etkilemiştir?
- Mekansal adaletsizlik okul ve öğrenci kimliklerinin oluşumunda ne derece etkilidir?
- Maddi gen nedir ve araştırma yapılan sahada var mıdır?

Araştırmanın çalışma grubu araştırma yapılan sahada yaşayan 11. Sınıf talebeleridir. Çalışma grubu 50 kadar öğrenciden oluşmuştur.

Araştırma yapılırken açık uçlu anket tekniği kullanılarak sorular muhatabına yöneltilmiştir. Toplamda ankette 14 açık uçlu soru vardır. Gereken cevaplar gömülü teori yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmada elde edile bulgulara göre öğrenciler kendilerini başarılı-başarısız, olumlu-olumsuz özelliklerle tanımlamışlardır. Okullarını da eski, başarılı, başarısız gibi sıfatlarla tanımlamışlardır. Farklı sorulara verdikleri cevaplarla okulun ve bulundukları yerlerin dezavantajlarından söz etmişlerdir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre araştırma yapılan yerde maddi gen ağırlını hissettirmektedir. Mekansal adaletsizlik bölgede var olurken eğitim koşullarını negatif yönde etkilemiştir. Ve mekansal adaletsizlik okulun ve öğrencinin kimlik oluşumu sürecinde olumsuz etki yapmaktadır.

ABSTRACT

This research is done with the objective to determine the effect of spatial injustice on educational attainment. To that end, answers are sought to following questions by using open-ended survey technique and grounded theory method:

- How does the spatial injustice affect education?
- How effective is the spatial injustice on identity formation of schools and students?
- What is material gene and is it available in the research field?

The study group of the research is composed of 11th grade students residing in the research field. The study group is composed of around 50 students.

The questions are asked to respondents by using open-ended survey technique. The survey is composed of 14 open-ended questions. The answers are assessed by using grounded theory method.

According to the findings obtained in the study, the students have identified themselves with successful-unsuccessful, positive-negative characteristics. They have defined their school with adjectives such as old, successful, unsuccessful. They have stated the disadvantages of the school and its location when they answered different questions.

According to the results obtained in the study, the material gene is influential in the research location. Spatial injustice exists in the location and adversely affect the educational conditions. And spatial injustice has a negative effect in the identity formation process of the school and the student.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	1
Alt Problemler.....	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem.....	2
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Sayıtlılar (Varsayımlar).....	3
1.6. Tanımlar	3
BÖLÜM II.....	4
ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Mekansal Adaletsizlik ve Okul	4
2.2. Maddi Gen ve Görünmeyen Kast Sistemi.....	8
2.3. Mekan ve Kimliğin Karşılıklı Üretimi	11
BÖLÜM III	14
YÖNTEM.....	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Çalışma Grubu	16
3.3. Veri Toplama Araçları	16
3.4. Verilerin Toplanması	17
3.5. Verilerin Çözümlemesi	17
BÖLÜM IV	18
BULGULAR.....	18
4.1 Ön Bilgi.....	18
4.2. Giriş Soruları.....	20
4.3 Kimlik Tanımlamaları.....	23
4.4 Mekansal Adalet/Adaletsizlik	51
BÖLÜM V	60
SONUÇ	60
5.1. Baba-Dede Mesleği ve Maddi Gen	60

5.2. Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesi.....	60
5.3. Öğrenci ve Okulun Karşılıklı Etkileşimi.....	61
5.4. Okul Algısı ve Duygusu.....	63
5.5. Mekansal Adaletsizlik.....	66
5.6. Genel Değerlendirme	69
5.7. Öneriler	71
KAYNAKÇA.....	74
EKLER.....	78
ANKET SORULARI	78

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Şanlıurfa ilçelerinin yıllık nüfus artış hızı	19
Tablo 1.1. Kendinize göre kendiniz.....	23
Tablo 1.2. Kendinize göre kendiniz.....	24
Tablo 1.3. Kendinize göre kendiniz.....	25
Tablo 1.4. Kendinize göre kendiniz.....	25
Tablo 2.1. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?.....	26
Tablo 2.2. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?.....	27
Tablo 2.3. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?.....	28
Tablo 3.1. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	29
Tablo 3.2. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	29
Tablo 3.3. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	30
Tablo 3.4. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	30
Tablo 3.5. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	30
Tablo 3.6. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	31
Tablo 3.7. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	31
Tablo 4.1. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından).....	32
Tablo 4.2. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından).....	34
Tablo 4.3. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından).....	35
Tablo 5.1. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	35
Tablo 5.2. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	35
Tablo 5.3. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	36
Tablo 5.4. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	36
Tablo 5.5. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	37
Tablo 6.1. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	37
Tablo 6.2. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	38
Tablo 6.3. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	38
Tablo 6.4. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	39
Tablo 6.5. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	40
Tablo 7.1. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.40	
Tablo 7.2. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.42	
Tablo 7.3. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.43	
Tablo 8.1. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	43
Tablo 8.2. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	45
Tablo 8.3. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	45
Tablo 9.1. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.	46
Tablo 9.2. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.	47
Tablo 9.3. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.	48
Tablo 10.1. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	49
Tablo 10.2. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	49
Tablo 10.3. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	51

<i>Tablo 11.1. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında hangi fiziksel farklar vardır?</i>	<i>51</i>
<i>Tablo 12.1. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?</i>	<i>53</i>
<i>Tablo 12.2. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?</i>	<i>54</i>
<i>Tablo 12.3. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?</i>	<i>54</i>
<i>Tablo 12.4. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?</i>	<i>55</i>
<i>Tablo 13.1. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?</i>	<i>55</i>
<i>Tablo 13.2. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?</i>	<i>55</i>
<i>Tablo 13.3. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?</i>	<i>56</i>
<i>Tablo 13.4. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?</i>	<i>56</i>
<i>Tablo 13.6. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?</i>	<i>57</i>
<i>Tablo 14.1. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?</i>	<i>57</i>
<i>Tablo 14.2. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?</i>	<i>58</i>
<i>Tablo 14.3. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?</i>	<i>59</i>
<i>Tablo 14.4. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?</i>	<i>59</i>

RESİMLER-GRAFİKLER LİSTESİ

Resim 1. İller bazında kişi başına düşen milli gelir (kaynak: TÜİK).....	18
Grafik 1. Babanızın Mesleği	20
Grafik 2.Dedenizin Mesleği	21
Grafik 3.Dede ve Babaların Ortak Meslekleri	21
Grafik 4.Öğrencilerin Yapmayı Tahmin Ettikleri Meslekler	22
Grafik 5. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz? Kategoriler- Süper kategoriler-Ana kategori.....	62
Grafik 6. Okulunuz size ne hissettiriyor?.....	64
Grafik 7. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?	66
Grafik 8. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları nelerdir?.....	67
Grafik 9. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?	68
Grafik 10. Araştırmadaki sorulardan elde edilen ana kategoriler ve araştırmanın konusu.	71

KISALTMA VE SEMBOLLER

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

GT: Gömülü Teori

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Farklı okullar ve farklı öğrenci profillerinin altında yatan en önemli faktörlerin başında mekan gelir. Bu heterojenliği arttırıcı bir tesire sahip “mekansal adaletsizlik” araştırmanın kilit kavramıdır. Bu araştırmada mekansal adaletsizliğin nasıl bir eğitim mekanı oluşturduğu ve bu eğitimle muhatap olan öğrencilerin maddi gene sahip olup olmadıkları nihayetindeyse okul ve öğrencinin mekansal adaletsizlik bağlamında nasıl bir üretim süreci yaşadığı incelenecektir.

Eşitsiz gelişim, kültürel farklılık, çevre koşulları, devlet politikaları, ekonomik faaliyetler gibi faktörler farklı coğrafyalar oluşturur. Bu coğrafyalarda var olan fiziksel ve sosyal mekanlar bu farklılıkları somutlaştırır. Bir eğitim mekanı olan okul fiziki olarak etkilenmese bile sosyal olarak mutlaka çevresinden etkilenecektir. Bu gibi okullarda Milli Eğitim Bakanlığına, okul idaresine, öğretmenlere ve velilere büyük vazifeler düşmektedir. İşte bu araştırmanın temel problemi olan “mekansal adaletsizliğin eğitime nasıl bir etkisi vardır?” sorusu eğitimcilerin yükünü arttıran bir meseledir. Bu soruya araştırmada cevap aranacaktır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Mekansal adaletsizlik eğitimi, eğitim mekanını ve öğrenciyi ve bunlar arasındaki ilişkiyi nasıl etkiler.

Alt Problemler

- Okul ve okullu birbirini nasıl üretir?
- Okul sadece Kartezyen bir mekandan mı ibarettir?
- Okul algısı ve yer duygusu hangi vaziyettedir?
- Mekansal adaletsizlik nasıl bir coğrafya oluşturur?
- Okul çevreden tecrit edilebilir mi?

1.2. Amaç

Toplumsal inşalar ayrıcalıklı ve ulaşılmak istenen kesimlerle konumlar inşa eder. Bu inşa süreci ekonomik, sosyal, kültürel kodlar dikkate alınarak incelenmelidir. Bu araştırmada böyle bir tavır sergilenecektir.

Tezin konusunda anlatıldığı gibi araştırma mekansal adaletsizlik bağlamında yürütülmektedir. Mekansal adaletsizlik bir süreçtir. Bu süreçte pek çok girdi deforme bir çıktı olarak geri döner, değişir ve yeniden üretilir. Eğitim ise mekansal adaletsizlikle amacından uzaklaşır. Ve bu araştırmanın bir diğer konusu maddi geni oluşturur. Maddi gen ise katı bir hiyerarşi vücuda getirir. Bütün bunlar okulu ve bir okullu olarak öğrenciyi etkiler. Geniş bir etkileşim ağı okul ve okulluyu sürekli ve karşılıklı bir üretim sürecine sokar.

Mekanlar birbirleriyle olduğu gibi insanlarla da etkileşim halindedir. Mekansal adaletsizlikte mekanlar ve insanlar ile etkileşim ve üretim içerisindedir. Aynı zamanda mekansal adaletsizlik sosyal adaletsizliğin bir türevi ve neticesidir. Sosyal hiyerarşinin mekansallaşmasıdır. Ve var olduğu yerlerde sadece mekanla sınırlı kalmayıp güncel hayat ve kimlik gibi pek çok sürece etki etmektedir. Bu araştırmanın amacı mekansal adaletsizliğin hüküm sürdüğü yerlerde eğitimin olumsuz etkilendiğinin ve bu olumsuz etkilenen eğitimin sosyal yan etkilerinin neler olduğunun tespit edilmesidir. Aynı zamanda mekansal adaletsizliğin eğitime etkisiyle ilgili farkındalığı arttırmak ve bu olguyu coğrafi bir tarzda okuyucuya hissettirmek araştırmanın amaçlarındandır. Bununla birlikte eğitim, kimlik, kültür ve ekonomi gibi parametrelerin mekansal adaletsizlikle ilişkisine araştırmada değinilecektir.

1.3. Önem

Araştırmaya özgünlük katan en önemli husus eğitim, mekansal adaletsizlik ve öğrenci üçgenini birbirleriyle değerlendiren bir araştırma olmasıdır. Özellikle ülkemizde mekansal adalet/adaletsizlik hakkında yapılan çalışmalar gayet azdır. Umumiyetle mekansal adalet/adaletsizlik araştırmalarda başka bir başlık altında değerlendirilmiştir. Mekansal adaletsizlik bağlamında eğitimin değerlendirilmesi tezin özgünlük değerini arttırmıştır. Bu ayrıca tezin bir yandan öneminin artmasının da vesilesidir. Ayrıca

araştırmamız benzer araştırmalara ilham kaynağı ve faydalanacak bir literatür de olabilir. Bunların dışında eğitim ile ilgili bir sorunu mekan ve öğrenci ile birleştirerek derin ve geniş bir analiz ortaya konulması meseleye bütüncül bir bakış getirmiştir.

1.4. Sınırlılıklar

- Konu açısından, mekansal adaletsizlik sınırlıdır.
- Örneklem açısından, lise öğrencileri ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar (Varsayımlar)

- Öğrencilerin sorulara samimiyetle cevap verdiği varsayılmıştır.
- Örneklem çalışma grubunu temsil edecek niteliktedir.

1.6. Tanımlar

Maddi Gen: Bir kişiye ailesinden geçen maddi vaziyet ve statü.

Kendileme: Kelime manası olarak kendi kendine yapma, kendi yararına kullanma manasındadır. Coğrafi olarak bir mekanı kişilerin kendi istek ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmesi.

Panoptik Mekan: Bazı kişilerin bazılarını denetlediği, izlediği mekan.

Kriptik Mekan: Belli kesimlerin dışındaki insanlara kapalı olan, dışarıyla iletişimin olmadığı mekan türü.

Mekansal Adaletsizlik: Eşit olmayan fiziki görünümün, hizmet yetersizliğinin, mekanda var olan eksik sosyal faaliyetlerin ve faaliyet sahalarının sonucunda oluşan mekansal farklılık.

Yer Kimliği: Yerin insanlar tarafından deneyimlenip değerlendirilmesi.

Yer Ruh (Genius Loci): Toplum tarafından belli mekanlara verilen anlam ve değer sonucunda oluşan yere ait özgün

Toplumsal Mekan: İnsanlar tarafından üretilip matematiksel olmayan mekan.

Hakimiyet Sahası: Bazı insanların kontrolü altında olan belirli sahalar.

BÖLÜM II

ALAN YAZIN/İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Mekansal Adaletsizlik ve Okul

Bu bölümde mekânsal adaletsizlik ve etkilerine geçmeden önce, mekânın ne olduğu ve coğrafi disiplin içinde nasıl ele alındığını açıklamaya çalışacağız. Mekân, günümüz coğrafyasının ana paradigmasıdır. Paradigma, herhangi bir disiplinde, belirli bir zaman diliminde olayları, olguları ve problemleri ele alış şeklidir (Kuhn, 2012). Olgulara nasıl bakacağımıza, nasıl çözümleyeceğimize yön verir. Diğer bir deyişle paradigmalar disiplinler için kılavuz, dünya görüşü (Godfrey-Smith, 2003) ve olguları çözümleme şeklidir. Coğrafyada da olgulara bakışımızı, sorunları ele alışımızı ve bakış açılarımızı etkileyen en önemli unsur mekândır. Bu nedenle mekan, coğrafi disiplin içinde ana paradigma olarak görülmektedir. Mekân kavramı ve kullanılışı zaman içerisinde önemli değişimlere uğramıştır. Eski Yunan döneminden 20. yüzyılın ilk döneminde kadar daha statik, sınırları belirgin ve değişime açık olmayan mekân anlayışı zamanla erozyona uğradı (Kitchin, 2009). İnsandan farklı bir olgu olarak düşünülen mekân kavramı Kant (1724-1804) ile birlikte daha fazla sorgulanır oldu. Kant mekân ve zamanın insan bilincinden ayrı düşünülemeyeceğini; bunların birer objektif varlıklar olmadığını ileri sürdü. Ona göre, mekân hakkındaki bilgilerimiz daha çok bilişsel yetilerimizin bir sonucuydu (Dicken, 20016).Bu döneme kadar hakim olan mutlak mekan anlayışı daha fazla sorgulanmaya başladı. İnsanın başat olduğu bir mekân paradigması da yavaş yavaş şekil almaya başladı.

Adil dünya inancı dünyanın adil bir yer olduğu ve insanların neyi hak ederlerse onu buldukları hipotezi üzerine kurulmuştur. İnsanlar iyilerin ödüllendirildiği, kötülerin cezalandırıldığı ve nihayetinde herkesin hak ettiğini aldığı adil bir dünyada yaşıyor olduklarına inanmaya güdülenmişlerdir (Kılınç, Torun, 2011, s.1). Her ne kadar inansak veya inanmasak da dünya adil bir yer değildir. Bu dünyanın kendisinden kaynaklı bir netice değildir elbette. Adalet gibi adaletsizlikte insani bir süreç ve neticedir. Dolayısıyla ürettiğimiz şeylerde de adalet mefhumu soyut bir halden somut bir hale dönüşebilir. Mekansal adaletsizlik bunun bir misalidir. Mekânsal adaletsizlik, yer

seçimindeki ayrımcılık, mekânın politik olarak örgütlenmesi ve kapitalist kentleşme çıktılarının eşitsiz dağılımı ile oluşmaktadır. (Mutlu, Varol, 2017, s.2) Ve mekansal adaletsizlik kapitalizmin bir üretimidir. Kapitalizm sadece önceden var olan mekânı, Dünya'yı ele geçirmekle kalmadı, kendi mekanını da üretmeye yöneldi (Lefebvre, 2014 s.331). Kapitalizm mekânın dışında alışkanlıklarımızı, kültürümüzü, kimliğimizi, düşüncelerimizi, kalıplarımızı, ihtiyaçlarımızı, ilişkilerimizi değiştirdi, ele geçirdi ya da üretti. Bütün bu geniş kapsamlı üretim süreci sonunda kendi doğasında olan adaletsizliği birçok sürece yansıtarak çatışmalı bir mekan ve sosyal ilişkiler ağı kurdu.

Mekân, yalnızca somut varlığı ile ele alınırsa, insanın onu anlamlandıran etkinliği ve yine onun tarafından insanın kendisini konumlandığı yer, rol, kimlik, algı ve duygular göz ardı edilmiş olur. Oysa onun fiziksel ve epistemolojik boyutunu aşan ruhsal, sosyal ve kültürel boyutları, insan ve toplum yaşamının biçimlenmesinde önemli izler taşır. Bu nedenle, disiplinler arası, fenomenal ve gerektiği oranda da işlevsel bir tutum ile insan-mekân ilişkilerini belirleyen temel çerçeveyi ortaya çıkarmak (Demir, 2017, s.199) yararlı olacaktır.

Mekanın kavramlaşma serüveninde, onun sadece bir geometri, fiziksel bir madde, bir sınır olmadığı, zihinsel olarak da var olduğu yorumlarının üzerine, mekânın toplumsal olarak üretildiği, fiziksel olanı da zihinsel olanı da toplumsallığın doğurduğu savı ileri sürülür. Daha sonraları, mekânın toplumsal bir üretim olduğu kadar toplumun da mekansallığının olduğu fikri gündeme gelir (Gürkaş, Barkul, 2012, s1). Son yıllarda mekânı düşünme ve tartışma biçimi önemli ölçüde değişmiştir. Bu süreç içinde mekânın insan aktivitelerinin içinde yer aldığı, fiziksel boyuta sahip kartografik bakış açısından, kentsel yığılmaların sosyal ve ekonomik nedenselliklerini tanımlamaya ve mekânsal adaletin/adaletsizliğin üretimini açıklamaya yönelen bir yapıya evrildiği görülmektedir. Böyle bir evrime, mekânın sosyal olarak üretildiği kurgusu temel teşkil etmektedir (Mutlu, Varol, 2017, s2).

Çoğu zaman gündelik yaşamımızda farklı mekânları tecrübe ediyor ve içinde yaşıyoruz. Özellikle ekonomik faaliyetler mekânın farkındalığını daha da arttırmaktadır. Bu farkındalık farklı bireylere göre farklı anlamlar kazanmaktadır. Böylece mekâna göreceli ve ilişkisel bir tanım eklenmektedir. Yani mutlak, kesin mekân yoktur. Objelerin kendi başlarına hiçbir önemi yoktur. Objeler diğer objelere göre konumlanır

ve anlam kazanır. Eğer mekânı uzay anlamıyla kullanırsak hiçbir şeyin tek başına kesin bir konumu yoktur (Bilgili, 2016, s.12-13).

Mekan, üretim tarzına hem sonuç, hem de neden ve gerekçe olarak müdahale etse de, bu üretim tarzıyla birlikte değişir. Bunu anlamak kolaydır: “Toplumlarla” birlikte değişir (eğer böyle ifade etmeyi tercih edersek). Dolayısıyla, mekanın tarihi vardır. (Tıpkı zamanın, bedenlerin, cinselliğin, vb. tarihinin olması gibi.) Hala yazılmayı bekleyen bir tarihtir bu (Lefebvre, 2014, s.25).

Bir toplumsal mekan yoktur, fakat birden çok toplumsal mekan hatta sonsuz bir çokluk vardır; dolayısıyla, “toplumsal mekan” terimi sayılabilir olmayan bir kümeyi belirtir. Büyüme ve gelişme boyunca hiçbir mekan yok olmaz. Küresel olan yereli ortadan kaldırmaz. Söz konusu olan şey, eşitsiz gelişim yasasının bir sonucu değildir, kendine özgü bir yasanın sonucudur (Lefebvre, 2014, s.112).

Farklı ideolojiler ve üretim tarzları farklı tarzda mekanlar üretir. Özellikle kapitalizmin kapitalist mekandan başka bir mekan üretmedeki becerisizliği ve bu haliyle bu üretimin üstünü örtme, azami karın tüm damgasını gizleme çabası görülür (Lefebvre, 2014 s.178). Bu üretim sürecini günümüz kentlerinde ağır olarak hissetmekteyiz. Günümüz kentleri, farklı siyasetlerin ete kemiğe büründüğü, mekân, insan, zaman, kimlik, kültür, imge ve göstergelerin kaotik ve çatışkan biraradalık sergilediği, oldukça heterojen ve kozmopolit alanlardır (Aytaç, 2007, s.202). Bu heterojenlik ve kozmopolitlik gelir adaletsizliğiyle artmakta özellikle de yüksek ve düşük gelirliiler arasındaki flu mekanlarda kendini hissettirmektedir.

Dini, politik, askeri, coğrafi, kültürel, etnik, kimlik vb gibi çeşitli sebeplerle ayrışmanın olduğu kentsel alanların tarihçesi oldukça eskiye dayanmaktadır. Günümüz küresel kentindeki ayrışmayı bunlardan farklı kılan noktalar; ayrışmanın ekonomi politik temelli olup, güç ilişkilerine dayanması, sınıfsal ayrım üzerinden yürümesi ve aynı toplumda yaşayan bireylerin birbirinden uzaklaştığı, sembolik sermayesi ‘yaşam tarzı’ haline getirilen bir arzular dünyası olmasıdır. (Akgün, 2014, s.71) Kuşkusuz mekan sadece ekonomi çerçeveli bir indirgemecilikle açıklanamayacak süreçleri de içerisinde barındırmaktadır. Ancak sermaye, coğrafi ya da kültürel farklılıklarla sürekli mücadele halindedir ve gerektiğinde kendi çıkarları doğrultusunda farklı mekansal düzenlemelere gidebilir (Yırtıcı, Uluoğlu, 2004, s.45).

Okul bir mekandır ve “*Mekân üretimi ve mekânın üretimi süreci varsa, tarih de vardır*” (Lefebvre, 2014 s:75). Bu sebeple bir okulu sadece şimdiki zaman ve koşullar dikkate alınarak değerlendirmek eksik belki de yanlış neticeler elde etmeye sebebiyet verebilir. Sosyal olaylar gibi mekanda bir süreçtir. Okul gibi bizlerde tarihi bir ürünüzdür. Okul ve bizler için geçmiş, yaşanmış ve bitmiş değildir. Şimdi geçmişle ilişki hatta gelecekle ilişkilidir. Zamanda mekan gibi mutlak, ilişkisel, göreceli olabilir. Ve mekan(okul) sadece zaman ile bir ilişki içerisinde değildir aynı zamanda mekan mekanlarla ilişki içerisinde.

Harvey’e (2016, s:19) göre ilişkisel mekân “*Mekânın, Leibniz’in bakışıyla nesnelerin içinde görülmesi ve bu anlamda nesnelerin de ancak kendi içlerinde başka nesnelerle ilişkiler içererek ve bunları temsil ederek var olduğunun kabul edilmesi*” dir. Mekanın ilişkisel olması çevredeki mekânsal adaletsizliğin okula sıçramasına sebep olur. Bunu ne yüksek duvarlar ne de okul içinde oluşturulmaya çalışılan otonom bir yapı engelleyebilir. Her ne kadar okul hakimiyet sahası (Territory) olsa da her ne kadar coğrafi güç ile insan grubu mekan içinde kontrol altına alınmaya çalışılsa da mekan belli bir derece kapalı olabilir. Bu sebeple okulun çevresinde olan gelişmeler aynı zamanda okulun içine aks etmektedir. Mekansal adaletsizliğin olduğu bir bölgede okul bölgenin aksine modern bir mimariye ve şaşırtıcı derecede teknik donanıma da sahip olsa mekansal adaletsizlikten kaçamayacaktır. Çünkü mekanın sosyal yanı (öğrenciler, öğretmenler, idare görevlileri, veliler) çevreyi mekanın içine taşıyacaktır.

Kimlik ve güç ilişkisi mekanın normatif yapısının temel kodlarıdır. Normatif özelliğin kendini iyice hissettirdiği okul, güç ilişkilerinin(öğrenmen-öğrenci-idare-hizmetliler) sert bir şekilde yaşandığı yerdir. Öğretmen kendine has davranış kalıplarına sahiptir ve öğrenci üzerinde tahakküme sahiptir. Öğrenci uyması gereken bir sürü kurallar silsilesiyle karşı karşıyadır. Mekansal adaletsizlik ve geleneksel hayat(gelişmeye dirençli) tarzı süper normatif bir mekan oluşturur. Süper normatif bir mekan olan okulda gruplar(öğrenmen-öğrenci-idare-hizmetliler) arası ayrım, davranış kalıpları, uyulması gereken kurallar, görevler, güç ilişkileri, iktidar mücadelesi, keskin sınırlar ve sosyal sorunlar daha belirgindir.

Küreselleşmenin, azgelişmiş ve/veya gelişmekte olan birçok ülkenin ve özellikle bu ülkelerde yaşayan dar gelirli/yoksul kesimlerin aleyhine çalıştığı, çevresel sorunların

küresel boyutlarda olduğu küresel ekonomide istikrarı sağlayamadığı, söz konusu sürecin kötü şekilde idare edilmesi ile yoksulluğun arttığı açıkça görülmektedir (Çeken, Ökten, Ateşoğlu, 2008, s.93). Her ne kadar bölgeler, ülkeler, yerleşim sahaları farklı dinamiklere sahip olsalar bile ve küreselleşme her yerde aynı şekilde ve aynı tesirle ilerlemese bile kapitalizmin etkilemediği yer yoktur. Kapitalizm, tarih sahnesine çıktığı andan itibaren küreselleşmeyi de beraberinde ortaya çıkarmıştır (Çeken, Ökten, Ateşoğlu, 2008, s.93). Kapitalizm yeni bir küreselleşme ürettiği gibi üretimini vasıta olarak kullanarak dip bucak her yere girmeye çalışmaktadır. Globalleşme kapitalist bir yapıya sahip olsa da son zamanlarda parlamaya başlayan glokalleşme de kapitalist bir yapıdadır. Bu küresel yerelleşme hareketi bazen yerel unsurlarla maddi kazanç elde etme şeklindedir. Ve bu yerelleşmeler global bir lokalleşmedir. Evrensel-tikel ilişkisi yeni biçim alarak yalnızca küreselin yerel üzerinde belirleyici ve tektipleştirici etkisi söz konusu olmamakta, yerelin de aktif katılımcı olduğu ve katkıda bulunduğu sentezler, kültürel melezlikler, yeni vatandaşlık anlayışları dile getirilmektedir. Küreselden izole edilmiş ya da etkilenmeyen bir yerellik düşünülemez olduğu gibi, yerelin kendisini ifade etmesi için de yine küresel mekanizmalara ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Şen, 2008, s.159).

2.2. Maddi Gen ve Görünmeyen Kast Sistemi

Maddi gen, aileden bireye geçen maddi statüdür. Çocuk başlangıçta ana ve babasının sınıf statüsünü kazanır. Rollerin kişisel çaba ile kazanıldığı bir sistemde bile, bu, çocuğa bütün geri kalan hayatı boyunca yetişkin statüleri edinmede yardımcı veya köstekleyici olur. Statülerin edinilmesinde çekişmeye yer vermeyen bir sistemde, ana babanın konumunun etkisi hayat boyunca süregelir (Sencer, 1964, s.131). Mekansal adaletsizliğin pençesindeki eğitim ise maddi geni inşa eder. Ve bu olay şu şekilde cereyan eder: Düşük gelirli mahallelerde yapılan okullar yüksek gelirli mahallelere göre fiziki olarak daha kötü vaziyettedir(çoğunlukla). Mekanın ilişkisel olması da mekansal adaletsizliğin çevreden eğitim mekanına sıçramasına neden olur. Bununla birlikte Tarihi süreçler incelendiğinde insanın materyale bağımlılığı sürekli artmıştır. Günümüzde insanlar materyale eşi benzeri görülmemiş bir bağımlılığa sahiptirler. Artık evimizde, işimizde, ve okulumuzda sürekli materyallerle işlerimizi sürdürüyoruz. Yeni eğitim anlayışımızda da materyalin kullanımı ve değeri artmıştır. Düşük gelirli yerleşim

yerlerinde materyale ulaşım zordur. Okullarda materyallerin eksikliği materyallere daha da bağımlı olan biz insanlar için katlanılması zor bir durum olmasının yanında eğitimde verimliliği düşürmektedir. Bununla birlikte okul içindeki materyal eksikliğinin yanında iyi öğretmenlerin daha iyi yerlerdeki daha iyi okullara yönelmesi de cabası.

Sosyal adaletsizlikte mekansal adaletsizliğin vurduğu yerden tekrar vurmaktadır. Buralarda yaşayan öğrencilerin aileleri geçim derdinde oldukları için boş vakit sıkıntısı çekmektedir. Bu da hobilerine, sevdikleri şeylere ve eğitimlerine yeterince vakit ayırmamalarına sebebiyet veriyor. Yani maddi sıkıntı eğitimsizliği beraberinde getiriyor. Böyle ailelerde yetişen çocuklar diğer akranlarından daha fazla eğitime muhtaç durumdadır. Eğitim konusunda avantajlı akranlarından 1-0 gerideler. Bu çocuklar eğitime daha muhtaçken daha kötü bir eğitim durumuyla karşı karşıyalar.

Netice itibarıyla düşük gelirli insanlar fiziki olarak daha kötü mahallelerde yaşarlar, fiziki olarak kötü mahallelerde yaşayan insanlar kötü bir eğitime sahip okullarda ya da bu vaziyete direnen okullarda eğitim-öğretim görürler. Bunun neticesinde potansiyellerini daha az gerçekleştirirler ve yüksek gelirli insanların yaşadıkları mahallelerde eğitim gören öğrencilerden daha az başarılı olurlar. Daha az gelir getiren mesleklere yönelirler. Bunun neticesinde ailesinden gelen yoksulluk onunla birlikte devam eder. Yani eğitim maddi gen oluşturmuş olur. Fakirin oğlu fakir, zenginin oğlu zengindir. Mekansal adaletsizliğin pençesindeki eğitim statükoyu korur onu sürdürülebilir kılar ve kast sistemini inşa eder. Bu kast sisteminde sınıflar arası geçişin muhtemel olması bizim kastı görmemizi engelliyor. Kast sistemi bizim onu görmememizden dolayı yok sayılıyor ve her şey normalmiş gibi sanki tabiatın kanunuymuş gibi hayatımıza devam etmemizi sağlıyor. Bunun temel sebebi aslında bizim gerçeğe bakarken kendi ürettiğimiz ölçülerdir. Bazen göremediğimiz şeyler bizim acımızdan ziyade meseleye bakarken kendimizi görmememizdir. Hayattaki her mevki ve maddi statü insansız olamaz. Dolayısıyla üretilen hiyerarşilerde bizim dışımızda değildir. Şu an üzerimizdeki kıyafetler gibi bunlarda bizim üretimimizdir. Fakat soyut olan, kavramsallaştırdığımız ya da kavramsallaştırmadığımız ürünlerde insan somut ürünlere nazaran daha az görülüyor ya da görünmüyor. Kast sistemi(maddi hiyerarşi) bugün insanların çoğu tarafından benimsenmiştir ve değiştirilebileceğine olan inanç zayıftır. Kastın üstünde ego kastın aşağılarına doğru aşağılık kompleksi yayılıyor. Bu

kast sisteminin aşağılarında yer alan insanların yaşadığı yerlerde olan okullarda ise bu aşağılık kompleksi okulun ve okullunun kimliğine sinmiştir.

Klasik kast sisteminde kasta üyelik doğumla kazanılan bir özelliktir (İçli, 2009, s.169). Bu yüzden genlerle taşındığı varsayılır ve nasıl bir ortama doğruldu ise o ortamdan, daha doğrusu ailesinin mensubu olduğu tabakadan çıkılması imkansızdır. Kısacası bir insan, hangi tabakaya mensup ise, çocukları ve torunları da mensubu olduğu tabakada ömrünü tamamlamak zorundadırlar (Çakıroğlu, 2015, s.84). Maddi gende tıpkı kast sitemi gibi doğduğumuz sosyal konumu korumamıza ve bir sonraki nesile aktarmamıza sebep olur. Klasik kast sisteminden günümüz hiyerarşisinin farkı da sınıfları oluşturan kıstasların başında ekonominin gelmesi ve sınıflar arası geçişin mümkün olmasıdır.

Mekanların birbirleriyle olan ilişkilerinde ve kendi içlerinde çoğu zaman sosyo-ekonomik ve statü temelli güç ilişkilerinin belirleyici olduğu mekansal eşitsizliği doğuran bir hiyerarşiden söz edilebilmektedir (Akgün, 2014, s.77). Sosyal statü mekanı üretir. Mekansal statü vücut bulur. Ve böylece mekan hiyerarşikleşir. *İğrenç yerlerden soylu yerlere, egemen yerlere dek hiyerarşikleşmiş mekan* (Lefebvre, 2014 s.290) kendini hissettirir. Yüksek gelirli, zengin, fakir semtler gibi söylemler mekanında hiyerarşikleştiğini gösterir. Kişinin kültürüyle, maddi imkanlarıyla, şahsi zevkler ve ilgileriyle mekan ayna görevi görür, hiyerarşi ve kültürü bedenselleştirir. Sosyal hiyerarşi ve eşitsizlik mekanla bedenleşerek farklı ve adaletsiz coğrafyalar üretir. Bu farklı coğrafyalar içinde farklı hapishaneler vardır. Özellikle mekansal sıkışma ile düşük gelirli mahallelerde yaşayan insanlar iş ve ev arasında gidip gelen bir hayatı yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Zaman sıkıntısı aşılsa bile maddi imkanlar yapılan faaliyetlerle gidilecek yerleri sınırlandırıyor. Ve yaşanan ve kullanılan mekanlar bizim maddi kimlik kartlarımızı oluşturuyor.

Gelir dağılımından görece olarak daha düşük pay alan kesimlerin ülke nüfusu içerisinde ağırlıkta olması da bu kesimlerin sosyal refah devletinin temel hizmetlerinden sayılan eğitim, sağlık ve beslenmeden daha az faydalanmalarına sebep olmaktadır (Karaman, Özçalık, 2007, s.26). Gelir dağılımı ekonomik bir olgu olmakla birlikte, nüfus artışından ve dağılımından, toplumun sosyo-kültürel yapısından, toplumdaki eşitlik ve adalet kavramlarına olan yaklaşımdan etkilenmektedir (Çakır, 2002. s 91).

Gramsci'ye göre eğitimciler, işçi sınıfının çocuklarına Batı kültürünü aktarmamaları gerekir. Eğitimcilerin bunu aktarmaya devam etmeleri durumunda ise mevcut eğitim teorileri ve pratikleri statükoyu desteklemeye devam edecek ve hegemonik olarak okul da onaylamış olacaktır (Aka, 2009, s.338). Ekonomik bloklara, askeri kamplara, rakip ideolojilere bölünmüş geçmişin haritasının silikleşmesi neticesinde tek ideoloji olarak liberalizmin (neo-liberalizm), tek siyasal görüş olarak demokrasinin, tek ekonomik sistem olarak kapitalizm ve piyasa ekonomisinin egemenliği ve alternatifsizliği vurgulanır (Şen, 2008, s.149). Ve biz, bize dayatılan bu paketi kabul ederken pek sorgulamayız. Çünkü bu paket daha önce denenmiş, ve defalarca başarılı olmuştur. Büyük devletler bu paketi kullanıyor ve başarılıdır. Böyle düşünmemizin sebebi kullandığımız araçlardan kaynaklanmaktadır (law of instrument). Bizim belli şablonlar üzerinden kurduğumuz bu yanlış nedensellik kabulü kolaylaştırıyor ve sorunu görünmez kılıyor.

2.3. Mekan ve Kimliğin Karşılıklı Üretimi

İnsan bir yerde veya kentte, belirli bir mekân üstünde konmuş bir nesne gibi bulunmaz; kentsel mekânları işaretler ve sahiplenir, yaşam alanına anlamlar yükleyerek başka yerlerden ayırt eder ve bir kimlik verir; bu yere kök salar ve bir kimlik yeri olarak inşa eder (Bilgin, 2011, s.20). İnsanların yaşamları çok katmanlılığıyla mekanda mekan ile belirmekte ve şekillenmektedir. Aynı zamanda mekan da bu katmanlı süreçler ile var olmakta ve devinimini sürdürmektedir. Mekan ile insan arasında birbirine sarmalanan ve birbirini bütünleyerek var eden bir ilişkiler ağı bulunmaktadır (Özbek, Ertürk , 2017, s.79).

Mekânsal pratikler hiçbir zaman 'tarafsız' değil, her zaman belirli bir ideolojinin taşıyıcısıdır. Mekân politiktir; çünkü toplumdaki eşitsiz güç ilişkilerinin bir aracı ve örtülü bir ifadesidir. Mekân toplumdaki çelişkilerin normalleştirilip sıradanlaştırıldığı gündelik yaşamın içinde eritildiği bir alandır (Keith ve Pile, 1993; Aktaran: Aytaç, Ö).

Tarihsel süreç içinde toplumsal yapılanmaların geçirdiği her evreye göre kimliğin de farklı oluşumlar gösterdiği açıktır. Toplamlar karmaşıklıktıkça ve değişip geliştikçe kimlik kavramını anlamlandırma parametreleri de değişmiştir. Örneğin geleneksel dönemde kimlik ait olunan aile, klan, soy gibi gruplarla özdeşleştirilmişken;

modernizmle birlikte toplumsal yaşantının merkezine bireyin kendisi geçirilmiş ve modern toplumlarda kimlik çoklu ve hareketli bir yapıya bürünmüştür (Möngü, 2013, s.7).

İnsanların bazılarıyla ortak olan yönlerimize, diğerk bazılarından farklılaşan niteliklerimize işaret eden bir aitlik sorunu olması bağlamında kimlik, bireyin kişisel konumunu belirginleştirir ve bireyselliğine sabit ötsel bir zemin kazandırır (Weeks 1998: s.85). Okullu olarak kişilerin sahip olduğu kimlikler patolojik özelliğes sahip olabilir. Yani ötekileştirilmiş ve ayrıştırılmış özelliğes sahip bir kimlik tipiyle yargılanabilir. Patolojik kimlik topluluklar arası alışverişes karşı çıkarak, ötekini sürekli vurgulayarak kendisine yabancılaşmaktadır (Erdenir, 2005, Aktaran; Muhittin Aşkın).

Kimlik tanımlamalarındaki dönüşümde modern kapitalist ekonomi ve bu ekonomiye merkezli ideolojilerdeki dönüşüm de etkili olmuştur(Akça, 2011, s.15).Bütün bu giydirilmiş kimliklerin üstünde ise, hepsini kuşatan ve etkileyen bir diğerk üst kimlik bulunmaktadır, ekonomik insan kimliğı. Bu, o derece etkin ve güçlü bir kimliktir ki, zaman zaman diğerk alt kimlikleri yönlendirir hatta ezip kendi içinde eritebilir. Çünkü bu ekonomik kimlik içinde insan, kendi çıkarlarını büyötmeyi, isteklerinin tatminini, ihtiyaçlarının karşılanmasını her şeyden önde tutmaya şartlandırılmıştır (Aşkın, 2007, s.217). Buna bir örnekk olarak siyahi bir patronla ve onun şirketinde çalışan bir beyaz işçi arasındaki güç ilişkilerinde siyahi patron daha üst bir mevkidedir. Çünkü ekonomik kalıp yargılar etnik kalıp yargıları sindirmiştir.

Mekansal adaletsizliğes uğramış okullarda adaletsizliğın taşıdığı izler genius loci(yer ruhu)’yi etkiler. Okulun yer ruhu belli bir aidiyet ortaya çıkarır. Öğrenciler ve mezunlar tarafından taşınan bu aidiyet okulda oluşabilecek değışimi zorlaştırır. Bunun en ağır hissedildiğı okullar tarihi değere sahip okullardır. Bu tür okullar bir eğıtim yeri olduğı gibi bir kültür yerine de dönüşmüştür. Böylece mekan yeniden üretilmiştir. Bu yer için oluşturulmuş yer ruhu değışime karşı direnç geliştirir. Değışime karşı direnç mekansal adaletsizliğı arttırıcı bir etkiye sahiptir. Bunun yanında okul için bireylerin sahip oldukları yer duygusu(sense of place) yer ruhundan beslenerek değışimi daha zor hale getirir. Yer algısı-duygusu(Sense of Place): Yer kimliğı ya da yerin “ruhu”na ilişkin farkındalık. Yer algısı fiziki özelliklerle (peyzaj, kent, tarihi), organizasyonun pratik çıktılarıyla (trafik bağlantıları, hizmet lokasyonları), sosyal ilişkilerle (aile,

arkadaşlar) ve kökenle (lokasyondaki kişisel tarih) ilişkili olabilir (Holt-Jensen, 2017, s.311).

Coğrafya’da yer kimliği (Identity of Place) insanlar tarafından deneyimlenen yer anlamına gelir.Yani insanların fiziksel koşulları, insan aktivitelerini ve anlamı değerlendirmesi (Holt-Jensen, 2017, s.311).Bir okulun yer kimliği ayrıca öğrencilerin kendileri ve topluluk tarafından oluşturulan öğrenci kimliğinin de bir parçasıdır. Bununla birlikte öğrencilerin nitelikleri okulun kimliğinin üretiminde etkilidir.

Daha önce, evin, özel alanın, cemaatin bize verdiği aidiyet, güven, bağlanma, tutunma hissini modernite ile birlikte bu mekânlar üstlenmekte; bu yüzden geniş yığınlar, zamanlarının önemli bir kısmını bu mekânlarda geçirmekte, onlarla, özdeşlik ve bağlanma ilişkisi kurmakta, gündelik yaşamlarını bu mekânların sundukları kültürel, sanatsal ürünleri/etkinlikleri tüketmekle geçirmektedirler (Aytaç, 2007, s.203).

Bizim kimliklerimizin dışında nesnelerin kimliklerini de oluşturuyoruz. Örneğin bir şarkının kimliği. Sevilen bir şarkıcının ürünü olduğunda kaliteli bir kimliğe sahip olacaktır. Sıradan bir kişinin elinde belki de popüler olamayarak unutulacaktır. Şarkı ile ilgili yaşadıklarımız, hissettiklerimiz, atfettiğimiz değerler onun için hazırladığımız görelî kimliği oluşturur. Yani şarkının melodisi, sözleri, şarkıcı, şarkıya dair hisler, yaşanmışlıklar, diğer duygular ve diğer insanların düşünceleri gibi birçok süreç kimliğin oluşumunda etkilidir. Mekanların da ve mekan içindeki nesnelerin de belli kimlikleri vardır. Bu kimlikler birbirlerinden kesinkes ayrılmazlar ve karşılıklı üretim içindedirler. Bu yüzden okula ait nesnelerle birlikte okulda nesnelere bir ölçüde aittir. Okulun var olan kimliğini sadece çıplak bir okul oluşturmaz. Süreçte ben, biz, mekan, diğer mekanlar, tarih, anlamlar, kültürel kodlar, düşünce kalıpları, ideolojiler-fikirler, yaşam tarzları, üretim tarzı, nesneler ağı ve birçok şey (buna ismini dahi koymadığımız şeylerde dahildir) etkilidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada kullanılacak yöntem gömülü teoridir. Araştırmanın sonunda ulaşılabilecek teoriye bu yöntemle daha pratik ve verimli şekilde ulaşılabileceği için gömülü teori bu araştırmada kullanılacaktır. Aynı zamanda bu modelde elde edilen verilerin sürekli karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmesi ve kodlanması ve bu sayede araştırma süresince daha kolay ve daha doğru bir sonuç çıkarmayı sağlaması tercih sebeplerinden bir diğeridir. Gömülü kuram, literatürde temellendirilmiş kuram, kuram oluşturma ve alt teori gibi değişik şekillerde ifade edilmektedir. Gömülü teori hem bir araştırma stratejisi hem de veri çözümleme yoludur (Ilgar ve Ilgar, 2013, s.202). Gömülü teori yöntemleri, verilerinizi yeni yollarla görmeyi ve verilerle ilgili fikirlerinizi erken analitik yazım yoluyla keşfetmeyi destekler (Charmaz, 2006, s.2).

Modernite eleştirisi beraberinde pozitivizm eleştirisini gündeme getirmiştir. Bu durum aynı zamanda verili gerçekliğin olmadığından hareketle özcü tavrı eleştirmeye uğratmakta, insanla ilgili olan her şeyin araştırmacının da dahil olduğu sosyal ve tarihi süreçte inşa edildiğini varsaymaktadır. Bu varsayım anlamın bireyden bağımsız olmadığını, anlamın birey tarafından üretildiğini kabul etmek anlamına gelmektedir. Epistemolojik olarak ortaya çıkan bu tartışmanın araştırma yöntemlerine yansımaları ise nitel yaklaşımlar çerçevesinde ortaya çıkmaktadır (Çelik, Ekşi, 2015, s.6).

Gömülü kuram yaklaşımı, genellikle sayısal anket ve diğer istatistiksel yaklaşımlar yoluyla (bütünleştirici) kuramlardan az sayıda edinilen nicel sayıtlı testlerine ilişkin aşırı güvene yönelik olarak yerleşmiş olan eğilime karşılık olarak Glaser ve Strauss(1967) tarafından geliştirilmiştir (Ilgar ve Ilgar, 2013, s.202). Gömülü teori, tüm analiz aşamalarında karşılaştırmalı yöntemler kullanmayı içerir. Böylece, GT teorisyenleri verileri verilerle, kodlarla verileri, kodlarla kodları, kategorilerle kodları ve bitmiş analizlerini ilgili teorik ve araştırma literatürleriyle karşılaştırırlar (Charmaz, 2012, s.4).

Sağlıktan işletmeye, piyasa araştırmalarından sosyal çalışmalara kadar birçok alanda kullanılan gömülü teoride temel amaç, araştırma bulgularından hareketle bir takım teoriler geliştirmek ve/veya kuramlar oluşturmaktır. Bu açıdan bakıldığında nicel yaklaşımın aksine gömülü teori, verili varsayımlardan çok, doğrudan doğruya araştırma sürecinde ortaya çıkan bulgulardan çıkarımlar yaparak kuram geliştirmektedir. Gömülü teorinin Türkiye’de yürütülen araştırmalar kullanılması nitel araştırma desenlerinin anlaşılması için önemli bir basamak oluşturmaktadır (Çelik, Ekşi, 2015, s.6).

Araştırmada gömülü teorinin yapılandırmacı yaklaşımı tercih edilmiştir. (sistemik yaklaşımdan da yararlanılmıştır). Charmaz’ın (2000) eleştirilerine ve uygulamalarına dayanan Yapılandırmacı Gömülü Teori, yapısalcılığın sosyoloji ile ilişkisine yönelik çalışmalar, Gömülü Teori metodolojisini kullanan araştırmalar üzerinde derin bir etki yaratmıştır (Bulduklu, s.7). Araştırmacıya daha fazla manevra alanı sağlamasından, pozitivizme karşı klasik desenden daha mesafeli olmasından ve araştırmacıyı araştırmaya dahil etmesinden dolayı yapılandırmacı yaklaşım tercih edilmiştir.

Araştırmayı yazarken benimsenen paradigma ise Marksist ve post yapısalcı teoridir. Mekânsal ilişkileri analiz etmek için Marksist teoriyi kullanan yaklaşımlara genel olarak Marksist coğrafya adı verilmektedir. Kapitalizmin (daha genel olarak toplumda var olan ekonomik ilişkilerin) tüm sosyal ve mekânsal ilişkileri yapılandığı temel varsayıma dayanır (Öztürk ve Karadağ, 2013, s.18). Marks kapitalist üretim ilişkilerinin bütüncül bir analizini yaparken direkt olarak mekâna, bölgesel farklılaşmaya vurgu yapmamıştır. Ancak onun teorisi kapitalizmin hareket yasalarını açıklamaktadır. Dolayısıyla kapitalizme içkin olan sermaye birikim baskısı, tekelleşme ve kriz eğilimi Marks’ta çokça yer tutan konulardır. Dolaylı olarak Marks bu konuları incelerken sermayenin krizi ötelemek için başvuracağı yöntemler arasında emeğin verimliliğinin artışı, teknolojik gelişme, firmaların tekelleşme eğilimi, daha kolay sömürü olanakları için dış ticaret gibi konulara girerek aslında takipçileri için Marksist bir mekânsal analizin teorik nüvelerini oluşturmuştur (Gündem, 2016, s.81). Ve bu takipçilerin öne sürdüğü Marksist mekan anlayışı mekansal adaletsizliği en iyi açıklamaya yolu olduğu için bu araştırmada bu paradigma benimsenmiştir.

Diğer bir yaklaşımımız olan Postyapısalcılık, yapısalcılığın bir eleştirisi olarak ortaya çıkan bu teorik çerçeve dilsel (linguistic) uygulamalar, söylemler ve metinlerin asli/elzem/özel karakterlerinin olmadığını ancak güç yayılması/kullanılması bağlamında geçici olarak oluşturuldukları fikrine dayanır (Öztürk ve Karadağ, 2013, s.18). Araştırmamızda daha çok kimlik hususunda Marksizmle beraber bu paradigma kullanılacaktır.

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu olarak Şanlıurfa Akçakale’de yer alan bir lisenin 11. Sınıf öğrencilerinden rastgele 50 kişi seçilmiştir. Araştırmanın amacına ve konusuna uygun bir lise seçilip araştırma burada yapılmıştır. Okulun kurumsal kimliğinin zarar görmemesi için okulun ismi gizlenmiştir. 9. ve 10. Sınıflardan daha olgun olup sorulara daha istendik cevaplar verecekleri için ve 12. Sınıf öğrencilerinin uygulama sırasında mevcut okulda yeterli sayıda olmadığından dolayı 11. Sınıf öğrencileri katılımcı olarak seçilmiştir. Çalışma grubunun sayısı kâfi görüldüğünden ve tekrar cevaplarla vakit kaybına yol açmamak için 50 kişiyle sabit tutulmuştur.

Çalışma grubundaki katılımcıların isimleri araştırmada gizli tutulmuştur. Araştırmada katılımcılar için çift cinsiyetli insan isimleri lakap olarak kullanılmıştır. Aynı zamanda isimlerini ve okulun isimlerini belirten katılımcıların yorumlarındaki o kısımlar “.....” olarak değiştirilmiştir. Buradaki amacımız ise katılımcıların mahremiyetidir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak açık uçlu anket seçilmiştir. Bu araştırma tekniğinin seçilmesinin sebepleri hem açık uçlu olduğundan dolayı uzun cevapların katılımcılardan alınması hem de ekonomik olmasından dolayı daha kısa sürede daha fazla katılımcıya ulaşılmasıdır.

Özetle anket ilkece esneklik gerektirmeyen, sınırlı ve yüzeysel bilgilerin yeterli olduğu ve daha homojen örneklerle ilgilenen araştırmacılar için kullanışlı bir tekniktir (Yücedağ, 1993, s.443).

Anket vb. uygulamalarda amaç ölçmektir. Ölçümün geçerli olması için ölçmek için kullanılan aracın ölçülmesi istenen kavrama uygun olması ve aynı zamanda yeterli hassasiyete sahip bulunması gereklidir (Sayım, 2017, s.234). Bütün bunlarla birlikte hem yapı hem de kavram geçerliği dikkate alınarak katılımcıların sıkılmadan soruları samimiyetle cevaplaması için 14 tane açık uçlu anket sorusu hazırlanıp katılımcılara yöneltilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmaya dayanak oluşturan veriler Akçakale’de bir lisede öğrenim gören lise 11. sınıf öğrencileriyle yapılan açık uçlu anket neticesinde toplanmıştır. Araştırmanın kaynağı olan anket soruları öğrencilerin seviyelerine göre hazırlanmıştır. 14 sorudan oluşan anket formundaki sorular öğrencilere yönlendirilmiş ve bu süreçte öğrencilerin sergiledikleri hal, hareket ve tavırlar not edilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin kodlama yoluyla kavramsallaştırılması GT gelişiminin temelidir. Verilerde ifade edilen olaylar, başlangıçta temel ve daha sonra teorik kategoriler oluşturmak için sabit karşılaştırmalı yöntem kullanılarak analiz edilir ve kodlanır (Glaser ve Holton, 2004, s.12).

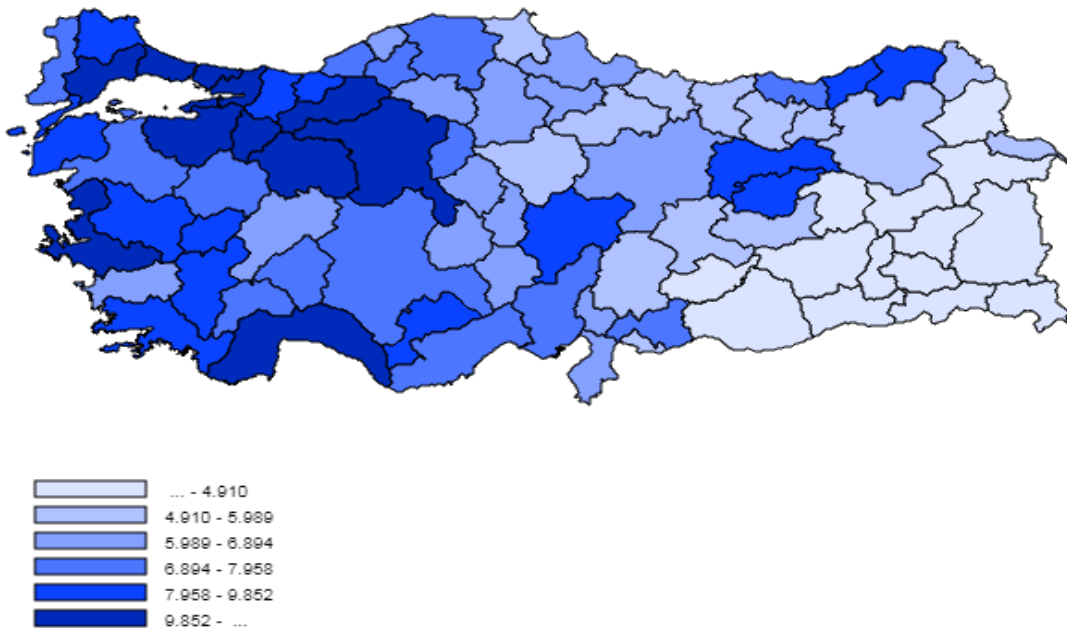
Veriler bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmeden önce kağıt üzerinde açık, eksenli, seçici kodlamaları sırasıyla yapılmıştır. Elde ettiğimiz ilk kodlar kategorilere dönüştürülmüş, kategorilerin birleşmesiyle temalar oluşmuştur. Bu temalar neticesinde çeşitli analizlere ulaşılmıştır. Elde edilen süper kategorilerden daha sonra bir çekirdek kategori seçilerek kategorilerin merkezine yerleştirilmiştir. Kodlamalar yapılırken katılımcıların isimleri onlara olan saygımızdan dolayı harfler veya rakamlar kullanarak değil lakaplar(isimler) kullanılarak kodlama yapılmıştır. Katılımcıların cinsiyeti bilinmediği için daha çok çift cinsiyetli isimler kullanılmaya çalışılmıştır. Veriler bulgulara yazılırken öğrencilerden aynen aktarılmıştır. İmla ve noktalama hataları düzeltilmemiştir. Bu yüzden cevaplardaki yazım yanlışları bize ait değildir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1 Ön Bilgi

Akçakale yoğun olarak Arap nüfusun yaşadığı bir yer. Çocuklar evlerde Arapça konuşulduğu için ilk öğrendikleri dil normal olarak Arapça oluyor. Türkçeyi ise çok sonra okulda öğretmenlerinin gayretleri ile öğreniyorlar. Eğitim dili Türkçe olduğu için çocukların Türkçe öğrenmesi gerekiyor. Bu ihtiyaç ilköğretimin ilk yıllarında çözülmeye çalışılıyor. Başka yerlerdeki akranlarının okumayı-yazmayı çözdüğü bir zamanda buradaki öğrenciler dil öğrenmeye çalışıyorlar. Dili öğrendikten sonra okumayazmaya geçebiliyorlar. Bu da takip silsilesi neticesinde her zaman akranlarından geri kalmayı ve eksik öğrenmeleri sağlıyor. Bir de maddi durumu olmadıkları için bu çocuklar okulun yanında iş hayatını da bir şekilde sürdürüyor. Bununla birlikte çok eşlilik yaygın olduğu için 10-20 kişilik aileler de yaygın oluyor. Bu kadar kalabalık içinde ebeveynler çocuklarıyla şahsi olarak pek ilgilenemiyorlar. Bütün bu kesişimsellik *Sosyal Adaletsizlik* kavramını ve tabi bu da *Mekansal Adaletsizliği* ortaya çıkartmaktadır.

Resim 1. İller bazında kişi başına düşen milli gelir (kaynak: TÜİK)

Yukarıdaki haritadaki renklerin açıklığından da anlaşıldığı gibi Şanlıurfa'nın milli geliri ülkemize nispetle düşüktür. Türkiye'nin genel ortalaması 9693 dolar iken Şanlıurfa'nın Kişi başına düşen milli geliri 3431 dolardır. Akçakale'de ise durum ilçenin genelinden daha olumsuzdur.

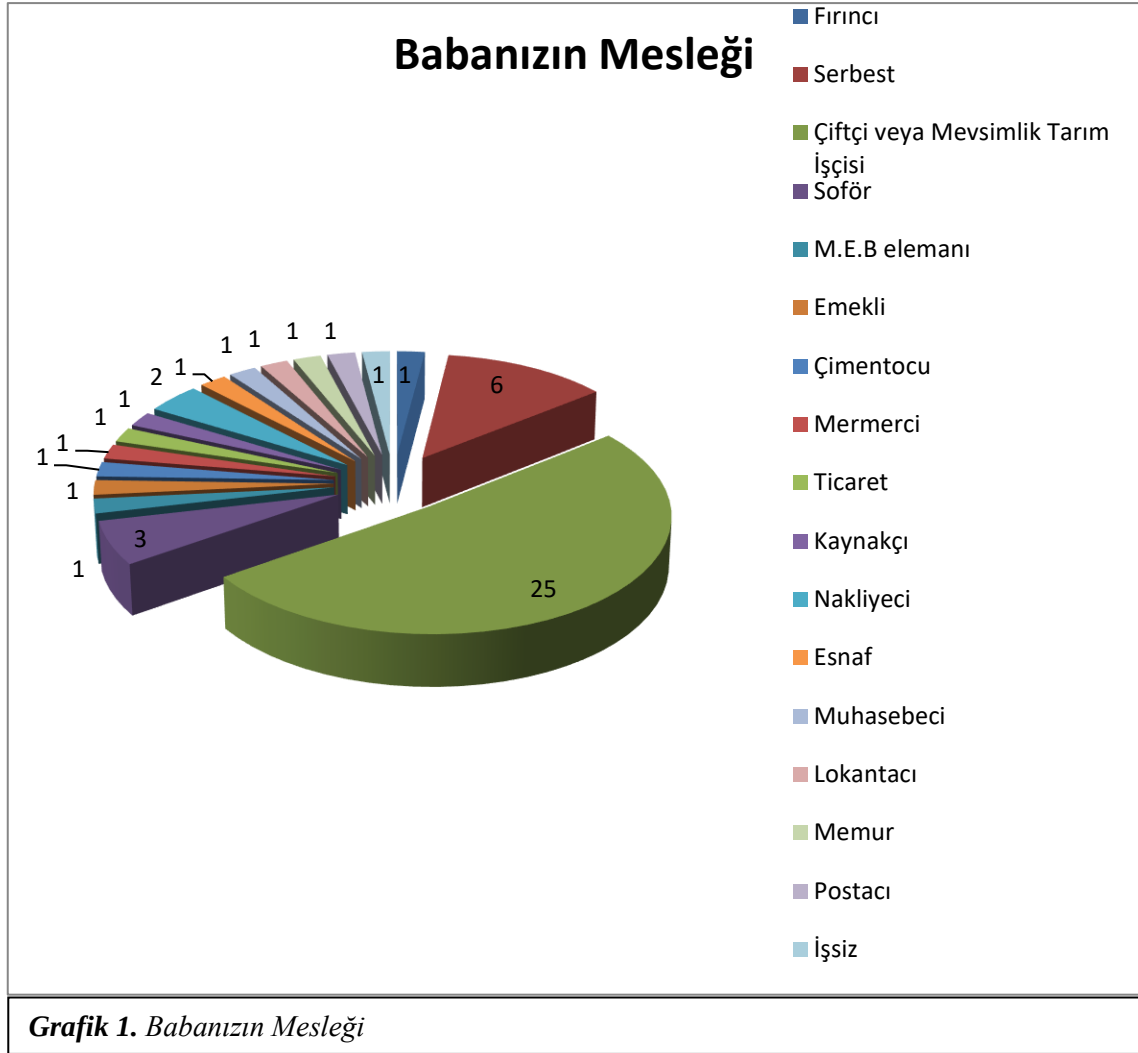
İLÇELER(ŞANLIURFA-2018)	NÜFUSLARI	YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (‰)
Akçakale	113 194	29,9
Birecik	95 149	9,2
Bozova	58 565	68,5
Ceylanpınar	87 684	19,1
Eyyübiye	379 123	8,4
Halfeti	41 142	64,0
Haliliye	376 251	3,0
Harran	87 843	29,2
Hilvan	42 829	12,3
Karaköprü	195 552	115,4
Siverek	258 265	16,0
Suruç	104 302	20,0
Viranşehir	195 910	15,1

Tablo 1. Şanlıurfa ilçelerinin yıllık nüfus artış hızı (Veri:TÜİK)

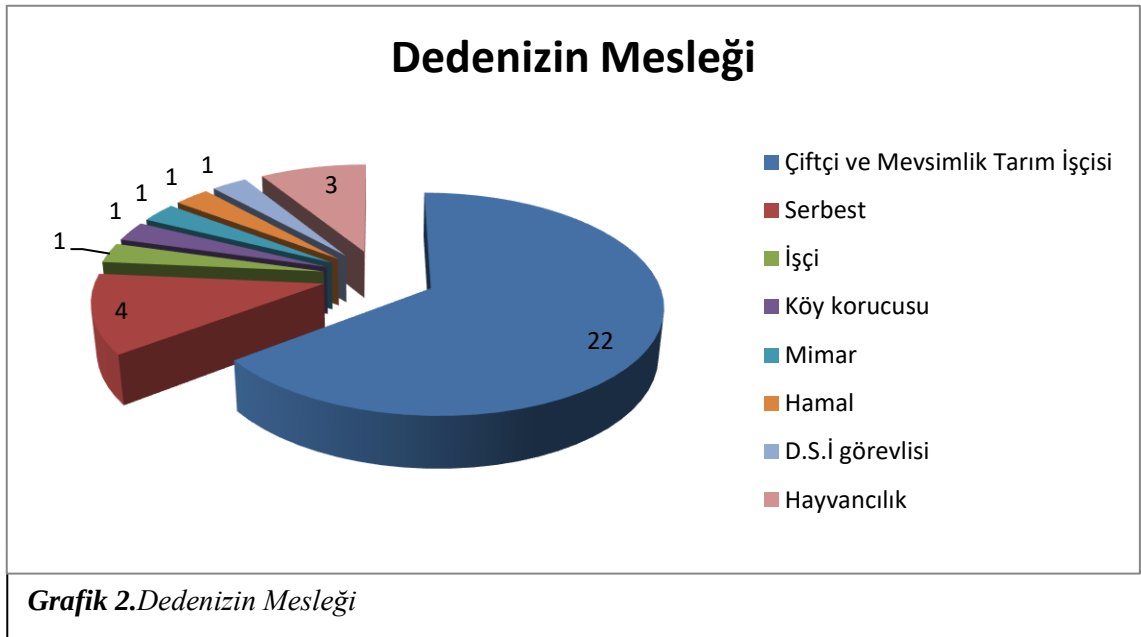
Şanlıurfa'nın ilçelerindeki nüfus artış hızlarına baktığımızda Akçakale yukarıdaki verilere göre dördüncü sıradadır. Bunun da temel sebebi yüksek doğum oranlarıdır. Bu yüksek doğum oranları çeşitli sosyal sorunlara sebep olmaktadır. (Ve tüm bu bilgiler ışığında katılımcılar tarafından verilen cevaplar okuyucular tarafından değerlendirilmelidir.)

4.2. Giriş Soruları

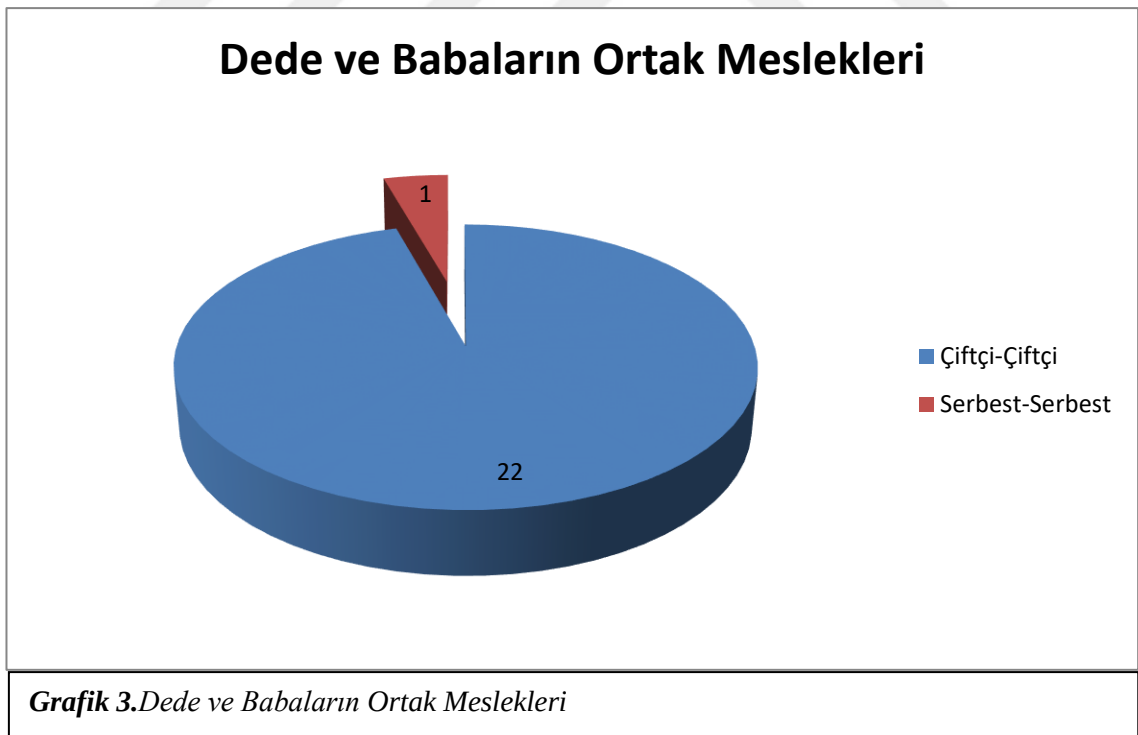
Araştırmanın yapıldığı sahadaki öğrencilerine sorulan ilk sorular babalarının ve dedelerinin meslekleri ve gelecekte yapmayı tahmin ettikleri mesleklerdir.

Grafikte de anlaşıldığı gibi öğrencilerinin babalarının çoğu tarım işçisidir. Okulun bulunduğu ilçe olan Akçakale zaten bir tarım yeridir. Cevaplarla da bu tescilleniyor.

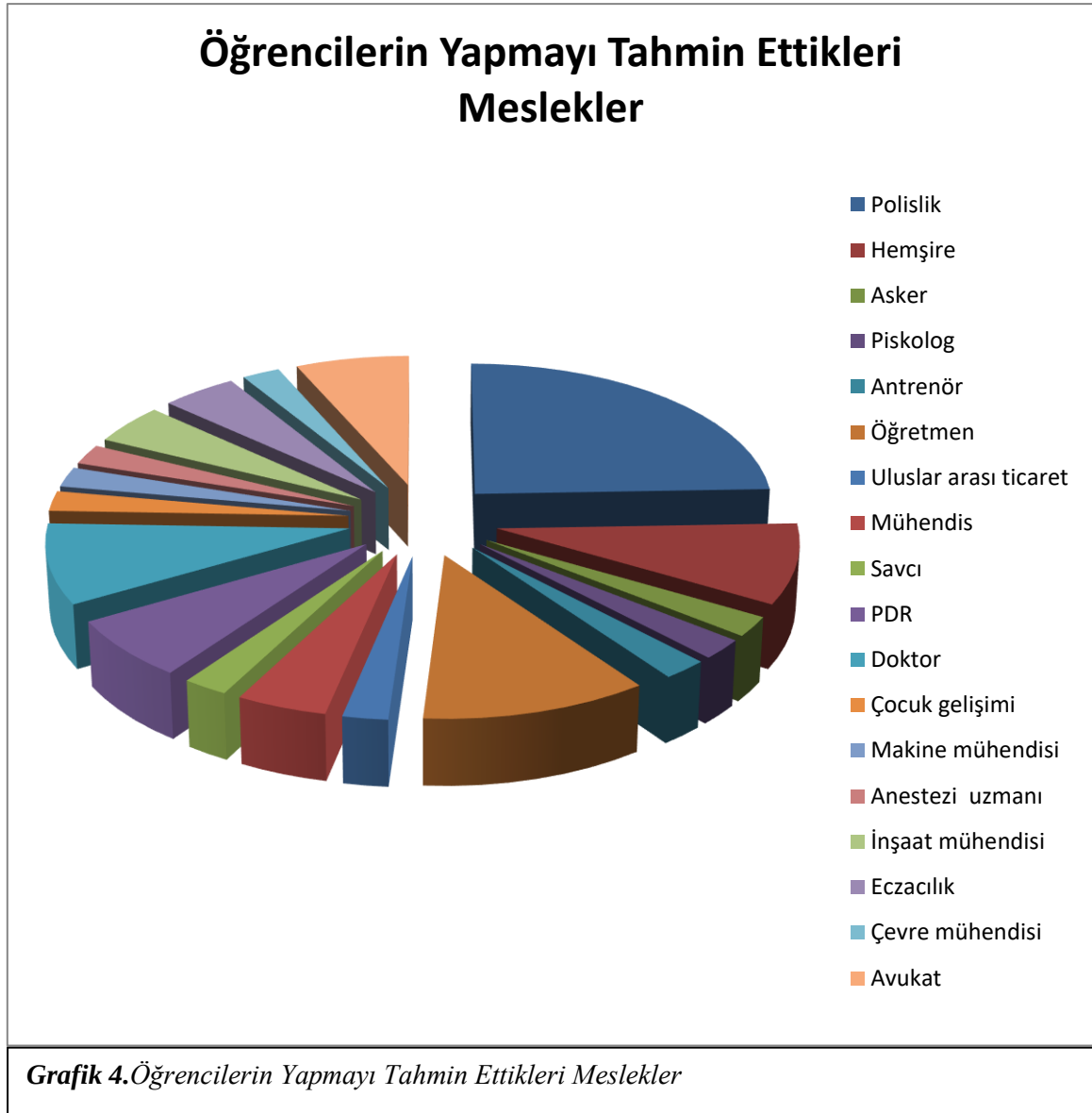

Yukarıdaki diğer grafiğe göre Çifti ve mevsimlik tarım işçisi grubunun pastadaki payı daha bu grafikte daha fazladır.

Yukarıdaki üç grafikten bu araştırma için en önemli grafik bu grafikdir. Bu grafik açıkça gösteriyor ki şartların kısıtlı olması yani sosyal ve mekansal adaletsizlik maddi gen oluşturmuştur. Araştırmaya katılan 50 öğrenciden 23'ünün baba ve dede meslekleri

aynı. Diğer bir deyişle meslekleri babadan oğla intikal etmiştir. Bölgede iş imkanlarının ve çeşitliliğinin kısıtlı olması yeni bir mesleğe yönelmeye engel oluyor. Sadece 50 kişiden 34'ü dede mesleğini belirtmesine rağmen bu rakamlar ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki pastada ise dikkat çeken mesleklerin çoğunluğudur. Öğrenciler gelecekte kendilerini babalarının ve dedelerinin yaptıkları mesleklerin dışında bir meslekte konumlandırıyor. Tarımın yaygın olduğu bir ilçe olmasına rağmen öğrencilerden hiç kimse çiftçi olmak istemiyor. Az gelir getiren bir mesleğin getirisiyle yaşayıp gelecekte de bu mesleği yapmayı kim ister ki.

Genel olarak yukarıdaki giriş sorularına baktığımızda öğrencilerin dedelerinin ve babalarının çoğu düşük gelirli mesleklere sahiptirler. Bu mesleklerden Çiftçilik öne çıkmaktadır(Çiftçiliğin içinde mevsimlik tarım işçiliği de dahildir). Özellikle Çiftçilik yapan babaların 25'inden 22'si mesleğini babalarından devralmışlardır. Bununla birlikte dede ve baba meslekleri karşılaştırıldığında maddi gen açık bir şekilde görülmektedir. Tabi ki buradaki sorun bir araştırma, bir tez konusu olmanın dışında yaşanan bir gerçektir. Yaşadıkları zorluklar verilerin ötesinde her gün deneylenen ve karşı karşıya kalınan bir problemdir. Öğrenciler bunun farkındadır. Bu yüzden hiçbir öğrenci babasını ve dedesinin mesleğini yapmayı istememektedir. Umumiyetle kendilerini daha başka mesleklerde hayal etmektedirler.

4.3 Kimlik Tanımlamaları

<i>Tablo 1.1. Kendinize göre kendiniz.</i>	<i>Kategori</i>	<i>Tema</i>
Durdu: Çok sinirliyim.	Sinirli	Olumsuz özellikleri ön plana çıkarma
Hikmet: Hemen sinirlenip hemen duruyorum.	Fevri	
Ruşen: Başarılı ama başarısız gibiyim. Sese tahammülüm yok. Saçma şeylere hiç tahammülüm yok.	Tahammülsüz	
Vefa: Çok alıngan birisiyim.	Alıngan	
Müşerref: Ben sabırsız biriyimdir. Kitap okumayı ve televizyon izlemeyi seviyorum. İlerde röntgen hemşiresi olmayı istiyorum. Yeri geldiğinde sert, yeri geldiğinde yumuşak biri oluyorum.	Sabırsız	
Ayhan: Ben genellikle okumayı kendim açısından zor buluyorum.	Okumayı zor buluyorum.	

Yukarıdaki cevaplarda katılımcılar kendilerini olumsuz özellikleri ile tanımlamaktadırlar. Sinirli, fevri, tahammülsüz, alıngan, sabırsız ve okumayı zor biliyorum gibi kodlar ve kategoriler verilen cevaplardan çıkarılmıştır. Katılımcıların az bir kısmı kendilerini olumsuz yönleriyle tanıtmışlardır.

Tablo 1.2. Kendinize göre kendiniz.	Kategori	Tema
Hazar: Ben yapmak istediğim yani ders çalışma gibi olduğu zaman kesenlikle gidip çalışırım yani kendi kendime söz veriyorum.	Çalışkan	Olumlu özellikleri ön plana çıkarma
Aygün: Ben 16 yaşındayım 11. Sınıfa gidiyorum Şanlıurfa-Akçakale Lisesinde okuyorum çalışkanım ve kararlıyım.		
Şener: Çalışkanım, sabırlıyım derslerime çalışırım iyi bir kızım.	Sabırlı	
Ekin: Çok sabırlı biriyim		
Güney: Sabırlı, konuşkan, başarılı, genellikle çalışan biriyim.		
Mutlu: Adım soyadım ... 11. Sınıfım. 17 yaşındayım. Sinirli yapım var ama şakacılığım yok değil yani. Yapılan haksızlıklar karşısında sessiz kalamam. Arkadaşlarıma fazla güvenen yapım yok.	Dominant	
Yadigar: Çok sakin ve bazen sinirli olabiliyorum.	Sakin	
Şenel: 16 yaşındayım, aktivitelerden, kitap okumakta arkadaşlarımla ve öğretmenlerle sohbet etmeyi severim.	Aktif	
Kıymet: kendimce başarılıyım.	Başarılı	
Muteber: Doğru yerde doğru şeyler(kararlar) yapmaya çalışırım	Doğru yer doğru karar	
Gökçe: Merhametliyim birilerine yardım etmeyi severim duygusal biriyim okumayı seviyorum.	Duygusal	
Kamer: Ben adım x kişisi 11/b sınıfındayım yakışıklı birisiyim kendimi iş çıkışı çalışıyorum 1.78 boyundayım herhangi bir engelli durumum yok genellikle sinirli birisiyim iftiraya karşı yalana karşıyım.	Yakışıklı ve dik duruşlu	
Derya: Adım 'da okuyorum Hafta içi saat 08.20'de okula gelip 15.40'ta ayrılıyorum. Derslerime çaba göstermeye çalışıyorum. Hedefim PDR olmak.	Çaba	
Hürriyet: Ben istediğim yere ulaşabilecek özgüvendeyim her şeyin üstesinden gelecek gibi	Özgüven	
Sezer: İnsanlara bakış açım farklı. Köyde otuyorum, taşıma ile geliyorum.	Farklı bakış açısı	

Katılımcılar olumlu özelliklerini ön plana çıkararak kendilerini tanımlamışlardır. Olumlu bir kimlik yapısı geliştirmişlerdir. Çalışkan, sabırlı, dominant, aktif, sakin, başarılı, doğru yer doğru karar, duygusal, yakışıklı ve dik duruşlu, çaba, özgüven, farklı bakış açısı gibi kod ve kategoriler çıkarılmıştır.

Tablo 1.3. Kendinize göre kendiniz.	Kategori	Tema
Ömür: ben lise öğrencisiyim 11. Sınıfa gidiyorum. ders çalışmayı seviyorum, kitap okumayı, okulumu seviyorum ve öğretmenlerimi seviyorum.	Eğitimi seviyorum	İlgi Alanlarıyla tarif etme
Deniz: Adım Şanlıurfa Akçakale’de merkezde yaşıyorumlisesinde okuyorum Sevdiğim şeylr Kuran-ı kerim okumak dini filmler seyretmek.	Kuran-ı kerim okumak dini filmler seyretmek	
Hidayet: Ben 17 yaşımdayım ben lisesinde okuyorum 11 sınıfa gidiyorum biz 2 kardeşiz benim en çok sevdiğim şey futboldur en sevdiğim kulüp BEŞİKTAŞ.	Futbolu seviyorum	
Armağan: 17 yaşımdayım. 7 kardeşizlisesinde okuyorum. 11. Sınıftayım. Futbol oynamayı seviyorum. Hayalim futbolcu olmaı ne yazıkki hayalimi gerçekleştiremedim.		
Nimet: Gezmeyi seven bir kişiyimdir aynı zamanda çalışmayı çok severim boş zamanı boş geçirmeyi sevmem yeri geldimi her şeyden önce saygıdır benim için saygı daima ön planda	Gezmeyi seven bir kişiyimdir	

Buradaki katılımcılar ise kendilerini ilgi alanlarıyla tarif etmektedir. Yapmaktan hoşlandıkları şeyleri anlatarak kendilerini tarif etmişlerdir.

Tablo 1.4. Kendinize göre kendiniz.	Kategori	Tema
İsmet: Ben sert biriyimdir. Yerine göre iyi yerine göre kötü olurum sabırsızımdır. Arkadaşlarla vakit geçirmeyi severim hiç kimseyi birbirinden ayırmam herkezi aynı görüm dedikodu yapmayı sevmem kimsenin hakkında konuşmayı sevmem ileride iki meslek arasında kararsız kalıyorum çocuk gelişimi yada sınıf öğretmeni olmak istiyorum.	Olumlu ağırlıklı	İyi ve kötü
Olca: Ben Anne ve bababa saygılı bir çocuğum biraz sinirliyim ve sabırlı bir kişiyim		

Servet: Geçimsiz biriyim. Sabırsızım. Çok stresli biriyim. Hem iyi hem Heycanı, adrenalini çok severim. Ders çalışmayı seviyorum. kötü Kitap okumayı seviyorum. O kadar

Katılımcılar kendilerini olumlu özelliklerle birlikte olumsuz özellikleriyle de tanımlamışlardır. Sert, sabırlı, sabırsız, sinirli, saygılı gibi olumlu ve olumsuz özellikler birlikte kullanılarak katılımcılar kendilerini tanımlamışlardır. Genel olarak öğrencilere sorduğumuz ilk soru onların kendilerini tanımlamalarıydı. Ve böylelikle öğrencilerin kendileri hakkındaki fikirlerini öğrenmiş olduk.

Tablo 2.1. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?	Kategori	Tema
Kudret: Ben kendimi başarısız görüyorum çünkü ayrı tek başıma çalışacağım adam yok o yüzden başarısız görüyorum.	Başarısız-Çalışma eksikliği	Düşük düzey başarı
İlkay: Kötü çünkü Düzgün çalışmıyorum 1. Dönem ise pamukta çalıştığım için ortalamam etkilendi ve 2. Dönem Hocaların yardımıyla düzgün çalışcam.		
Armağan: Kendimi başarılı görmüyorum çünkü çalışma ortamı yok.		
Evren: Ziyadesiyle ziyan olduğumu hissediyorum. Kendime olan güvenimi derste göremiyorum sürekli bir isteksizlik var içimde ders dahil Test çözerken, Konu tekrarı yaparken hocalarımız muazzam bu arada ondan yana bir sıkıntımız yok çok şükür bu başarısızlığımı kendimde buluyorum.	Başarısız	
Süreyya: Başarısız.		
Doğu: Normal orta düzey. Okul yüzünden başarısız oldum.		
Meriç: Kendimi çok başarısız görüyorum.		
Muhabbet: Olumsuz		

Katılımcılar kendilerini düşük düzeyde başarıya sahip olarak tanımlamışlardır. Yukarıda ilk sorduğumuz soruda kendilerini öğrenciler tanıtmışlardır. Burada Düşük düzey başarı teması altında yer alan hiçbir öğrenci kendini olumlu özellikleriyle tanıtmamıştır. Örneğin Armağan kendisini ilgi alanıyla tarif etmişti.

Tablo 2.2. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?	Kategori	Tema
Ömür: Orta düzeyde kendimi başarılı görüyorum. Çünkü sayısalım az olduğu için kendimi böyle görüyorum.	Orta düzeyde	Orta düzey başarı
Kamuran: Orta düzeyde bir öğrenci olarak görüyorum.		
Hazar: Orta iyi yani		
Sezer: Orta yani kendime güveniyorum.		
Şafak: Orta		
Yadigar: Orta		
Yaşar: Orta derece		
Hikmet: Orta derece		
Ferda: Orta düzeyde başarı		
Ruşen: Orta düzey		
Nimet: Ne kötü nede iyi gayet normal başarılı görüyorum		
Müşerref: Ben başarı bakımından Kendimi ne çok iyi, ne de çok Kötü görüyorum.		
Kamer: orta seviyeli birisiyim kafamı veririm daha iyi yerlere geleceğime inanıyorum. Fakat vermiyorum.	Orta, daha iyi olabilir.	
Muteber: Orta seviyede çünkü bazen çalışıyorum bazen çalışmıyorum.		
Derya: Derslerimde başarı olarak orta seviyedeyim. Fakat derslerime biraz daha fazla çalışırsam çok iyi başarıyı elde edeceğime inanıyorum.		
Gökçe: Orta derecede ve daha başarılı olacam.		
İsmet: Kendimi ne çok iyi ne çok kötü görüyorum. Normal yani eyer biraz gayret edersem iyi olabilirim. Kendime güveniyorum üniversitede gitmek istiyorum yani.		
Ayhan: orta derecede olduğumu düşünüyorum. AMA istersem başarılı olacağımı biliyorum. Sadece eksikliğimiz arkamızda kimsenin olmaması.		
Mutlu: Başarı durumum orta, iyi diyemem, ama farklı etkinliklerle eğer ders anlatılırsa hem eğlenceli yani dersi	Düşük düzeye yakın orta	

dinleme hevesim yükselir. Onlar olmadığı için başarı durumum az.

Servet: Kendimi okulun en zekisi olarak hissetmiyorum. En tembeli olarak ta hissetmiyorum. Kendimce iyi görüyorum. İyiye yakın orta derece

Buradaki katılımcılar ki araştırmaya katılanların çoğu kendilerini ne başarılı ne de başarısız olarak görmüşlerdir. Orta düzeyde başarıya sahip olduklarını düşünmektedirler. Katılımcılardan Mutlu ise kendisini diğerlerinden farklı olarak daha az başarılı görüyor.

Tablo 2.3. Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?	Kategori	Tema
Yüksel: Kendimi iyi görüyorum ama daha çok çalışmam lazım çünkü Büyük sınavda hedefim büyük 1. Yılda olmasada 2. Yılda çok iyi bir puan almam lazım. Yani performansım geliştirilmeli.	<i>Başarılı</i>	Yüksek düzey başarı
Ekin: Derste çok iyi dersi dinliyor.		
Kıymet: iyi görüyorum		
Güney: Başarılı, Çalışan, ileriye gideceğimi düşünüyorum		
Günay: Bir öğrenci olarak başarı bakımında kendimi mutlu hissediyorum tüm emeklerimin karşılığını aldığım için		
Hidayet: Başarımanın tek sebebi çok çalışmaktır çalışmadan hiç bir şey yapamazsınız dersi çok iyi dinleyip eve gittiğinde tekrar yapıp ve sonra soru çözüp bitiriyorum.		
Toprak: kendimi öğretmenlerime ve büyüklerime karşı saygılı ve dürüst biriyim. Çalışkan ve istediğimi her ne olursa olsa yaparım.		
Olca: Eğitim durumunda iyi başarılıyım.		
Durdu: iyi		
Şenel: Gayet iyi görüyorum ve daha çok çalışırsam başarabilirim		
Güngör: Okulumuza göre belki başarılıyım ama diğer okullara göre o kadarda başarılı değilim.	Nispeten başarılı	
Seyhan: Bu ilçeye veya bu okula göre başarılı olabilirim, bir çok öğrenciden. Ama dışarıdaki yani başka şehirdeki		

öğrencilerden başarımlı yeterli değil.

Şener: okulumuza göre belki başarılıyım Ama diğer okullara göre Okadarda başarılı değilim, ama kendimi geliştiriyorum çalışarak tabi

Aygün: Sınıfa göre başarılıyım

Yukarıdaki katılımcılar kendilerini başarılı olarak görüyorlar. Bunların içinden Güngör, Seyhan, Şener, Aygün kendilerini başka şeylere göre(genellikle okula) başarılı görmüştür.

Genel olarak bu soruya verilen cevaplara baktığımızda kendilerini orta düzey başarıya sahip olarak görenler sayıca daha fazladır. Orta düzey başarıdan sonra ise daha çok kendilerini başarılı gören katılımcılar var. Başarısızım demenin zorluğu düşünöldüğünde ise 8 katılımcının böyle bir şeyi kabul etmesi azımsanacak bir şey değildir.

Tablo 3.1. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Fikret: okulumuzun genel başarı durumu bir öğrenciyide etkilidir.	Okul Öğrencinin başarısını etkiler	Karşılıklı ilişki
Seyhan: Okulumuz gelişmiş imkan olmadığı için (spor odası, bilişim odası vs) başarımlızda eksiklikler sağlıyor.		
Hürriyet: Çevre; yani, okuldaki toplum bozar.		
Güney: Okulun başarısızlığı bizide etkiliyor.		
Hidayet: okuldaki başarı öğrencilerine ve öğretmenlerine bağlıdır çalışan öğrenciler hem kendi için hem de okul başarısını arttırır öğrenciler başarısızsa hem kendi hem de okul başarısız olur	Öğrenci okulun başarısından etkilenir	
Gökçe: Başarılı açısında genel okullarda önde olur Ve daha iyi bir okul olur. Başarısızlığında ise biraz kötü etkilenir ama daha çok çalışarak tekrar yükseltebiliriz.		

Öğrenciler okul ile kendilerinin birbirlerini karşılıklı olarak etkilediklerini savunmuşlardır. Yani mekan ile öğrencinin birbirlerini etkilediklerini farklı şekillerde anlatmaya çalışmışlardır.

Tablo 3.2. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Muteber: Hiçbir şekilde	Etkilemiyor	Etkilemiyor.

Müşerref: Hiç bir şekilde etkilemiyor.

İsmet: Hiç bi yönden etkilemiyor.

Şenel: Hiçbir şekilde

Kamer: Bana göre etkilemiyoruz çünkü okul çok yaramaz ve herhangi bir okulun eşyasına ve öğretmenlere karşı saygısızlar bu yönden okulu sevmiyorum bazen okul okul değil bana göre

Öğrenciler okulu hiçbir şekilde etkilemediklerini savunmuşlardır.

Tablo 3.3. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Hidayet: başarılı bir öğrenci olarak TYT ve AYT sınavından çok güzel bir puan alıp okulu etkileyebilirim.	Puan	Başarı-Puan
Muhabbet: Puan olarak etkiliyoruz. başarısını arttırmak		
Şener: Başarımla, terbiyemle ve saygımla etkiliyorum	Başarı	
Güngör: Başarımla, terbiyemle, saygımla etkiliyorum		
Gökçe: Okulu başarımla etkiliyoruz ve daha çok çalışarak okulumuzu daha iyi bir seviyeye getirecek		

Katılımcılar okulu başarılarıyla etkilediklerini iddia etmişlerdir. Öğrenciler puan ile başarıları ile okulun başarısını arttırarak etkileyeceklerini savunmuşlardır.

Tablo 3.4. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Ömür: saygılarımla, dürüstlüğümla arkadaşlarıma örnek olmaya çalışıyorum.	Örnek olarak	Örnek olarak
Deniz: Tam kıyafet okul forması giyerek ve diğer arkadaşlara örnek olarak		
Günay: Biz öğrenciler olarak okulumuzun örnek öğrencilere olarak bizden küçük öğrencilerimize inşallah örnek olmaya çalışıyoruz buda bizi olumlu etkiliyor.		

Öğrenciler okulu ahlaki vaziyetlerle ve örnek olarak etkilediklerini savunmuşlardır.

Tablo 3.5. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Yüksel: Genel olarak iyi ile orta arasında bir şey. Ama sınıf olarak iyiyiz.	İyi	İyi

Şafak: İyi güzel etkiliyoruz bence

Yadigar: İyi

Derya: Öğrenciler olarak okulu çok iyi etkiliyoruz. bundan dolayı güzel meslekler kazanıp güzel bir ülkeye sahip olacağız.

Ekin: okulu iyi ve güzel etkiliyoruz

Yukarıdaki katılımcılar kendilerinin okulu iyi yönde etkilediklerini savunmuşlardır.

Tablo 3.6. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Seyhan: Kimi Öğrencilerimiz çevre kirliliği bakımından okulu olumsuz yönden etkiliyor ve “Biz dışardaki öğrenciler gibi değiliz” diyerek okulun başarısını düşürüyor bence.	Olumsuz	Kötü
Doğu: Olumsuz etkiliyoruz.		
İlkay: Kötü çünkü herkes kendi derdinde.	Kötü	
İsmet: kötü bazıları çünkü bazı öğrenciler iyiken sonra değişebiliy bazı öğrenciler yüzünden		
Ayhan: çoğu öğrenci okumayı düşünmediği için okula zarar veriyor. Arkadaşlarına engel oluyor.		
Kıymet: öğrenciler olarak okula biraz kötü. Sınıflarda sıraların altında çöp falan vb.		
Müşerref: Kötü bazıları çünkü bazı öğrenciler iyiken sonradan değişiyorlar o kendini beğenmiş sosyetik öğrenciler gibi oluyorlar kurallara uymuyorlar		

Yukarıdaki katılımcılar bir önceki tabloda yer alan katılımcıları aksine okulu öğrenciler olarak kötü etkilediklerini savunuyorlar. Okulu kötü etkilediklerini savunan öğrencilerin sayısı iyi etkilediklerini savunan öğrencilerden fazladır. Ve kötü etkilediklerini savunan öğrenciler daha uzun cümleler kurarak bunları örneklendirmiş, daha destekli açıklamalar yapmaya gayret etmiştir.

Tablo 3.7. Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?	Kategori	Tema
Hürriyet: Kimisi iyi kimisi berbat	İyi-Kötü	İyi-Kötü

Güner: Bazen iyi bazen kötü etkileniyor.

Evren: Bu başarısızlığımız yüzünden okulun kendi başarısını biz etkiliyoruz. Bizim bu başarısızlığımız hem okulu hem de Liseye geçiş yapan kardeşlerimizin okulumuzun kötü bilerek tercih yapmamaları. Başarılı olsaydık belki de okulumuz muazzam bir okul haline dönüşecekti bütün öğrenciler okulumuzu örnek göstererek eğitim konusunda disiplinli ve daha ileri olduğu savunacaktı.

Başarı ve başarısızlığımız okulu etkiliyor.

Buradaki katılımcılar okulu hem iyi yönde hem de kötü yönde etkileyeceklerini ifade etmişlerdir.

Genel olarak soruya verilen cevapları incelediğimizde karşılıklı ilgi, etkilemiyor, başarı-puan,örnek olarak, iyi,kötü, iyi-kötü gibi temalara ulaşılmıştır. Öğrenciler okulu başarılarıyla, puanlarıyla, ahlaki duruşlarıyla, örnek olarak, iyi ve kötü halleriyle etkilediklerini savunmuşlardır. En fazla katılımcıya sahip tema “kötü” temasıdır. Bununla birlikte az da olsa okulu etkilemediklerini düşünen öğrenciler de vardır. Ama yüksek oranda öğrencilerin bir şekilde okulu etkiledikleri ifade edilmiştir.

Tablo 4.1. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından)

Kategori	Tema
Eski	Eski

Günay: Okulumuz evet diğer okullara göre daha eski bir yapıya sahiptir. Kalabalık bir okul her sınıfta 25 öğrenci görmemiz mümkün başarı açısından normal bir seviyededir. Ne başarılı ne başarısız.

Yüksel: Okulumuz çok eski yani şunu söylüyim şuanki Belediye başkanımız buradan diploma almış. O kadarını söylüyim. Sosyallik açısından ise iyi herkes birbiriyle iletişime geçiyor. Başarı açısından iyi çünkü birşey olabilecek öğrenciler var.

Hidayet: Okulumuz çok eski bir okul başarı açısından ise orta çokta iyi değil

Evren:..... Lisesi 1957 tarihinde yazılmış 1957 tarihinden Akçakalede düz lise olarak eğitim vermeye başlamıştır okulumuz maalesef çok eski Allah korusun küçük bir sarsıntı olsa okulumuz yıkılabilir.

Armağan: Okulumuz fiziki açıdan kötü okul okul değil ahır. bu okulda okul okumak çok zor.

Hazar: Okul 55 ya da 54 yaşında yani dökülüyor hapsane yeni okul yapacağız diye kandırıyorlar bizi.

Servet: Sınıfların içi biraz kötü. Çevre olarak kötü. Konum

olarak kötü.

Şafak: Sınıfların içi iyi değil. Çizilmemiş kırılmamış sıra yok hepsi kırık ziziklidir. Düzgün kapı yok kapanıp açılmıyor kıranakadar. Kökten okulumuzu değiştirin yeni okul istiyom.

Sezer: Sınıfların içi iyi değil. Masalar kırılmış. duvarda yazılar yazılmış.

Derya: Okulumuz temizlik yönünden çok kirli ve çok Eski... fakat okulumuzun arka bahçesi yeşillik alana sahiptir. Bundan dolayı güzel bir görünüme sahip.

Hikmet: Okulumuz eski olduğundan dolayı hep korku içindeyiz. Sosyal bir okul olarak iyi bir okul. Başarı açısından öğretmenlerimiz iyi ama öğrenciler kötü.

Aygün: Okulumuz fiziki olarak çok eski bir okuldur ve başarı açısından orta düzeyde bir okuldur okulumuzun sosyal yanı öğretmenler ve öğrenci ortamı iyidir.

Ruşen: Hapishane gibi. Temizlik olarak kötü... Çok eski 63 yıllık yenilensin istiyoruz. adam gibi kimse yok. kızlar yok daha doğru düzgün kız yok. İstedğimiz destek yok. Harabe

Muhabbet: fiziki olarak geniş ve ferah büyük Sosyal olarak öğrenciler kötü başarısı Anlaşılmıyor öğrenciler

Meriç: Okulumda sınıflar eksik olduğu için sınıflar çok dolu dolu bir sınıfta ders anlatımı zor. Okulum başarısız bu yüzden

Ferda: Eski ve dökük

Güney: diğer okullar daha güzel Temiz ve Kullanışlı. Bizim okul Ceza evi gibi her yer dokulmuş. Okul ustumuze yıkılırsa sorumlusu Milli eğitimidir

Müşerref: Bizim okulumuz başarı açısından zayıf çok disiplinli değil. fiziki bakımdan ise çok eski bir okul.

Nimet: Okulumuz fiziki yönden çok kötü sosyal olarak gayet Eski ama iyi normal başarı açısından gayet iyi

İlkay: Okulumuz biraz eski püskü olsada iyi ama öğle arasında kartı olmayan çıkamıyor. Sosyal açıdan para yetersizliği var başarı durumundan ise kötü.

Elvan: Okulumuz yapı bakımından oldukça eski ve eksikleri olan bir okul. Sosyal açıdan kesinlikle sosyal bir idareye sahibiz. Başarı konusunda ilçe düzeyinde en üst sıralarda yer

alıyoruz.

Doğu: Okulumuz harebeye dönmüş burada sanki açık ceza evindeymişiz gibi. Okul çok kirli, bakımsız doğru dürüst bir yemekhanemiz bile yok. Okul tam tamına 100 yıllık bir okul sınıfların içindeyken sanki ahırday mışız gibi hissediyoruz. Arka bahçe harabe, sınıflar harebe koridor harebe. Kapılar kırık öğrenciler disiplinsiz. Berbat bir okul olmaz olsun

Öğrenciler okulu burada eski olarak tanımlamışlar. Bu zaten okula ilk kez bakan kişi tarafından da anlaşılır, Cevapların çoğu zaten bu yönde. Okulun bu yönü öğrenciler tarafından olumsuz olarak görülüyor. Ama bu olumsuzluğun yanı sıra Nimet, İlkay, Elvan, Doğu gibi katılımcılar olumlu yönlerinden de bahsetmiştir. Okulun eskiliği sosyal ve mekansal adaletsizliğin yanında bir kesişimsellik doğurmuştur.

Tablo 4.2. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından)	Kategori	Tema
Kamuran: okulumuz çok eski başarı yönünden Anadolu lisesinin tabi gerisinde kalıyor	Başarısız	Başarısız
Deniz: okulumuz yıkılmak üzere Başarı durumu sıfırdır Öğrencilerde saygı kalmamış merhamet kalmamış yeni okul istiyoruz		
İsmet: Bizim okulumuz bazı öğrenciler yüzünden iyi değil yani Hocalar elinden geleni yapıyorlar ama işte bazı öğrenciler yüzünden olmuyo inşallah daha iyi olur. İleride fizik bakımından ise çok zayıf		
Ayhan: Akçakalede genellikle başarılı olmak çok zor. Eğitim durumu çok kötü Ben, şimdiye kadar hiç okumadığımı düşünmüyorum yani okula Lise 1’de başladığımı düşünüyorum. (Eğitim durumu kötü)		
Hikmet: Okulumuz fazla başarılı bir okul değil.		
Ekin: Okul bakımdan başarılı bir okul değil		
Kamer: başarı yok, okul kötü olduğunda başarıda kötü olur		
Durdu: Hiç iyi değil	İyi değil	

Buradaki katılımcılar okulu başarısız olarak tanımlamışlardır. Katılımcılardan Kamer ile Kamuran başarısızlığı okulun fiziki vaziyetine bağlamışlardır. Ayhan ise

okulun dışına genişleterek başarısızlığa ilçedeki eğitimin kötülüğünün sebep olduğunu savunmuştur.

Tablo 4.3. Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından)

Kategori	Tema
----------	------

Tansu: İyi başarılıyız fiziki çalışmalarında Başarılı Başarılı

Hürriyet: Okulumuz iyi gayet başarılı hocalarımız sayesinde başarılıdır okulumuz fakat toplumu bozanlarda var yani başarısızlığa yol açarlar.

Olca: Disiplinli bir okul. Eğitim çok iyidir. Temiz bir okul Disiplinli

Buradaki katılımcılar çoğu katılımcıların aksine müspet cevap vermişlerdir. Okulu başarılı olarak tanımlamışlardır. Özellikle Hürriyet'in verdiği cevaba benzer bu soruda olsun diğer sorulara verilen cevaplar da olsun öğretmenlerin okulun başarısı için gayret ettiklerini gösteriyor. Buradan anlıyoruz ki okulda veya ilçede var olan eğitim sıkıntısının sebebi sosyal ve mekansal adaletsizliktir. Ve İlçe Milli Eğitim, okul idareleri ve öğretmenler sosyal ve mekansal adaletsizliğe karşı mücadele etmektedir.

Eski, Başarısız ve Başarılı temaları verilen cevaplardan çıkarılmıştır. Umumi olarak değerlendirmeye tabi tuttuğumuzda okulun eski olduğunu rahatça anlıyoruz. Öğrenciler okulun eski olması hasebiyle serzenişte bulunmuşlardır. Fakat okulun eski olmasına rağmen olumlu yönlerini görebilen öğrencilerde vardır. Bu arada şunu da belirtmeliyiz ki okulun taşınma planı İlçe Milli Eğitim tarafından yapılıyor.

Tablo 5.1. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?

Kategori	Tema
----------	------

Ayhan: Okulun eğitim durumu başarısız olduğu için Başarısızlık Başarısızlık-Başarı

Doğu: Ben başarılıyken bu okula geldimtembel oldum. Ben başarısız oldum, okulda başarısız

Güney: Okulun başarısızlığı bizi çok kötü şekilde etkiliyor.

Deniz: Başarı Başarı

Verilen cevaplar neticesinde başarısızlık-başarı temasına ulaşılmıştır. Buradaki katılımcıların verdiği cevaplar mekana ait belirledikleri sıfatları kendi kimliklerine de yükleyerek mekanla kimliğin özdeşleştiğini göstermiştir.

Tablo 5.2. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?

Kategori	Tema
----------	------

Mutlu: Yeni şeyler öğrenmek. Saygıyı sevgiyi öğrenmek. Öğrenmek Eğitim

Toprak: Derslerimizdir sadece. Ders

Yaşar: Ders işlemek

Olca: Eğitim ortaktır. Eğitim

Aygün: Okullumla benim ortak noktam eğitim'dir

Öğrenciler okulda gördükleri eğitim-öğretimi okul ile kendilerinin ortak noktaları olduğunu beyan etmişlerdir.

Tablo 5.3. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	Kategori	Tema
Fikret: Ortak noktamız yok.	Yok	Yok

Tansu: yok

Hürriyet: yok

Şenel: Yok

Güngör: yok

Güner: yoktur.

Hikmet: Yok

Ferda: yok

Meriç: yok

Muhabbet: ortak noktamız yok Aksine dışarıdaki işim enkeliyor

Muteber: koca bir hiç

Öğrenciler okullarıyla hiçbir ortak noktalarının bulunmadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 5.4. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	Kategori	Tema
Ömür: Ben öğretmenlerime saygı, sevgi gösteriyorum ve onlarda bana saygı, sevgi göstermeleri bizim ortak yanlarımız	Saygı-Sevgi	Olumlu yanlar
Seyhan: ortak yönümüz Onun bizi geliştirip şartlara rağmen okutması bizim de bu şartlara rağmen okumamız	Şartlara direnç	
Evren: Onun bir hedefi var benimde hedefim var.	Hedef	
Vefa: Kalbim gibi Temiz	Temiz	

Katılımcılar kendilerinin ve okullarının ortak noktalarının olumlu özellikler olduğunu beyan etmişlerdir. Bunlar saygı-sevgi, şartlara direnç, hedef, temiz gibi kodlarla özetlenmiştir.

Tablo 5.5. Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?	Kategori	Tema
Kamuran: aynı bölgede bulunuyoruz arkadaşlarımla aynı sınıftayız ve aynı bölgedeyiz	Yer	Yer
Yüksel: yani o Akçakale bulunuyor bende Akçakalede bulunuyorum.		
Elvan: Arkadaş çevrem ile okula gidip gelmekteyiz. Okulum ve ikamet ettiğim yer aynı bölgede.		

Öğrenciler bulundukları yer itibarıyla okul ile kendilerinin ortak noktası olarak yeri görmüşlerdir.

Tablo 6.1. Okulunuz size ne hissettiriyor?	Kategori	Tema
Servet: Mutluluk Huzur. Geleceğimin olduğunu hissettiriyor. Ferahlık.	Mutluluk	İyi Hissettiriyor
Toprak: Mutlu ve Arkadaşlar Güzel iyi hisetiriyor.		
Gökçe: Okulum bana Mutluluk hisetiriyor başarı getiriyor		
Sezer: okula geldiğim zaman kendimi iyi hissediyorum daha geldiğim sitresim geçiyor	İyi hissettiriyor	
Günay: Okulum arkadaşlarım olduğu için iyi hissettiriyor Mutlu oluyorum öğretmenlerimizi görmek o'da ayrı bir mutluluk veriyor insana		
Olca: Eğitim, gençlik. Başarılık	İyi duygular	
İsmet: Sevgi Saygıyı hissetiriyö Başarılı olmayı hissetiriyö disiplinli olmayı hissetiriyö		
Müşerref: Başarıyı hissetiriyor, disiplinli ve mutlu olmayı hissetiriyor.		
Güney: Okul bana huzur ve güven veriyor yalnız Müdürün disiplini olmasa		
Şener: Bir öğrenci hayatı bana yaşattığı için çok memnunum.	Memnuniyet	

Buradaki öğrenciler okulun kendilerine iyi şeyler hissettiklerini savunmuşlardır. Böylece bu öğrencilerin okulla ilgili olumlu duygu ve hisler hissettiğini anlıyoruz. Özele indirgediğimizde ise mutluluk ve memnuniyet gibi duygulara sahip katılımcılara ulaşıyoruz.

Tablo 6.2. Okulunuz size ne hissettiriyor?	Kategori	Tema
Nimet: çok şey hissetiriyor arkadaşlığı, dostluğu, dürüstlüğü ve her şeyin başı olan saygıyı hissetiriyor. okul sadece birşeyler öğrenmek için değildir Anılarımız yaşadığımız ve geçirdiğimiz onca yılı hissetiriyor.	Aitlik	Aitlik
Ayhan: Okul bir hayattır. Bence Okul başarılı düşünmeyi öğretti. Çoğu zaman okuldayız!!		
Deniz: Okulumuz bizim yuvamızdır. Evimizde güzel davranış sergileriz okulumuzda da yuvamızda aynısını sergileriz.		
Muhabbet: 3 yılımı aldı manevi deyeri var		

Araştırmaya katılanlardan gelen cevaplara göre okul ile yaşanan anılar arasında bir bağ oluşturularak mekana karşı aidiyet ortaya çıkmıştır. Yani öğrenciler kendilerini okula ait hissediyorlar.

Tablo 6.3. Okulunuz size ne hissettiriyor?	Kategori	Tema
Ömür: Okulum bana başaracağımı üniversiteye gideceğim umudu veriyor.	Gelecekte konum	Konum
Evren: Hissettiriyor değilde insan hep haya kurar ya ben hep okula geldiğimde hayalimi görüyorum ve okula gelirken bile severek geliyorum çünkü okul beni hayallerime Kavuşturacak		
Hürriyet: geleceğimizin başka olacağını hissettiriyor		
Muteber: hayatımı nasıl geçireceğimi çağırıştırıyor.		
Fikret: Okulumuz bize gelecekte iyi bir yere gitmemizi ve iyi bir işte olacağımızı hissettiriyor.		
Hazar: bir amacımın olduğunu ve amacıma ulaşmama yardım eden bir eğitim yeri		
Tansu: Bir öğrenci ve öğrencilik hayatını yaşamak	Kimlik konumu	
Yaşar: Öğrenci olduğumuzu		

Şenel: Öğrenci olduğumu ve diğer öğrencilerle eşit hissediyorum

Doğu: yırtık pırtık bir çadırdaki yemek yemek nasıl bir duygu anlayın biz. Öğrenci olduğumuzu hatırlatıyor

Burada iki başlık dikkat çekiyor: Gelecekte konum, kimlik konumu. Ömür, Evren, Hürriyet, Muteber, Fikret, Hazar okulun gelecekleriyle ilgili hangi umut ve fikirleri verdiğinden bahsetmiş. Tansu, Yaşar, Şenel ve Doğu ise okulun onlara öğrenci kimliğini hissettirdiğini ifade etmiştir.

Tablo 6.4. Okulunuz size ne hissettiriyor?	Kategori	Tema
Kamuran: mutluluk demek isterdim fakat bazen darlatıyorlar fazla sıkıyorlar baskı çok	Baskı	Kötü hissettiriyor
Ruşen: Sıkıcı ve gelmenin gereksiz olduğunu	Sıkıcı	
Derya: Okulum eski olduğundan dolayı biraz sıkıcı		
Yadigar: Anlamsızlığı	Anlamsızlığı	
Durdu: Anlamsızlığı		
Ekin: iyi hissettirmiyor ve çok başarısız	Kötü hissettiriyor	
Meriç: okulum çok yalnız hissettiriyor		
Aygün: okula gelirken kendimi sanki acık cezaevinde hissettiriyor		
Hikmet: korku		
Kudret: Kötü hissettiriyor okula gelmek istemiyorum.		
İlkay: çalışmam gerektiğini ve yetersizliği Hissettiriyor		
Yüksel: valla okul denince sanki Azrail diyorlar bana. Çünkü sabah 7’de evden çıkıyorum 16’da donuyorum kışta zaten saat 16 demek Akşam demek. Çok saçma bir şey. Yani Oul denince kötü hissediyorum.		

Katılımcılar okulun kendilerine baskı, sıkıcılığı ve anlamsızlığı hissettirdiğini açıklamışlardır. Bütün bunlar kötü hissettiriyor teması altında birleştirilmiştir. Genel olarak öğrenciler kendilerinde okulun kötü hisler uyandırdığını beyan etmişlerdir.

Tablo 6.5. Okulunuz size ne hissettiriyor?	Kategori	Tema
Armağan: Okulumuz bize hiçbir şey hissettirmiyor ne yazıkki. Okula yorgun geliyoruz, yorgun dönüyoruz. Çok ders işleniyor, biraz derslerde ara vermeleri lazımdır.		Hiçbir şey hissettirmiyor.
Güngör: hiçbirşey		
Kıymet: Hiç bişi		
Ferda: Hissettirmiyorum.		
Vefa: şiddet ve korku olumsuz örnek oluşturabilecek Davranışlar.		

Öğrenciler okulun kendilerinde herhangi bir his uyandırmadığını ifade etmişlerdir. Azınlık sayılabilecek kadar öğrenci okula karşı hiçbir şey hissetmediğini savunmuştur.

Genel olarak değerlendirdiğimizde iyi hissettiriyor, kötü hissettiriyor, aitlik, konum ve hiçbir şey hissettirmiyor gibi temalar ortaya çıkmıştır. Öğrenciler okulun kendilerinde genellikle iyi de olsa kötü de olsa bir şey hissettirdiğini söylemişlerdir. Bunun dışında öğrencilerin mekana olumlu ve olumsuz aidiyet geliştirdikleri anlaşılmıştır. Bazı katılımcılar okulun onlara kimlik ve gelecekle ilgili konumlarını düşündürdüklerini açıklamışlardır.

Tablo 7.1. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.	Kategori	Tema
Sezer: Şanslı hissediyorum	Şanslı hissediyorum.	Şanslı.
Güner: Şanslı		
Yaşar: Şanslı hisediyoruz		
İsmet: kendimi şanslı hisediyorum ama okulun biraz daha iyi olmasını istiyor düzelmesini istiyorum okulumuz çok eski yani yenibi okul olabilir daha güzel.		
Şener: Hayır şanssız hissetmiyorum ama biraz gelişebilir.		
Evren: Bir yandan şanslıyız çünkü böyle muazzam hocalar hiç kimseye nasip olmaz ve bu konuda avantajlıyız şimdi Antalya gitsen yada izmire böyle hocalar bulamayız bunun farkındayım Keske diğer öğrencilerde farkında olsa şansız değiliz!!!!	Öğretmenlerden dolayı şanslı	
Ömür: Şanslı hissediyorum. Çünkü öğretmenlerimiz bize güveniyorlar ve başaracağımız umudunu veriyorlar.		

Süreyya: Şanslı hissediyorum. Çünkü okulumuzdaki öğretmenler alanlarında en iyi olan öğretmenlerden olduklarını düşünüyorum.

Hikmet: Şanslı çünkü tüm öğretmenlerimiz derece yapmış olduğu için şanslı hissediyorum.

Muteber: evet çok şanslıyım çünkü okulda teknoloji ve derece yapmış hocalar var o nedenler güzel

Toprak: Öğretmenler tarafından Evet

Deniz: Şanslı Çünkü eğitim yuvamızdaki dersleri görüp evde tekrar ettiğimizde beynimizde daha kalıcı kalır. Bu bilgiler TYT ve AYT sınavında bizim işimize yarar. Okul yönünden şanslı

Fikret: Kendimi şanslı hissediyorum. Çünkü okulumuzun eğitim durumu bazı okullardan daha iyidir.

Seyhan: Okulun bir çok olumsuz yönleri olabilir. Veya Toplum açısından eksikliklerimiz var. ama biz yine de diğer okullara göre şanslı öğrencileriz bir çok yerden de az da olsa donanımımız var.

Mutlu: Tabikide şanslı hissediyorum bizden beteri var okumayanlar. Şanslıyım çünkü böyle biyeri tanıdım öğretmenlerimi, arkadaşlarımı

Servet: Şanslı hissediyorum. Çünkü konum olarak çok iyi bir yerde. Hocalar yönünden çok iyi.

Gökçe: kendimi şanslı hissediyorum çünkü hiç kimse bu zamanda okumuyor ve kendimi şanslı hissediyorum Kendinden dolayı şanslı

Güney: Şanslı buluyorum çünkü dersleri iyi anlıyorum

Şenel: Şanslı hissediyorum. Çünkü birçok öğrenciler okula gelemeyenken biz gelebiliyoruz buda bizim için bir avantaj şansıdır.

Hidayet: ben bu okulda kendimi şanslı hissediyorum Çünkü benden daha çalışkan birisi olmadığı için

Müşerref: Kendimi şanslı hissediyorum çünkü iyiki okuyorum ama bazı gereksiz öğrenciler yüzünden rahatsız oluyorum.

Verilen cevaplar şanslı teması altında birleştirilmiştir. Öğrenciler kendilerini öğretmenlerinden dolayı, okul yönünden ve kendilerinden dolayı şanslı hissettiklerini ifade etmişlerdir. En fazla cevap bu tema altındadır.

Tablo 7.2. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.	Kategori	Tema
Kamuran: hayır şansız olduğumu hissediyorum çünkü köyden geldiğim için sabahları erken gelmem gerekir pansiyonlu olsa daha iyi olurdu	Okul yönünden şanssız	Şanssız
Elvan: Şanslı olduğum tek durum Ailem ve yakınlarımla aynı bölgede bulunmam. Şanssızlık konusunda, konu bitimlerinde testlere tabi tutulmamamız ve yeterli düzeyde denemelere girmememiz diyebilirim.		
Armağan: Hiç şanslı hissetmiyorum kendimi bu konuda		
Hazar: şanssızım eğitimden geri kalmış		
Tansu: Evet okulda şanslı değilim		
Yadigar: Çok kötüyüm şanssızım		
Durdu: Evet çok şanssızım		
Derya: Okulumuzdan dolayı kendimi şanssız hissediyorum.		
Aygün: Kendimi şanssız hissediyorum		
Ayhan: Evet, şanssızım, Çünkü Batıda daha iyi okular var. Biz burada yazda sıcaklıktan eriyoruz. Kışta ise donuyoruz(Batıda daha iyi bence)		
Meriç: okulumda olsun ve öğrencilerde kendimi başarısız hissediyorum		
Kıymet: Şanssız Çünkü: Daha iyi bir okula gidebilirdim.		
Ekin: Okulda kendimi şanssız hissediyorum		
Ruşen: Hayatımın en kötü şanslı. Okul başarısız		
Kamer: Okulumuzdan dolayı kendimi çok kötü hissediyorum.		
Nimet: Bilemiyorum ama pek şanslı hissetmem.		
Muhabbet: Okulumuz terbiyesiz öğrencilerle dolu ve bundan rahatsız oluyorum	Okulun sosyal yanı yüzünden şanssız	
Güngör: şansız hisediyorum öğrenciler çok saygısızlar		

hocalarda çok sinirliler ve çok kırıncılar.

Okul yönünden şanssız ve okulun sosyal yanı yüzünden şanssız kategorileri birleştirilerek şanssız temasına ulaşılmıştır. Katılımcılar okullarından dolayı kendilerini şanssız hissediyorlar.

Tablo 7.3. Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.	Kategori	Tema
Hürriyet: malesef okuldaki öğrencilerin ve huzur bozanların yarsına bakılırsa şanssızım fakat hocalarıma bakılırsa en şanslı yerdeyim	Şanslı ve şanssız	Hem şanslı hem şanssız
Vefa: Okul olarak şanssız Arkadaş ve öğretmen olarak şanslı		

Buradaki katılımcılar bazı durumlar yüzünde şanssız ama öğretmenlerden dolayı kendilerini şanslı hissettiklerini beyan etmişlerdir.

Umumi olarak değerlendirildiğinde temalar altında verilen cevaplara bakıldığında en fazla cevap şanslı teması altında gelmiştir. Yukarıda ve aşağıda verilen cevaplarda çoğunluk olumsuz yönde ifadeler kullandıkları ve öğrencilerin okullarını ağır tenkit ettikleri halde okullarından dolayı kendilerini şanslı hissettiklerini söylemelerinin sebebi mekana karşı geliştirdikleri duygu ve aidiyettir. Bununla birlikte şanssız hissedenlerin sayısı da az değildir.

Tablo 8.1. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	Kategori	Tema
Ömür: başarıyı arttırdı. zoru başaracağımızı öğretti.	Başarıyı değiştirdi	İyi yönde değişim
Deniz: başarısızlığı başarıya çevirdi		
Hidayet: daha çok çalışmayı öğretti ve başarıyı 2'ye katladı		
Evren: benim başarıyı çok değiştirdi bu başarıyı öğretmenlerimizden değil çevremdeki insanlardandır.		
Günay: gerçeği söyleyecek olursak beni fazla değiştirmeden eğitim-ders saikin olmamı ve derslere odaklanmamı sağladı	Eğitim-ders	
Müşerref: Birçok şey değiştirdi okulumuz sayesinde nasıl davranılacağını öğrendim ve etraftan neler olduğunu gördüm yeni insanları.		
Derya: Okulumuz beni eğitim yönünden bir bilgiye sahiplendirdi		

Toprak: Hayatı

Hayatı

Fikret: Hayata adım atmamı sağladı ve geleceğe dair planlar yapmamı sağladı.

Sezer: hayatımı değiştirmesi, bana iyi bir katkısı olduğunu düşünüyorum. bize verilen şansı değerlendirmemiz.

Şafak: hayatı değiştirdi okumaya yönlerdirdi enbüyük katkı hocalarımdan özellikle Kürşat hocadan onun hakkını ödemeyiz asla

Ayhan: Bana bir hayatın olduğunu Bu hayatın yaşatmak için cahil, başarılı olmamayı öğretti.

Ekin: Hayatı ve bizi değiştirdi

Güney: okul bana hayata değişik yerlerden bakmam yardımcı oldu

Durdu: Beni değiştirdi kötü Alışkanlıkları bıraktırdı

Ahlaki değişim

İlkay: saygı sevgiyi değiştirdi

Hazar: Düzen ve disiplin Ahlak edep dersi dışarıda nasıl davranacağımızı Hayat yarıştı yarışta son gelirsene elenirsin o yüzden okuyacaksın

Seyhan: Okulum bende ortam kötü olsada şartlar kötü olsa da bunun başarıyı değiştirmediğinin düşüncesini getirdi

Düşünce-İnanç

Elvan: Sırf okulun değiştirdikleri değilde hayatın bile her gün olumlu yönde beni etkilediği ve bir şeyler kattığını söyleyebilirim.

Mutlu: Okulda farklı farklı insanlar tanıdım kime güvenip güvenmeyeceğimi öğrendim ve derslerden dolayı çok bilgim oldu cahilken adam olduk.

Servet: Kendimin farkına vardım. Arkadaş edindim Kendimi keşfetmeye başladım

Şener: Daha başarılı olmam gerektiğini söyledi.

Süreyya: Okulumuz değilde öğretmenlerimiz her öğrencinin her okulda başarılı olabileceğini söyler. Buna bağlı olarak kendi başarıyı kendim arttırabileceğime inanıyorum

Doğu: fikirlerimi

Gökçe: okulum benim daha ilerde önümü görmemi sağladı

Hürriyet: huzurumu	Olumlu
Yaşar: beni bilgili yaptı	değişimler
Şenel: Uyum sağlamayı, belirli bir zaman dilimine göre hareket etmemi	
İsmet: yeni arkadaşlarım oldu yeni öğretmenleri oldu farklı bir hayatım oldu kendimi biraz daha büyük hisetim biraz daha çalışmaya başladım derslerimiz değişti farklı farklı şeyler gördüm	
Hikmet: Erken uyanmak	
Ruşen: Şansımın dönüm noktası hayatımda	
Vefa: Ortam değiştirdi.	
Nimet: çok şey farklı olmayı	
Kamuran: geliştirdi bilgilendirdi	

Soruya verilen cevapların çoğu okulun öğrencilerde olumlu değişimler oluşturduğu yönündedir. Ahlaki, başarı, düşünce, eğitim durumu gibi pek çok şeyin değiştiğini katılımcılar ifade etmiştir. Bu da gösteriyor ki okul kimlik dönüşümü sürecinde etkilidir. Okul öğrencilerin kimlik, karakter, ideoloji, dış görünüş gibi çeşitli özelliklerini değiştiriyor, yeniden üretiyor.

Tablo 8.2. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	Kategori	Tema
Yadigar: Kötü yandan çok şeyi değiştirdi	Olumsuz değişim	Olumsuz değişim
Meriç: başarıyla okul ve öğrenciler beni başarısız yaptı		

Azda olsa okulun olumsuz değişime sebebiyet verdiğini savunan katılımcılar var.

Tablo 8.3. Okulunuz sizde ne değiştirdi?	Kategori	Tema
Yüksel: Hiçbir şeyi değiştirmede.	Bir şey değiştirmede	Bir şey değiştirmede
Armağan: 11 yıldır okuyorum okuldan öğrendiğim birşey yok. Sadece haddimi biliyor bu bana yeter.		
Tansu: Hiç bir şey sadece meslek sahipliğime yönelik destek var.		
Güngör: hiçbirşey		

Güner: Bir şey değiştirmedim.

Muhabbet: Aynı tas aynı haman önce de sonrada aynıyız

Kıymet: fazla bişi değiştirmedim

Yukarıdaki katılımcılar okulun kendisinde herhangi bir değişim göstermediğini ifade etmiştir.

Genel olarak baktığımızda okulun öğrencilerde olumlu değişimler yaptığını görüyoruz. Bu yüzden okula istendik davranışları kazandıran bir fabrika olarak bakabiliriz. Olumlu ya da olumsuz olarak kimlik dönüşümü süreci öğrencilerin ekseriyetin verdiği cevaplar neticesinde açıkça görülüyor.

Tablo 9.1. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.

Kategori	Tema
Eski	Eski

Kamuran: başka okullara göre eski ve kötü daha yeni ve düzenlenebilirdi

Hidayet: Okulumuz fiziksel olarak çok eski bir okul

Günay: fiziksel olarak okulumuz eski olduğundan çok eksiklerimiz var

Seyhan: Okulumuz fiziksel açıdan oldukça eksik Çünkü bina çok eski 1957’de kurulan bu yapıtımız şu nada oldukça kötü durumda duvarlar çizili Bir çok yerimiz eksik doğru düzgün sosyal etkinliklerimizi yapacak bir sahamız yok.

Elvan: Okulumuz dediğim gibi çok eski ve hor kullanılmış

Yadigar: öğrenciler çok uyumsuz hepsi cahil napabiliriz Anlamadım bizde taştan saha var ölücez

Güngör: eski okul

Hazar: Bizim okul dökülüyor çökecek Nerdeyse itsen düşecek

İsmet: Okulumuz çok eski madi yönde çok iyi değil manevi yöndende

Hikmet: çok eski, yıkı dökük bir okul

Ferda: yenilenmeli

Meriç: okulun kompilesi degismes lazım

Ekin: Eğitim karşılığı yok

Kıymet: Eski bir yapı Bahçesi iyi Okulun etrafı tellerle çevrili hapishane gibi

Müşerref: Okulumuz fiziki açıdan çok eski çünkü her tarafa yazılar yazıyorlar, gereksiz öğrencilerin bulunması çok kötü kime nasıl davranılacağını bilmiyorlar

Armağan: Okulumuz çok kötü. 60 yıllık bir okul boyası kötü. Kırık çıkık başımıza yıkılmasından korkuyoruz.

Ömür: Okulumu eski bir okul ama eğitim, öğretim açısından Eski ama... iyidir.

Yüksel: çok eski olduğu için fiziksel açıdan iyi durumda değil. Boyatılması lazım. Bakım yapılması lazım. Ama çok eski olmasına rağmen idarenin uğraşları sonucu eskiye göre daha iyi bir görünümde şu an

Deniz: Eğitim yucamız 67 yıllıktır. Duvarları dökük çürüktür ama bizim eğitim yuvamız olduğu için bizler için okul çok değerlidir. .

Fikret: Okulumuz ne kadar eski olsada her açıdan bizi daha ileri düzeye çıkmamızı sağlar.

Kudret: Okulumuz çok eskidir ama yer alanı güzel yeri çoktur.

Hürriyet: okulumuz çok eski okul olup her tarafı kırılıp dökülüyor ama memnunuz. İnşallah hep bu okulda kalırım

İlkay: 60’Lı yıllardan kalan bi okul nasılsa bizim okulda öyle. Eski ama yeni okullardan daha dayanıklı

Yukarıdaki katılımcılar okulun fiziki görünümünün eski olduğu kanaatinde. Bu yorumun dışında bir gerçek. Bu katılımcıların bazıları okulun eskiliğinden dem vurup bununla birlikte cümleye okul ile ilgili olumlu şeyler ekleyerek devam ediyor. Bunun bir sebebi de yer duygusu olsa gerek.

Tablo 9.2. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.	Kategori	Tema
Şafak: Yalan yok. Doğru dürüst tuvalet yok	Kötü	Kötü
Gökçe: okulumuz fiziki olarak sınıfın içler çok kotu içinde ders işlenecek gibi değil		
Derya: Okulumuz herhangi bir aktivite yok aktivite		

olmadığından dolayı fiziksel özelliklere sahip değil

Durdu: okulları mukemmel disiplin açısından bismikisi ise idare eder

Nimet: sıralar kötü. Sınıflar kötü. Bir yemek hanesi bile yok.

Muteber: açık ceza evi gibi

Cezaevi

Vefa: Etrafı tellerle örgülü Hapisane gibi

Ayhan: Okulumuz okul değil ki ,dışarıdan bakıldığında CEZAEVİ Gibi

Kamer: (Sıfır) okul çok ötü, çok temizlik sıfır

Muhabbet: Fiziki olarak eksiklerimiz var tabi ama Kötü ama... okulumuzun çok iyi

Mutlu: okulu seviyorum. Ama okul güzel değil

Öğrenciler okulun fiziki yapısını değerlendirirken olumsuz düşünceler ifade etmiştir. okulun fiziki yapısını kötü olarak değerlendirmişlerdir. Dikkat çeken kategorilerden biri ise *cezaevi*'dir. Okulun kriptik bir mekan olduğunu buradan anlıyoruz. Yukarıdaki *eski ama...* kategorisine benzer bir kategori ise burada var. Bu kategori *kötü ama...* kategorisidir. Kötü görmelerine rağmen iyi bir şeylerde yakalayabilmişlerdir öğrenciler.

Tablo 9.3. Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumluyoruz.

Kategori	Tema
Süreyya: Basketbol, voleybol ve futbol sahasının olması ön bahçemizin ağaçlarla çevrili olması Okulu dört mevsim güzel kılıyor.	Güzel İyi
Olca: Bizim okulda labaratuvarımız var başka okullarda yok	
Toprak: fiziksel olarak yakışıklı okul	Yakışıklı

Öğrenciler okulu fiziki açıdan iyi olarak değerlendirmişlerdir. Okulu iyi olarak değerlendiren öğrenciler azınlık durumundadır.

Genel olarak baktığımızda okul eski ve kötü olarak değerlendirilmiştir. Ama bunların yanında iyi yanları da katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. Bütün bunlar

değerlendirildiğinde öğrencilerin kafasındaki yer kimliğinden bir parça da olsa bilgi alınmıştır.

Tablo 10.1. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	Kategori	Tema
Günay: diğer okullarda masalar sıralar yeni bizim okulun sıraları eski bu sadece eksiklerimizden bir tanesidir.	Diğer okullar yeni bizim okul eski	Diğer okullar yeni bizim okul eski
Yüksel: yani dediğim gibi ilçemizdeki şu anki liselerin hepsi yeni açıldı. Ama bizim okul 50 yıllık yani bir sallantıda çökme ihtimali var		
Evren: Akçakale Anadolu Lisesi bizden hiç farkı olmadan okulları yeni bize gelince bizim okulumuz çok eski ve hiç yardımda bulunmayan kurumlar vardır bizim okula.		
Hazar: Diğer okular Hepsi yeni ama eğitim düşük hele bizim okul dökülüyor		
Kamuran: Diğer okullara göre eski ve hırpalanmış		
Hürriyet: diğer okullar yeni; Tuvaletlerin içi kapıları okulun bahçesi, top sahaları temizliği bambaşka ama bizim okulun bunlara ihtiyacı var.		
Ayhan: Diğer okular yeniyken Bizim okul mülteci <i>kampı</i> gibi		
İsmet: Diğer okular iyi bizim okulumuzda aslında iyi ama duvarlar hepsi yazıyla dolu diğer okullarda yani öyle değil diğer okular çok disiplinli bizimkide disiplinli ama onlar kadar değil		
Yaşar: Bizim okul eski diğer okullar yeni		
Güner: Bütün okullar yeni bizim okuleski		
Vefa: Bütün okullar yeni bizim okul kötü (eski)		
Şener: okulumuz fiziki bakımdan iyi olabilir ama ne yazık Bizim okul eski okulumuz çok eski.		

Öğrenciler kendi okullarının eski diğer okulların ise yeni olduğunu açıklamışlardır. Bir önceki soruda zaten buna benzer cevaplar gelmişti.

Tablo 10.2. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	Kategori	Tema
Muteber: diğer okullar teknoloji bakımından bizim okuldan daha bi gelişmiş.	Diğer okullar	Diğer okullar

	daha iyi	daha iyi
Güney: diğer okullar daha güzel Temiz ve kullanışlı. Bizim okul ceza evi gibi her yer dokulmuş.		
Gökçe: okulum o okulardan çok kötü sınıf olarak dış olarak		
Muhabbet: Çok fark var bizim okul Çok keride Ama büyük bir okul		
Müşerref: Diğer okullar çok iyi çünkü eski değil onlar duvarlara yazı yazmıyorlar. Bizim okul sanki repçilerle dolu her yerde yazılar var. sıralar kırık kapıların kollarını kırıyorlar.		
Kamer: diğer okullar daha iyi daha temiz fakat bizim okul temiz değil okulumuz çok eski		
Mutlu: Diğer okullarda her etkinlik var güzel kuralları var vb.		
Armağan: Diğer okullarda disiplin üst düzeyde, diğer okullarda olduğu gibi bu okulda disiplin olmasını istiyorum okulumuz diğer okullara nazaranla çok kötü		
Derya: Diğer okullarda birçok aktivite olduğunu görüyoruz fakat biz bunlardan hiçbirine sahip değiliz.		
Ferda: diğer okullar daha iyi		
Ruşen: en kötü okul bizim okul.		
İlkay: Teknoloji açısından biraz eksik. Kapıları Kantini Sahası. Her yandan eksikliği var.		
Kudret: okulumuz diğer okullardan daha kötü ve daha eski sıralar, duvarlar, yerler, pencereler, kapılar. Anlaşılan kötüdür.		
Tansu: Diğer okullarda çalışmaların iyi olması Top sahasının olması Kütüphane veya çalışmaların artması	Diğer okullarda spor salonları var.	
Durdu: onların Futbol Sahası vardır bizde yok		
Güngör: Top sahasının olmaması		
Aygün: Mesela bazı okullarda spor salonu var bizim okul hem eski hemde daha doğru dürüst futbol sahası bile yok		
Doğu: Bizim okulun sahası sanki patates tarlası gibi ama diğer okullar gibi neden beton veya halı saha olmasın. bahçesi büyük ama konforsuz ve bakımsız sınıfların içi ppert olmuş ama diğer okullarda ise on numara		
Ömür: okulum fiziki açıdan gelişmemiş. ama eğitim açısından gelişmiş.	Fizik yönden kötü ama...	
Seyhan: okulumuz bir çok okula göre kötü fiziksel açıdan. Ama bizim okulumuzdan daha da kötü şartlarda okuyan öğrenciler var.		

Diğer okulların daha iyi olduğu, diğer okullarda sportif imkanların daha fazla olduğu öğrenciler tarafından vurgulanmıştır.

Tablo 10.3. Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?	Kategori	Tema
Kıymet: Mesela bizim okulun bahçesi diğer okulların bahçesinden kat kat daha iyidir.	İyi	İyi
Süreyya: Diğer okullarda bahçe oyun sahları vs. yok ama bizim okulumuzda ön bahçe arka tarafta basketbol voleybol ve futbol sahamız var.	Spor sahalarımız var	

Buradaki katılımcılar ise okulu çoğunluğun aksine diğer okullardan iyi bulmaktadır.

Umumi olarak bir değerlendirmeye tabi tutarsak öğrenciler okulu eski ve fiziki olarak yetersiz bulmaktadırlar. Bununla birlikte okulu iyi yönde değerlendirenlerde azda olsa vardır.

4.4 Mekansal Adalet/Adaletsizlik

Tablo 11.1. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında hangi fiziksel farklar vardır?	Kategori	Tema
Ömür: Şanlıurfa eğitim-Öğretim açısından gelişmiş ama Akçakale ilçesinde eğitim öğretim açısından gelişiyor.	Şanlıurfa eğitimde daha gelişmiş	Şanlıurfa fiziksel olarak daha gelişmiş
Günay: Şanlıurfada Akçakaleye göre daha güzel şanlıurfadaki eğitim alanı daha iyi ve daha başarılıdır.		
Hidayet: Akçakaledeki okul ve Şanlı urfadaki okullar arasında farklar var Şanlı urfadaki okullar bizden daha başarılılar		
Armağan: Şanlıurfa merkez'de çalışma ortamı var okulları çok iyibizimde okulumuzun merkezle aynı çatı altında okul okumak istiyorum		
Mutlu: Şanlıurfa merkezde: istediğin her şey var ve ordan dahada anlayışlı insanlar var ve eğitim açısından bizden yüksek okullar bulunmakta. Akçakale: bi sorun olursa hemen yanlış anlama ve okuldan çıkartma		
Tansu: uzaklık ve okulların birbirinden farklı olması		

şanlıurfa da ki okulara bizim okularımıza göre daha iyi her şeyleri var ders çalışarak bi kütüphane olması

Kamuran: daha gelişmiş ve imkan yönünden daha iyi merkezde her şey bulunabilir ama akçakalede ise böyle bir imkan yok.

Şanlıurfa
fiziksel olarak
daha gelişmiş.

Deniz: Binalar parklar kültür merkezi

İlkay: Akçakale urfa merkeze göre en az 20 yıl geride kalmıştır. Oranın sokakları marketleri müzeler: piazası. vs. vs

Seyhan: Çevre kirliliği çok büyük bir fark veya Şanlıurfa'daki toplum bakış açısı buradaki gibi değil

Hazar: Ohooo Dağlar kadar fark var mesela urfayamı gideceksiniz otobise bindiniz 20 kişilik otobise 40 kişi binyoruz cehalet gelişme yok hiç

Servet: Medeniyet. Çevre düzeni. Sanayileşme.

Hürriyet: Şanlıurfa bambaşkadır urfanın tırnağı olamaz akçakale kiii... orası zati Büyükşehir Eğitimi farklı oranın okulları farklı

Şenel: Merkez gelişmiş Akçakale ise geri kalmış gelişmemiş

Durdu: Spor salonları var varda var

Olca: futbol sahaları, spor salonları, Düzgün okul

Yaşar: Urfada spor salonu var futbol sahası burada yok

Güngör: Merkez daha gelişmiş imkanları daha fazla akçakalede imkanlar kısıtlı

Ayhan: oranın başarı durumunu iyi olduğunu düşünüyorum. Buraya göre

İsmet: Çok büyük bifark var bence ikisinin arasında Şanlıurfa madi ve manevi açıdan daha iyi ama bizim ki öyle değil maalesef

Aygün: Şanlıurfa ile akçakale arasında dağlar kadar fark var

Güner: Dağlar kadar fark var.

Muteber: Akçakale daha küçük ve insanları daha bi ilgili ve yabancılara karşı saygılı dır.

Kıymet: Dağlar kadar fark var.

Ekin: Dağlar kadar fark var

Ruşen: merkez gelişmiş Akçakale fazla gelişmemiş

Kamer: Şanlıurfada ekonomik olarak zengin Akçakalede ekonomik olarak Fakir öğrenci olarak temiz ve daha iyiler seviye olarak

Müşerref: Ş.urfa merkezde sanki Şanlı urfa değilde sanki İstanbul gibi çok saygılı ve anlayışlı insanlar var. Ama akçakalede aç gözlülük var ve saygısızlık yaygın.

Nimet: Fiziksel olarak çok kötü Akçakale hiç gelişmiş bir yer değildir. Köy bile iyi değildir.

Gökçe: fiziksel oralar çok kötü akçakale

Güney: okular daha güzel Merkezde. başarılı ve öğretmenleri çok iyi

Şanlıurfa'nın eğitimde ve fiziki olarak daha fazla gelişmiş olduğunu katılımcılar ifade etmektedir. Katılımcıların hepsi bunda hemfikirdir.

Tablo 12.1. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?	Kategori	Tema
Ömür: şanlıurfa ekonomik açısından akçakaleye göre daha gelişmiş.	Şanlıurfa ekonomik olarak daha gelişmiş	Şanlıurfa ekonomik olarak daha gelişmiş
Şener: Şanlıurfa Akçakaleye daha göre daha gelişmiş ve güzel diyebiliriz		
Armağan: Şanlıurfa Akçakale arasın ekonomik anlamda çok fark vardır		
Gökçe: Şanlıurfada akçakaleden ekonomik olarak daha iyi		
Nimet: Akçakale çok fakirdir. Şanlıurfa biraz daha iyi ekonomi olarak		
Seyhan: Ekonomik farklılıklar çok binayı yenilemek için para gelmesi lazımken gelmiyor. Ve bu etken de öğrenciyi, Öğretmeni etkiliyor.		
Fikret: Şanlıurfa Merkez okullarında imkanların fazla olduğu, Akçakale'de ekonomik yada eğitim imkanları biraz daha zordur.		
İlkey: Akçakale Ekonomisi kötü iyi olsaydı böyle olmazdı.	Akçakale ekonomisi kötü	

Kamuran: daha güzel bi görünüş ve çevre farkı var.

Tansu: Ekonominin fazla olması

Hürriyet: Maddi durum zorlukları vardır. arasındaki farklılık

Ruşen: merkez çok işlek. Akçakale fazla işlek değil.

Ekin: Akçakale çok başarısız bir ilçedir.

Öğrencilerden Şanlıurfa ve Akçakale'yi ekonomik olarak karşılaştırılması istenmiştir. Katılımcılar Şanlıurfa ekonomisinin daha iyi olduğunu savunmuşlardır.

Tablo 12.2. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?	Kategori	Tema
Hazar: Doğruyu istersini Akçakale daha zengi Adamlarda tarla var	Akçakaleliler daha zengin	Akçakale daha iyi durumda
Güney: Akçakale Merkeze göre daha zengin Ama Akçakale parayı yastık altı yapıyor		
Yüksel: fark yok hatta Akçakaleliler daha iyi durumda	Akçakaleliler daha iyi durumda	

Bir önceki cevapların aksine buradakiler Akçakale'nin ekonomik manada daha fazla geliştiğini savunmuşlardır. Bu ifadelerin biraz polyannacı olduğunu ifade etmek lazım. Bunun sebebi yer ile kurulan olumlu duygu bağı olabilir ve yahut egonun mekanı sahiplenmesi. Ama bunu savunanlar hayli azdır.

Tablo 12.3. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?	Kategori	Tema
Mutlu: Merkezde tarımın az olması gelişmiş olması Akçakale'de ise tarımın fazla olması her kesin yazın işe gitmesi.	Tarım-mevsimlik işçi	Akçakale dekiler tarımla uğraşıyorlar
Durdu: Akçakalede Tarım urfada çoğu insan esnaftır.	Akçakale'dekiler tarımla uğraşıyor	
İsmet: Burdaki insanlar tarımla uğraşıyo urfadakiler ise başka şeylerle uğraşıyorlar Ordakilerin durumu buradakilerden daha iyi		
Muteber: Şanlı urfada daha çok dükkanlarla uğraşıyor. Akçakalede ise daha çok çiftçilikle uğraşıyorlar.		

Müşerref: Burdaki insanlar tarımla uğraşıyor. Urfadakiler ise başka şeylerle uğraşıyorlar. Ordakilerin durumu buraya göre daha iyi.

Merkezde ki insanların iktisadi uğraşlarının daha çok tarım dışı sektörler olduğunu iddia etmiştir katılımcılar. Akçakale'nin ise daha çok tarımla uğraştığını ifade etmişlerdir. Gerçekten de Akçakale'deki yegane uğraş tarımdır.

Tablo 12.4. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?	Kategori	Tema
Günay: Aslında fark yok Şanlıurfa ve Akçakale arasında	Fark yok	Fark yok
Kamer: ekonomik fark yok fakat çevre temizliği yok		
Hidayet: hiçbir fark yok akçakale neyse şanlıurfada'da aynı	Aynı	
Doğu: aynı ikiside		

Şanlıurfa merkez ile Akçakale arasında herhangi bir fark görmemiştir buradaki katılımcılar.

Tablo 13.1. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?	Kategori	Tema
Deniz: Eğitim durumu	Eğitim	Eğitim
Günay: yaşadığım çevrenin olumsuz yönleri eğitim diğer çevrelere göre gerideyiz.		
Ömür: okulum gelişmemiş dezavantajı eğitimi-öğretimi geliyor.	Okulum gelişmemiş	

Buradaki öğrenciler Akçakale'nin en büyük dezavantajı olarak eğitimi görmüşlerdir. Akçakale'de ilçe Milli Eğitim Müdürlüğünün ve öğretmenlerin yoğun gayretleri de olsa sosyal ve mekansal adaletsizlikten dolayı eğitim- öğretim güçleşmekte ve bu da eğitimi olumsuz etkilemektedir.

Tablo 13.2. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?	Kategori	Tema
Hidayet: doğudaki öğrenci ile batıdaki öğrenci arasında çok fark varbizim içinde olumsuz yönleri var batıdaki öğrenciler bizden daha iyi okullar iyi ekonomik iyi ders verme Kısacası batıdaki öğrenciler bizden daha iyi	Batıdaki öğrenciler daha iyi	Kısıtlı imkanlar
Kudret: yoları berbat ayrıca hizmet 0,0,0'dır. Akçakale	Hizmet kötü	

hizmette çok geride.

Muteber: ulaşım ve iş imkanları az.

İmkan az

Katılımcılar kısıtlı imkanlardan dem vurmışlar. Bu kısıtlı imkanların sebebi elbette sosyal-mekansal yetersizlik ve adaletsizliktir. Ülkemizin çoğu yerine karşı daha sınırlı ulaşım, ekonomi, eğitim, iletişim koşullarına sahiptir Akçakale.

Tablo 13.3. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?	Kategori	Tema
Yüksel: dezavantajımız yok.	Yok	Yok
Hazar: Hiç yok		

Az sayıda katılımcı tarafından herhangi bir olumsuz yön ifade edilmemiştir.

Tablo 13.4. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?	Kategori	Tema
İlkay: Köyün ne kadar olumsuz yönü varsa yaşadığımız yerde aynı	Köy gibi	Çevre-yer
Evren: gezeceğimiz fazla yer yok ve canımız çok sıkılıyor.	Gezecek yer- Faaliyet yok	
Mutlu: hiç bişey yok gezilecek yerleri yok. eğlenecek yer yok.		
Şenel: Gezilecek yer yok. vakit geçirecek aktivite yapılacak alan yok. Köy gibi olduğu için dışarı bile çıkamıyoruz.		
Şener: Diğer yerler bizden daha konforlu yaşıyor. Bizim yerlerde değişik faaliyetler yok.		
Armağan: Ulaşım, Yol, Çevre kirliliği coğrafi açıdan olumsuzdur.	Çevre-yer	
Servet: Buranın çevre olarak çok sorunu var		
Doğu: Sanki haritada böyle bir yer yok, çok bakımsız kalmış burası, diğer şehirlerde okusaydım keşke ah parasızlık ah		
Ekin: Yaşadığımız yerler çok olumsuz bir yer		
Gökçe: yaşadığımız çevre olumsuz yönleri yollar çamur doğal gaz yok internet bağlantısı yok, yaşadığım yerin dezavantajı organik ve doğal olması		
Kamer: çevre temizliği, saygı ve sevgi		

Yaşar: Ev yakın olması olumsuz masalar kötü okul kirli
Bizim okul eski

Güner: Orman alan yeşillik

Vefa: yeşillendirme vakfı fazla yok

Bu tema altındaki katılımcılar Akçakale'deki çevre düzenlemesi, aktivite alanlarının eksikliğinden yakınmışlardır. Akçakale gibi mekansal adaletsizliğe uğramış yerlerde aktivite alanları azdır. Zaten düşük gelirli insanlar bu çevrelerde yaşadığı için buradaki insanlar eğlenmekte ve faaliyet yapmakta maddi engellerle karşılaşmaktadır.

Tablo 13.6. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları (olumsuz yönleri) nelerdir?	Kategori	Tema
Seyhan: Toplum bakış açısı. Yetersiz fiziki şartlar	Toplum bakış açısı	Sosyal sorunlar
Müşerref: Başka yerlerde buradakiler gibi vahşi değiller buradakiler çok vahşiler sanki görmemişler.	Vahşiler	
Yadigar: çok serseri var hep kavga var	Kavga	
İsmet: insanları rahat sız etmede çok kişi var burada olumsuz	Olumsuz kişiler	

Katılımcılar sosyal sorunların bulundukları yerin olumsuz yönü olduğu düşüncesindeler. Zaten mekansal adaletsizliğin hüküm sürdüğü yerlerde insanlar geçimlik dertlerinden dolayı kendilerini geliştirmeye ve çocuklarıyla ilgilenmeye yeteri kadar fırsat bulamıyorlar. Akçakale'de insanların çok çocuk sahibi olması ebeveynlerin fert fert çocuklarla ilgilenmesini zorlaştırıyor ve ilgiyi bölüyor. Bu ise çocukların eğitimini olumsuz yönde etkiliyor.

Umumiyetle baktığımızda eğitim, çevre, kısıtlı imkanlar ve sosyal sorunlar gibi etkenler öğrencilerin mekanın olumsuz yönünü tanımlarken ortaya çıkan temalardır ve öğrenciler bu başlıklar altında sorunlara değinmişlerdir.

Tablo 14.1. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?	Kategori	Tema
Gökçe: Şehir köyler çok uzak ve hiç biryeden temin edemiyoruz Eğitim eşyaları temin edemiyorum	Materyale ulaşım	Materyale ulaşım
Nimet: Şehir köyden çok uzak ve hiçbir yerden temin edemiyoruz. Eğitim eşyaları temin edemiyorum sıkıntılarım var madi yünden		

Şenel: Bazı derslerle ilgili gerekli malzemeler burada bulunmamakta merkezde olduğu için bazen gidemiyoruz.

Seyhan: yaşadığımız yer gelişmemiş bir ilçe olduğu için temin etmek çok zor. Temin etmek için şehre gitmek zorunda kalıyorlar.

Kamuran: mesela ben köydeyim ne kalem ne silgi ne başka ihtiyacımı karşılayamıyorum bu yönden zorluklar çekiyoruz

Öğrenciler materyale ulaşım sıkıntısı çektiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilerin neredeyse yarısı köyden geldiğinden ve köyde bir takım mahrumiyetler olduğu için materyale ulaşım sıkıntısı vardır. İlçe merkezinde ise vaziyet nispeten iyidir.

Tablo 14.2.Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?	Kategori	Tema
Muteber: gayet her şeyimi çok kolay alabiliyorum sadece para sıkıntısı biraz onuda idame ediyoruz.	Para sıkıntısı	Maddi sıkıntı
İsmet: eğitimle ilgili eşyalar kolay kolay alamıyoruz çünkü fazla durumumuz iyi değil çalışarak biiş yaparak alıyoruz		
Müşerref: Eğitimle ilgili eşyaları rahatlıkla alamıyoruz çünkü fazla durumumuz yok. zor zor alıyoruz. O da çalışarak.		
Evren: maddi zorluklar yaşıyoruz okulumuzun parası olmadığından dolayı okulumuza bişey yapamıyoruz		
Armağan: Okul eşyası çok pahalı her şeyi bulamıyorum. Özellikle kırtasiyeciler çok fırsatçılar.		
Hidayet: kitap, test almakta zorlanıyorum çünkü maddi durumlarımız çok iyi değil		
Deniz: Maddi ve manevi durum		

Konumuzun dayanağı olan maddiyat bu mekanda kıtlık olarak karşımıza çıkıyor. Öğrencilerden bazıları bunu ifade etmiştir. Maddi eksiklik eğitim materyallerine ulaşımı kısıtlıyor. Öğrencinin potansiyelinin çok daha azını ortaya çıkarmasına sebebiyet veriyor. Ve bir başarısızlık durumunda şans tanınmayarak eğitim olanağına son verilmesine sebep olabiliyor. Maddiyat bu yönüyle her şey olmaya hiçbir şey olmaktan daha yakındır.

Tablo 14.3. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?	Kategori	Tema
Güngör: kütüphane yok, farklı çalışmalar yoktur.	Kütüphane yok	Kütüphane-Kitap sıkıntısı
Şener: Kütüphane yok, farklı çalışmalar yoktur.		
Kamer: Okulumuzda sosyal Aktiviye yoğ kütüphanemiz var ama hep kapalı		
Güney: Kitaplar pahalı, Kırtasiyeciler çarpıcı, Okulda yeterli öğretmen yok.	Kitap sıkıntısı	
Meriç: il bakıldığında çok kitap bulunur ama bu Kırtasiyelerde hep aynı Kitaplar var		

Öğrenciler kitap ve kütüphane sıkıntısı yaşandığını açıklamışlardır. İlçede kütüphane küçükte olsa var. Ama yetersiz ve pek bilinmiyor. Kitap meselesine gelince zaten ders kitapları devlet tarafından karşılanmakta ama diğer yardımcı ders kitapları öğrencilerin durumuna göre pahalı gelmekte.

Tablo 14.4. Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşılıyorsunuz?	Kategori	Tema
Ruşen: maddi durum iyi sıkıntı yok.	Zorluk yaşamıyoruz	Zorluk yok
Yaşar: hiçbir zorluk yaşamıyoruz		
Süreyya: zorlanmıyorum.		
Yüksel: Hiçbir zorlukla karşılaşmıyorum ilçede 4 kırtasiye 2 kütüphanemiz var. Hiçbir zorlukla karşılaşmıyoruz.		
Günay: zorluklar yaşamıyoruz.		
Fikret: Eğitim ile ilgili eşyalarımı temin etmekte zorluk çekmiyorum.		

Burada beyan edilen fikirlere göre eğitim ile ilgili eşyaları temin etmekte herhangi bir sıkıntı yaşanmamaktadır.

Genel olarak soruya verilen cevaplar değerlendirildiğinde eğitim ile ilgili eşyalara ulaşımında maddi sıkıntılar, materyale ulaşım, kitapların pahalı oluşu ve kütüphane sıkıntısından bahsedilmiştir. Azda olsa herhangi bir zorluk yaşamadığını ifade eden katılımcılarda vardır. Ama genel manada eğitim ile ilgili eşyaları temin etmekte sıkıntılar olduğu anlaşılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ

5.1. Baba-Dede Mesleği ve Maddi Gen

Katılımcılara babalarının mesleği sorulduğunda çoğunluk tarım sektöründe çalıştığını söylemiştir (25 Katılımcı). Dedelerinin mesleği sorulduğunda yine aynı şekilde çoğunluk tarım sektöründe dedelerinin çalıştığını söylemiştir (22 Katılımcı). Dikkat çeken bir nokta var ki o da dedelerinin tarım işçisi olduğunu söyleyenlerin babaları da tarım işçisidir. 22 katılımcı dedelerinin tarım sektöründe çalıştığını söylemişlerdir ve aynı zamanda babalarının da tarım sektöründe çalıştığını belirtmişlerdir. 1 katılımcı ise hem babasının hem de dedesinin şoför olduğunu belirtmiştir. Toplamda 34 katılımcı baba ve dede mesleği sorusuna birlikte cevap vermiş ve bunun 23'ü babasının ve dedesinin aynı mesleği yaptığını ifade etmiştir. Diğerlerin de baba-dede meslekleri aşağı yukarı aynı gelir düzeyine sahip mesleklerdir. Bu neticeler göstermektedir ki araştırmanın yapıldığı sahada maddi gen ağırlığını sert bir şekilde hissettirmektedir.

Öğrencilere kendilerinin ileride hangi mesleği yapacaklarını tahmin ettikleri sorusuna verdikleri cevapların hiçbirinde babalarının mesleğini yapacaklarını söylememişlerdir. Bunun sebebi ise öğrencilerin sevdikleri mesleği yapmanın yanı sıra daha yüksek gelirle daha iyi yaşamak istemeleri olabilir. Ayrıca meslek çeşitleri ise baba ve dedelerinin yaptığı mesleklerden daha fazladır.

5.2. Öğrencilerin Kendilerini Değerlendirmesi

“Kendinizi tanımlayınız” ifadesine verilen cevapların ekseriyeti olumlu özelliklerle kendini tanımla şeklindedir. Bu da öğrencilerin kendileriyle barışık olarak olumlu bir kimlik geliştirdiklerini gösterir. Ama bunun yanında 6 katılımcı kendisini olumsuz özellikleri ön plana çıkararak tanımlamıştır. 5 katılımcı ise kendini ilgi alanlarıyla tarif etmiştir. 3 kadar katılımcı ise hem olumlu hem de olumsuz özellikleriyle kendini tanımlamışlardır (ki bu daha erdemli ve realist bir duruştur).

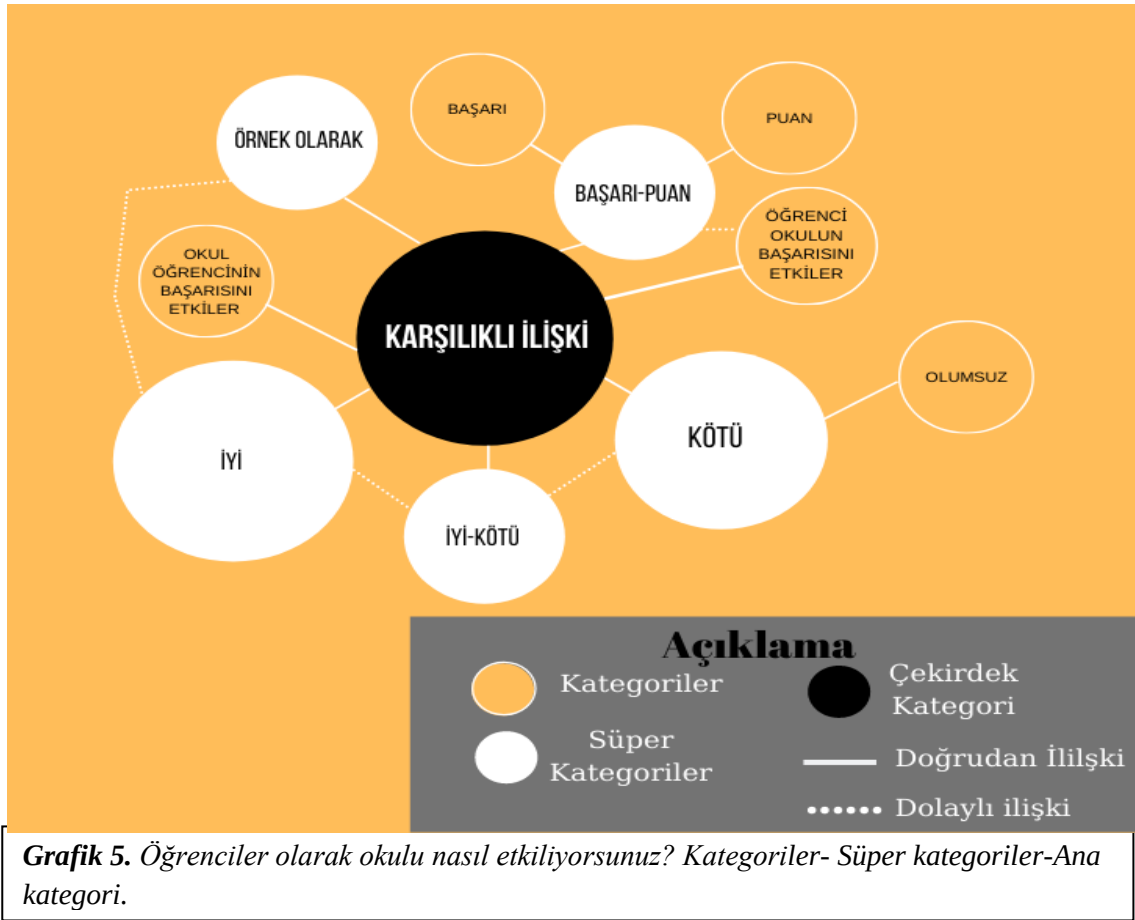
Başarı bakımından kendilerini değerlendirmeleri istenildiğinde verilen cevapların çoğu kendilerinin orta düzeyde bir başarıya sahip oldukları yönündedir. Daha sonra başarılı görenler çoğunluktadır. Kendini başarısız görenler ise bu ikisinden daha azdır. Yani öğrenciler kendilerini başarısızlıktan ziyade başarılı olarak değerlendiriyor.

Bunun yanı sıra kendini başarılı gören katılımcılardan(13 kişi) sadece biri kendisini tanımlarken olumsuz özelliklerini ön plana çıkararak tanımlamıştır. Netice itibariyle kendi hakkında iyi bir görüşe sahip olan kişilerin başarılarıyla kimlikleri arasında pozitif korelasyon mevcuttur. Yani genellikle kendini başarılı gören olumlu bir kimlik algısına da sahiptir.

5.3. Öğrenci ve Okulun Karşılıklı Etkileşimi

“Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz” sorusuna verilen cevaplara baktığımızda ortaya birçok tema çıkmıştır. İlk tema “karşılıklı ilgi” temasıdır. Burada öğrencilerin bir kısmı öğrencinin okulun başarısından etkilendiğini ifade etmiştir. Diğer kısmı ise öğrencinin okulun başarısını etkilediğini ifade etmiştir. Bu temanın dışında öğrenciler kendilerinin okulu iyi olarak, başarı ve puan yönünden, olumsuz yönden ve hem iyi hem de kötü olarak öğrencinin okulu etkilediği açıklamışlardır. 5 katılımcı da öğrencinin okulu etkilemediğini beyan etmiştir.

“Not: Aşağıda gerekli konularla ilgili ilişki grafikleri verilecektir. Buradaki doğrudan ve dolaylı bağlantılar yazar tarafından yapılmış olup başka biri tarafından farklı bağlantılar yapılabilir. Aynı zamanda birçok kategorinin birbiriyle etkisi olduğu halde sadece yazar tarafından daha mühim görülenler arasında bağlantı kurulmuştur. Yani bağlantı olmayanların birbirleriyle hiçbir ilgisi yoktur gibi yanlış bir izlenim ortaya çıkmamalı. Grafikler; kategorilerin, onların birleşmesiyle oluşan süper kategorilerin(Temaların), en önemli süper kategori olan çekirdek/ana kategorinin arasındaki ilişkileri görselleştirmek amacıyla yapılmıştır. Bununla birlikte bir grafikteki dairelerin büyüklüğü ve küçüklüğü grafiğin durumuna göre ayarlanmıştır. (Grafikler canva.com’dan hazırlanmıştır.)”

Öğrencilerin çoğu kendilerinin okulu etkilediğini savunmuşlardır. Temalar altında şekillenen cevaplara baktığımızda en fazla cevap “olumsuz” teması altında şekillenmiştir. Bu da bazı katılımcıların, öğrencilerin okulu olumsuz etkilediğini düşündüklerini gösterir. Bu cevabı verenlerin başarıları hakkındaki cevaplara bakıldığında kendilerini kötü(2 Katılımcı), orta(2 Katılımcı), iyi(2 Katılımcı) olarak değerlendirmişlerdir. İyi olarak değerlendirenlerden biri okula göre cevabını vermiştir. Yani genel itibarıyla bakıldığında öğrencilerin okulu olumsuz etkilediklerini düşünen öğrenciler kendilerini pek de başarılı görmüyorlar. Öğrencilerin okulu iyi etkilediğini düşünen katılımcıların(5) 3’ü kendinin orta düzey başarıya sahip olduğunu düşündüğü gibi diğer 2 katılımcı ise kendini başarılı olarak görmektedir. Bu da okulu öğrencilerin olumsuz yönde etkilediğini savunanların, okulu öğrencilerin iyi etkilediğini düşünenlerden ortalama olarak kendilerini daha az başarılı bulduklarını göstermektedir. Yani kişilerin kendileri hakkındaki düşünceleri bakış açısını da etkiliyor. Elbette başka mekanlara mana ve kimlik verirken ki düşüncesini de etkileyecektir.

“Okulunuz sizde ne değiştirdi?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında iyi yönde bir değişimin olduğunun savunanlar ezici bir çoğunluğa sahiptir. Sadece 2 kişi olumsuz yönde değişim gerçekteştiğini ifade ederken, 7 katılımcı ise bir şey değiştirmediği kanaatindedir. Sonuç itibariyle okul her nerede hangi koşulda olursa olsun olumlu özellikler kazandırmaktadır. Ve öğrenciler okulun kendilerine yaptığı etkinin farkındadır.

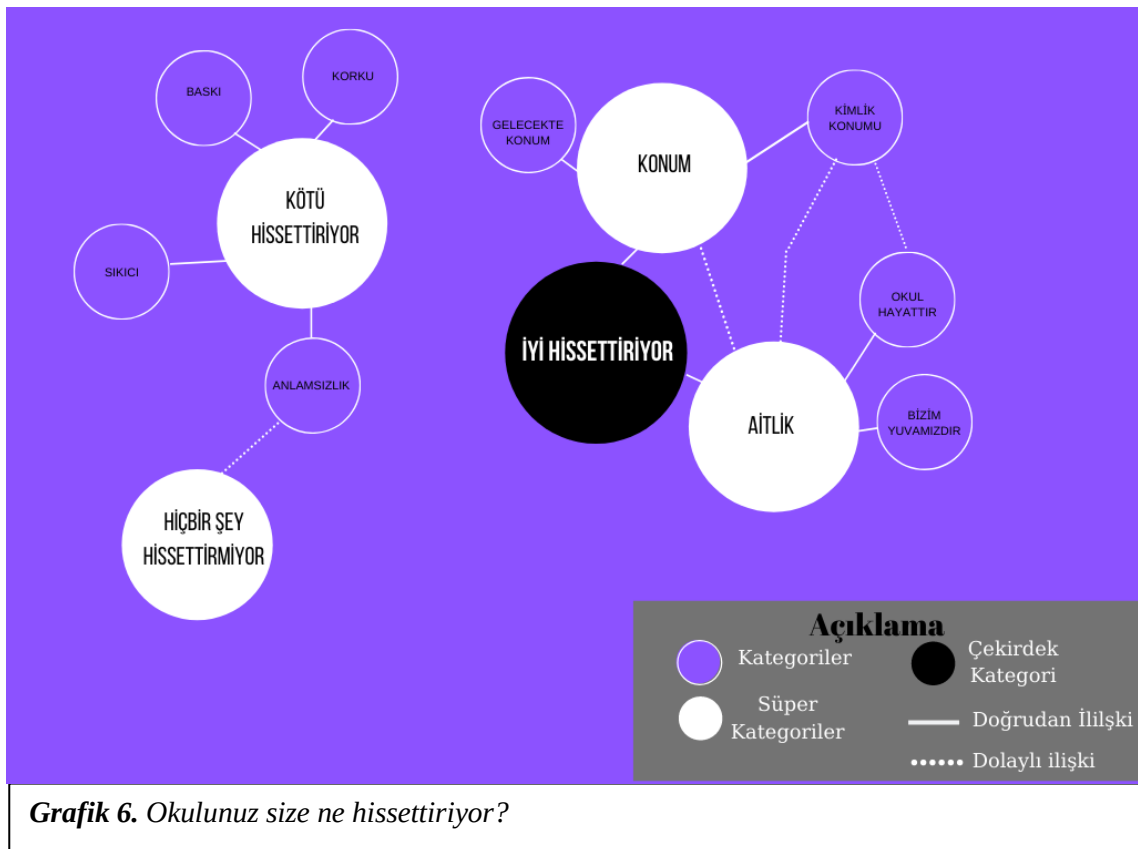
Genel itibariyle baktığımızda öğrenciler okul ile kendilerinin birbirlerini etkilediklerinin farkındadır. Yalnız kendilerinin etkileri hakkında, okulun etkilerinden daha fazla olumsuz görüş beyan etmişlerdir.

5.4. Okul Algısı ve Duygusu

Öğrencinin okul algısını öğrenmek için ilk sorumuz “Okulunuzu tanımlayınız.” olmuştur. Temalardaki cevaplar sayısal bakımdan değerlendirildiğinde büyükten küçüğe doğru şöyledir: Eski, Başarısız ve Başarılı. Öğrencilere okullarının tanımlanması söylenildiğinde yüksek çoğunluğu eski olduğunu söylemiştir. Evet, zaten okulun eski olduğu bir gerçek (MEM’in okulun yeniden yapılması için bir projesi var). Burada dikkat edilmesi gereken noktalardan biri ise okul tanımlanırken öğrenciler matematiksel verilere hapsolmadan daha çok görel ve ilişkiyel olarak mekanı tarif etmişlerdir. Okulu sadece Kartezyen bir mekan olarak görmemişlerdir. Mekanı yorumlarken diğer mekanlarla birlikte anlamlandırarak ilişkiyel bir tanımlama yapmışlardır.

Okulunuz ile öğrencilerin ortak noktaları sorulduğu zaman 16 katılımcı okulla kendinin ortak noktaları olduğunu ifade ederken 11 katılımcı ortak noktalarının olmadiğını ifade etmiştir. Bulunan ortak noktalar: Başarısızlık-başarı, eğitim, yer, olumlu yanlar(sevgi-saygı, hedef, şartlara direnç). Öğrencilerin ekseriyeti okulu ile kendilerinin ortak özelliği olduğunu belirtmiştir. Bu özellikler olumlu veya olumsuz olsa da yere(okula) ait bir aidiyet bildiriyor.

“Okulunuz size ne hissettiriyor?” sorusuna verilen cevaplardan elde edilen neticelere göre 10 katılımcı iyi duygular, 12 katılımcı ise kötü duygular hissettiğini beyan etmiştir. 10 kadar katılımcı ise okulun konumunu(gelecek, kimlik) hissettirdiğini ifade etmiştir. 4 kadar katılımcı da okulun aitlik hissettirdiğini belirtmişlerdir. Öğrencinin yer hakkında çeşitli duygulara(yer duygusu) ve aidiyete sahip olduğu buradan anlaşılmaktadır. 5 kadar katılımcı ise herhangi bir şey hissetmediklerini aktarmışlardır.

“Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şansız hissediyor musunuz?” sorusu sorulduğunda 21 katılımcı okuldan, öğretmenenden, kendilerinden... dolayı şanslı hissettiklerini açıklamışlardır. 18 katılımcı ise kendilerini bu konuda şanssız hissediyorlar. 2 katılımcı ise okulun sosyal ortamı yönünden şanssız, öğretmenler yönünden şanslı olduklarını ifade etmişlerdir.

Okulun fiziksel açıdan yorumlanması istendiğinde öğrencilerin çoğu okulun eski olduğuna değinmişlerdir. Eski teması altında bazı cevaplar okulun eski olduğunun yanı

sıra olumlu bir özelliğini de belirtmişlerdir. Eski temasından daha sonra kötü teması gelmektedir. Öğrenciler okulu fiziksel açıdan kötü olarak değerlendirirken bazıları cezaevi benzetmesi yapmışlardır. 3 katılımcı ise okullarının fiziksel açıdan iyi durumda olduğunu belirtmiştir.

Diğer okullara nazaran fiziki olarak okullarının karşılaştırılması istendiğinde öğrencilerin çoğu diğer okulların kendi okullarından daha yeni ve daha iyi durumda olduğu kanaatindedir. Sadece 2 katılımcı okullarının diğer okullara nazaran iyi olduğu kanaatindedir. Diğer okulların avantajlı durumu öğrenciler tarafından bilinmektedir. Maddi yönden daha gelişmiş sahalarda yapılan okullar ve imkanlar daha iyi vaziyettedir.

Bu başlık altında değerlendirilen sorulara bakıldığında; okulunuzu tanımlayınız sorusuna başarısız teması altında cevap veren öğrenciler okullarına karşı hisleri sorulduğunda soruya cevap verenler kötü hissettiklerini veya aitlik hissettiklerini ifade etmişlerdir. Okulunu başarılı gören öğrenciler ise okula karşı konumlarını(gelecekte, kimlik) ve iyi hissettiklerini açıklamışlardır. Bu da göstermektedir ki mekana karşı duygularımız mekanın kimlik oluşumunda etkilidir.

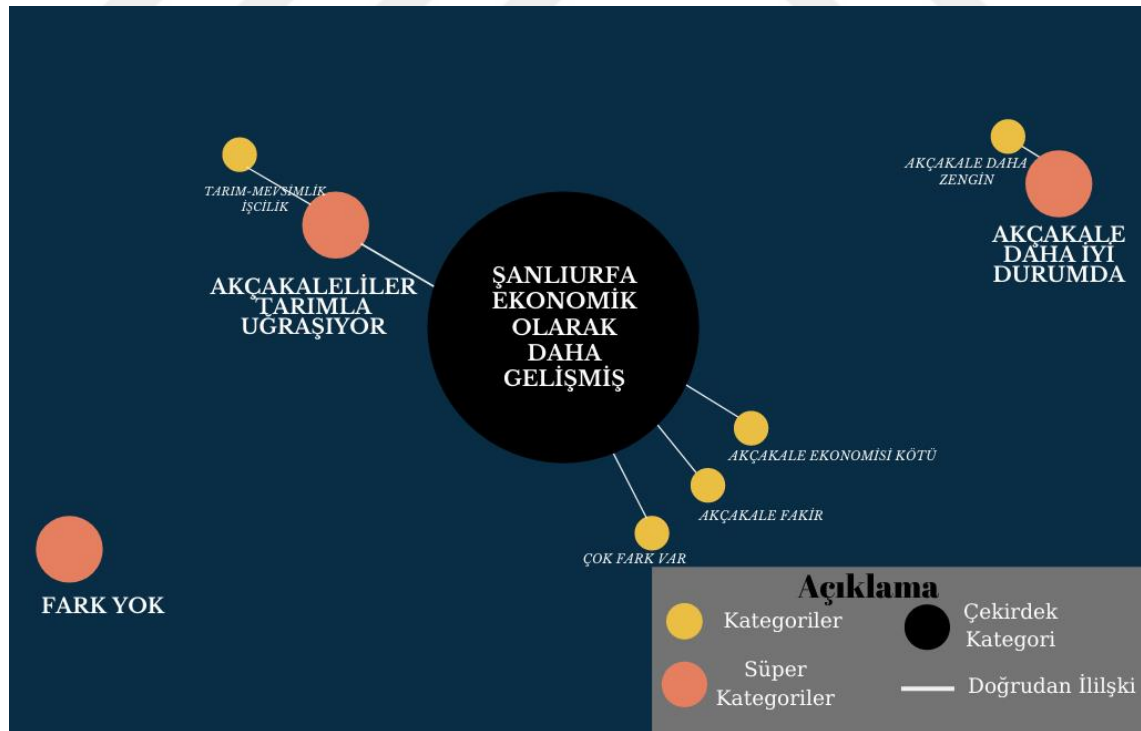
Bir diğer sonuç ise öğrencilerin kendi okulunu değerlendirmesinin ardından diğer okullara göre kendi okulunu fiziksel olarak değerlendirmesiyle ortaya çıkan sonuçların paralelligidir. Örneğin diğer okullara nazaran okulunu eski gören öğrencilerin çoğu okulunu daha önce de değerlendirirken eski ifadesini kullanmıştır. Bunlar gösteriyor ki bir mekanın kimliğini oluştururken diğer mekanlar aktif olarak rol oynamaktadır. Öğrencilere kendi okullarını yorumlamaları istenildiğinde diğer okulları referans alarak izafi cevaplar vermişlerdir.

Diğer yandan okulu ile kendi arasında ortak bir nokta olmadığını ifade eden katılımcılar; okulunuz size ne hissettiriyor sorusu sorulduğunda aitlik, konum, kötü hissettiriyor, hiçbir şey hissettirmiyor temaları altında cevap verirken hiçbir katılımcı iyi hissettiğini ifade etmemiştir. Yani mekan ile ilgili olumlu duygular olumlu bağlar inşa ederken, olumsuz duygular ise olumsuz bağlar inşa eder.

5.5. Mekansal Adaletsizlik

“Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında hangi fiziksel farklar vardır?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplara baktığımızda katılımcıların hepsi Şanlıurfa İl Merkezi’nin fiziksel olarak daha fazla geliştiğini savunmuşlardır. Aynı zamanda bazı öğrenciler eğitimde de İl Merkezi’nin daha ileride olduğunu ifade etmişlerdir. İl Merkezi ile Akçakale arasında fiziksel olarak bir adaletsizlik olduğu öğrencilerin hemfikir olmalarından anlaşılıyor. Akçakale’de mekansal adaletsizliğin varlığı öğrencilerinin yorumlarından anlaşılıyor(bu zaten bir gerçek). Her ne kadar öğrenciler mekansal adalet/adaletsizlik kavramlarını bilmeseler de bunun farkındalar.

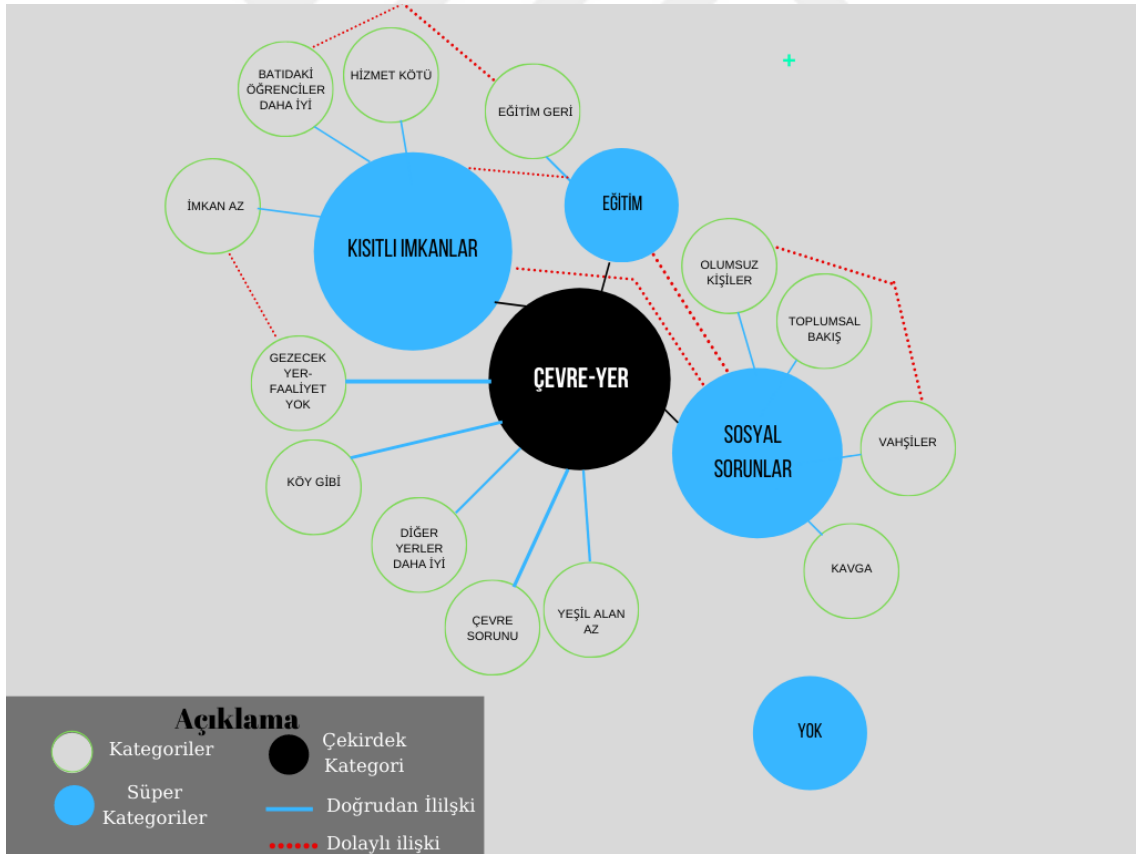
“Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?” sorusuna baktığımızda ise en fazla(13 katılımcı) Merkez’in ekonomik manada daha fazla geliştiği yönünde cevaplar gelmiştir. 3 katılımcı da Akçakale’nin daha fazla geliştiğini savunmuştur. Bunun dışında Akçakale’nin ekonomik olarak Merkez’den farkının tarımla uğraşmak olduğunu ifade eden öğrencilerde vardır. Az da olsa bazı öğrenciler ise farkın olmadığını ifade etmişlerdir.

Grafik 7. Şanlıurfa Merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?

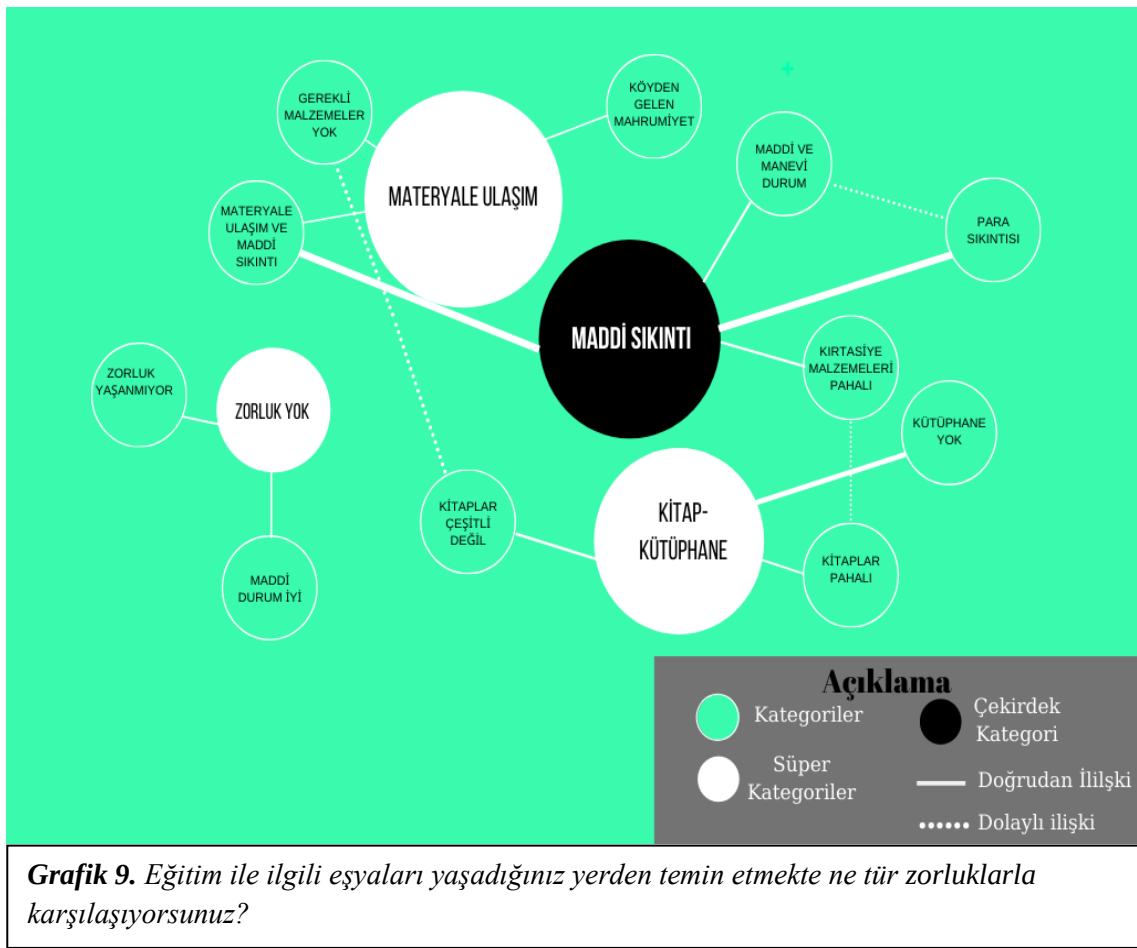
Bu iki sorunun neticeleri birlikte değerlendirildiğinde Akçakale fiziksel ve ekonomik olarak Şanlıurfa Merkezden daha kötü vaziyettedir. Aslında öğrencilerin birçok soruya verdiği cevaplara bakıldığında sadece Merkez’den değil birçok yerden Akçakale’nin daha kötü vaziyette olduğu anlaşıyor. Bu da Akçakale’de Mekansal adaletsizliğin varlığının birinci ağızdan ifade edilmesidir.

“Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde eğitim, kısıtlı imkanlar, çevre -yer, sosyal sorunlar katılımcılar tarafında yaşadıkları çevrenin dezavantajları olarak belirtilmiştir. Mekansal adaletsizlik burada böyle bir coğrafya oluşturmuştur. Oluşan coğrafya parçalı, sorunlarla bürülü ve kısıtlı imkanlara sahip. 2 katılımcı ise yok cevabını vermiştir. Genel itibariyle bakıldığında öğrencilerin ekseriyeti yaşadıkları yerlerde dezavantajlar olduğunu düşünmektedir. Ve bu dezavantajlar mekansal adaletsizliğe uğrayan yerlerin tipik sorunlarıdır.

Grafik 8. Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları nelerdir?

“Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde ise materyale ulaşım, maddi sıkıntı ve kitap-kütüphane sıkıntısı eğitim ile ilgili materyallerin teminindeki zorluklar olarak ifade edilmiştir. Mekansal ve sosyal adaletsizlik bu sorunların asıl sebepleridir. Dolayısıyla eğitim sadece okul içinde var olan koşullarla şekillenmez, çevredeki var olan koşullarda işin içine dahildir ve eğitimi doğrudan etkiler. Okul bu yüzden çevreden tecrit edilemez. 6 katılımcı ise bir zorluk yaşamadığını beyan etmiştir.

Son olarak bulgular kısmında öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde neredeyse her cevapta yazım ve noktalama yanlışı vardır. Bunun sebebi ise mekansal/sosyal adaletsizlikle kültürel farklılığın birleşmesiyle oluşan eğitimsel bir dezavantajdır. Çünkü yeterli eğitimi alamayan aile çocuğuna genelde Türkçe eğitim veremiyor. Ve çocuklar Türkçeyi okulda öğrenmeye başlıyorlar. Türkçe öğrenene kadar diğer akranlarından geri kalıyorlar. Verilmesi gereken müfredatın hızlı bir şekilde tam Türkçe bilmeyen öğrencilere aktarılması neticesinde eksik öğrenmeler gerçekleşiyor.

5.6. Genel Değerlendirme

Bütün bu cevaplar değerlendirildiğinde araştırma yapılan sahada mekansal adaletsizlik ağır olarak hissedilmektedir. Mekansal/sosyal adaletsizlik neticesinde var olan coğrafya fiziksel olarak kötü görünüme sahip, aktivite alanları dar olan, hizmetlerin yetersiz kaldığı, sosyal olarak sorunlarla örtülü bir mekandır. Böyle bir mekanda isteklerin karşılanması elbette sıkıntıdır. Konu temel hizmetlerden eğitim olunca yaşanan sıkıntı büyük ve uzun soluklu olmaktadır. Maddi imkansızlık ve sosyal hiyerarşi mekana bürünerek farklı ve adaletsiz bir mekan oluşturmuş ve bu mekan eğitim olanaklarını kısıtlayarak bir dezavantajlar silsilesi oluşturmuştur. Eğitim gören şahısların okul dışındaki hayatı yaşadığı mekanlardaki sorunlar ve ayrıca bölgenin özel sorunları birleşerek eğitimi güçleştirmektedir.

Okul ve okullu karşılıklı bir etkileşim süreci içinde kimlik inşa ederler. Öğrenci kendi kimliğini oluştururken okul aktif bir şekilde etkilidir. Ve okulun kimliğini oluştururken ise özne aktiftir. Nitekim yer kimliği, maliki olduğumuz bir yerde tesis edilmez. Mülkiyeti kendine ait olmasa da bir yeri sembolik planda işaretlemek, inşa etmek ve böylece anlamlandırmak, o yere hakim olmanın, kendi iradesine tabi kılmanın, kendi kimliğini vermenin göstergesidir. Nitekim bu yer, ‘benim yerim’ olarak adlandırıldığı andan itibaren, bireyin ‘benlik’inin vücut bulduğu, imajının yansıdığı bir yer, daha da önemlisi kendi imgesini gördüğü, kimliğinin dışsallaştığı bir yer haline gelmiş demektir. Bu sürecin sonunda yer kimliği, kimlik yeri haline gelir (Bilgin, 2011, s.28).

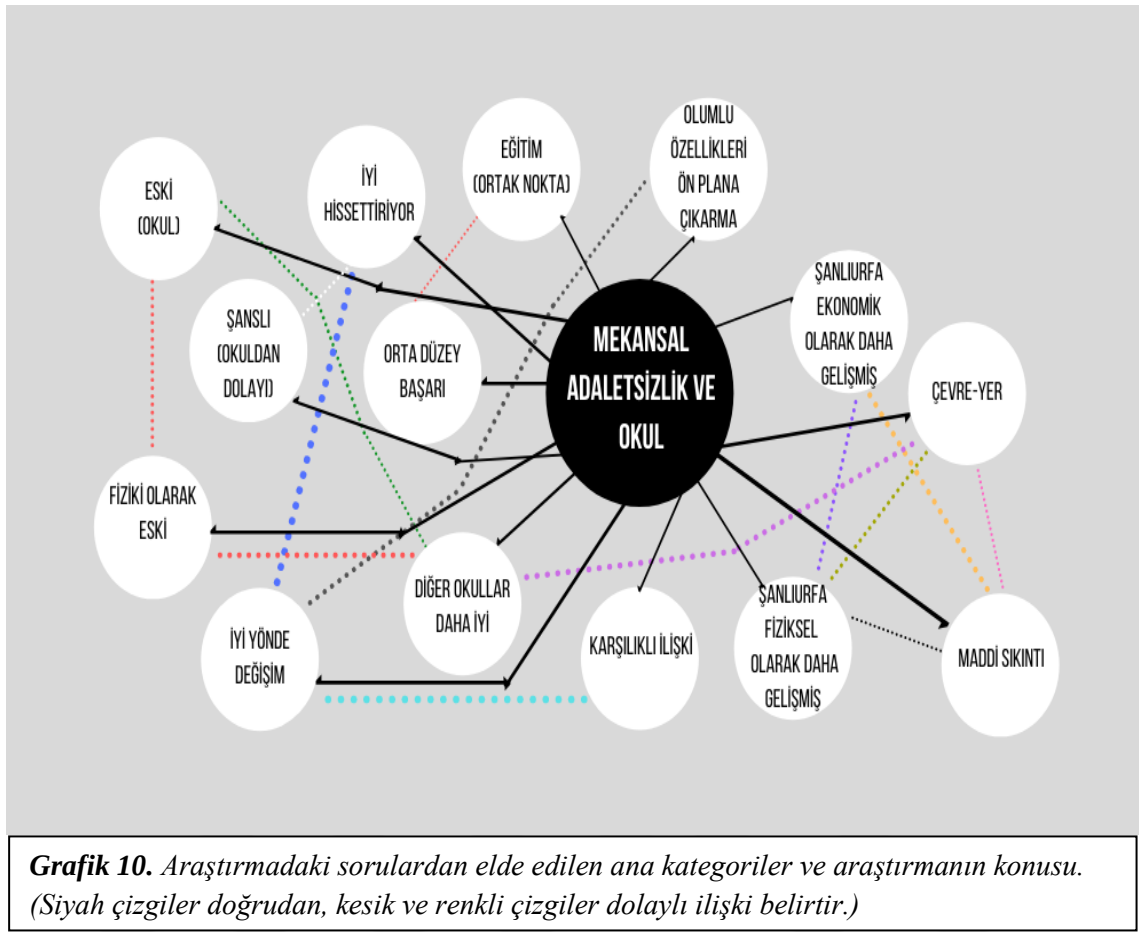
Öğrenciler okulu çeşitli sıfatlarla tanımlamışlardır. Her öğrencinin aşağı yukarı bir okul algısı var. Okula dair algılar, duygular ve kendileme süreci kimlik oluşturur. Öğrenci kimliği ve okul kimliği karşılıklı üretim içerisindedir. Yer duygusuna geldiğimizde ise öğrenciler iyi, kötü duyguların yanı sıra aidiyet ve konum bildirmişlerdir.

Bunun dışında öğrenciler tarafından okul mekanı hakkında verilen cevaplar dikkate alındığında okul normatif, kriptik, hegemonik ve panoptiktir. Mekansal/sosyal adaletsizlik bu sıfatları arttırıcı etkiye sahiptir. Bu sıfatların ağırlığını hisseden öğrenciler mekanın kimliğini inşa ederken olumsuz bir kimlik inşa etmiştir.

Okul mekanı mutlak olduğu gibi aynı zamanda hem görelî hem de ilişkiseldir. Öğrenciler okulu değerlendirirken daha çok ilişkiseli ve görelî boyutunu öne çıkarmıştır. Mekan ilişkiseli olduğu için okul dışındaki sorunlar okulun içine taşınmaktadır. Okul her ne kadar kapalı bir yapıya da sahip olsa mekansal adaletsizlik gibi sorunlar okulun içine de taşınmaktadır. Araştırmanın yapıldığı okul kapalı yapısına rağmen dışarıdaki sorunların içeriye taşınmasına engel olamamıştır. Öğrencilerin okulun dışındaki hayatı eğitim ve öğretiminin devam ettiği bir sahadır. Bunu soyutlayan okul içi eğitim mümkün değildir. Özetle okulu çevreden soyutlayamayız.

Araştırma yapılan saha geçimini tarımdan sağlayan, ekonomik ve fiziksel olarak kötü şartlara sahip bir yer. Ayrıca feodalitenin hala varlığını koruduğu, çok eşliliğin ve beraberinde çok çocuk sahibi olmanın yaygın olduğu bir yer. Maddi imkanların yetersiz olması bu gibi sorunların aşılamamasının temel sebebi. Çünkü maddi kısıtlılık yetersiz eğitim gibi sosyal sorunların ortaya çıkmasının yanı sıra mekansal adaletsizliğin var olmasına sebebiyet verir. Bu sahada mekansal adaletsizlik; eğitim ile ilgili sıkıntılar, çevre düzenlemesinde yetersizlik, aktivite alanlarının eksikliği, hizmet yetersizliği ve sosyal sorunlar gibi bir çok problem peyda etmektedir. Buradaki ve yahut başka yerdeki bu coğrafi eşitsizliğin temel sebebi kapitalizmdir. Ve kapitalizm ile coğrafi eşitsizlik birbirini var eder. Çünkü *...kapitalizmin mevcudiyeti, coğrafi eşitsiz gelişmenin besleyici varlığına ve yaşamsal araçsallığına bağlıdır* (Soja, 2017, s.146). Ve aynı zamanda coğrafi eşitsizlik de kapitalizm gibi hiyerarşik düzenle işleyen iktisadi sistemlerin varlığıyla mevcudiyetini korur. Eşitsiz gelişim kapitalist gelişmenin hem ürünü hem de coğrafi dayanağıdır (Smith, 2017, s.221).

Cevaplar incelendiğinde bölge insanının sosyal dışlanmaya maruz kaldıklarını düşündüklerini anlıyoruz. Sosyal dışlanmışlık ile kast edilen, bireylerin herhangi bir sebepten ötürü toplumsal ve ekonomik hayattan çıkarılması ve bu kimselerin görünmezden gelmesidir (Hekimler, 2012, s.4). Sosyal, mekansal ve ekonomik farklılık bölgede sosyal dışlanmanın temel sebeplerindendir.

İnsanlık sonsuza kadar, insanın kendi eylemleri sonucu çevrede neden olduğu değişikliklere duyarsız kalamaz. Onun için, ara sıra kendimize şunu hatırlatmamız hayırlı olur: “uzun vadeli soru, ne tür bir çevre istediğimiz değil, ne tür bir insan istediğimizdir” (Sommer, 1969, s.173, Aktaran; Harvey, 2016, s.83).

5.7. Öneriler

Mekansal adaletsizliğin eğitim üzerindeki olumsuzluklarını azaltmak için şunlar yapılabilir:

1- Mekansal adaletsizliğin uğrayan sahalar belediye hizmetleri olarak öncelikli olmalıdır. Genellikle belediye hizmetleri sermayenin olduğu yerlerde olmaktadır. Gelişmiş ve sosyetik semtler daha fazla hizmet görmekteyken düşük gelire sahip semtler ise ikincil olmaktadır. Bu makasın kapanması için hizmetin ihtiyaca göre olması gerekir.

2- Okul binalarında var olan eksiklikler tamamlanmalı ve fiziksel olarak düşük standartlı okulların kalitesi yükseltilmelidir. Eğitimde fırsat eşitliği için çalışmalar arttırılmalı. Elbette MEB tarafından bu gibi çalışmalar yapılıyor. Ama okullara ayrılan ödenek yetersiz gelmekte. Bunun aşılması için okullara gelir getirecek, öğretmenler ve öğrenciler tarafından yapılacak faaliyetler MEB tarafından planlanabilir.

3- Okulların kapalı (kriptik) bir mekandan kapalı olmayan (de-kriptik) bir mekana tekamül etmesi gerekir. Yani Öğrenciler dışında diğer insanlara kapalı olan okulların çevre insanlara da açılması gerekir. Öğrenciler dışında örgün eğitimden arta kalan zamanlarda isteyen velilere de eğitim verilebilir. Böylelikle öğrencilere evde aileler daha fazla yardımcı olabilir. Aynı zamanda daha bilgili bir fert olarak sosyal faydaları artabilir

4- Okullar yüksek duvar ve tellerden kurtularak kapalı-panoptik mekan olmaktan sıyrılmaya çalışmalıdır. Belki tamamen kurtulamaz ama etkisinin azalması öğrencinin daha özgür hissetmesine sebep olacaktır. Tabi bu bir süreç gerektirir.

5- Okul binaları planlanırken teknokratik bir yolun tercih edilmemesi gerekir. Çevre insanların fikirlerine müracaat edilmelidir. Modern unsurların yanında kültürel unsurlarda okulun mimarisinde var olmalıdır. Böylece yerel kültür bir nebze olsa korunur ve öğrencilerin kendi kültürlerine yabancılaşmasına mani olunabilir.

6- Coğrafya öğretmenleri mekansal sorunlara karşı alınacak önlemlerin planlarında aktif olarak rol oynamalı. Ve bu sorunların öğrenciler tarafından fark edilmesi için Coğrafya derslerinde bilgilendirme sunumları yapılmalıdır.

7- Mekansal adaletsizliğe uğrayan bölgelerde bu hususta konferans ve bilgilendirme sunumları yapılarak aileler bu konuda bilgilendirilmeli.

Araştırmacılara yapılan öneriler:

1- Maddi gen kavramı genişletilerek daha geniş bir teori ortaya konulabilir.

2- Mekansal adalet/adaletsizlik Coğrafyacılar tarafından araştırılarak literatürde var olan yeri genişletilebilir.

3- Bu konu hakkında farklı perspektifler kullanılarak yeni değerlendirmeler yapılabilir.

4- Farklı coğrafyalardaki mekansal adaletsizliğe uğrayan yerlerin umumi bir mukayesesi yapılabilir

KAYNAKÇA

- Aka, A.(2009) Antonio Gramsci ve Hegemonik Okul, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 12, Sayı 21
- Akça, G. (2011). Modernden postmoderne kültür ve kimlik. SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ, 1(15).
- Akgün, A. (2014). Ayrışma-Ayrıştırma Temelli Mekânsal Pratiklerinin Toplumsal Pratiklerle İlişkisi Üzerine Bir Çalışma. İdeal Kent–Kent Araştırmaları Dergisi, 13, 28-39.
- Aşkın, M. (2007). Kimlik ve giydirilmiş kimlikler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(2).
- Aytaç, Ö.(2007) Kent Mekanlarının Sosyo-Kültürel Coğrafyası, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 2 Sayfa:199-226, ELAZIĞ
- Bilgili, M. (2016). Coğrafya öğretiminde mekân ve yer karmaşası üzerine bir araştırma. Coğrafya Eğitimi Dergisi [Turkish Journal of Geography Education], 2(1), 11-19.
- Bilgin, N. (2011). Sosyal düşüncede kent kimliği. İDEALKENT, 2(3), 20-47.
- Bulduklu, Y. ELEŞTİREL ÇALIŞMALARDA NİTEL ARAŞTIRMA YÖNTEMİ OLARAK GÖMÜLÜ TEORİ. Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi, 1(1), 1-14.
- Charmaz, K. (2006). Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis. sage.
- Charmaz, K. (2012). The power and potential of grounded theory. Medical Sociology Online, 6(3), 2-15.
- Çakır,Ö.,(2002) “Sosyal Dışlanma”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,C.4, S.5.
- Çakıroğlu Ş. Stefan Zweig’in “ Değişim Rüzgarı” Adlı Yapıtında Hiyerarşi Sorunsalı, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Sayı:50, Kırgızistan, 2015.
- Çeken, H., Ökten, Ş., & Ateşoğlu, L. (2008). Eşitsizliği derinleştiren bir süreç olarak küreselleşme ve yoksulluk. CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 9(2), 79-95.

- Çelik, H., & Çelik, H. (2015). Nitel desenler: gömülü teori. EDAM Yayınları.
- Demir, G. (2017). Oldenburg'un Üçüncü Mekân Paradigması Bağlamında Kütüphane Mekânının Sorgulanması. *Bilgi Dünyası*, 18(2), 195-223.
- Dicken, P. (2016). *A Critical Introduction to Scientific Realism*, Bloomsbury Publishing.
- Erdenir, H. B. (2005). *Avrupa Kimliği*. Ankara: Ümit Yayıncılık
- Glaser, B. G., & Holton, J. (2004, May). Remodeling grounded theory. In *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research* (Vol. 5, No. 2).
- Godfrey-Smith, P. (2003). *Theory and Reality: An Introduction to the Philosophy of Science*. University of Chicago Press.
- Gündem, F. (2016). Klasik Politik İktisattan Ekonomik Coğrafyaya Mekânın Seyri. *Mülkiye Dergisi*, 40(4), 69-90.
- Gürkaş, E. T., & Barkul, Ö. (2012). Yer üzerine kavramsal bir okuma denemesi. *Sigma*, 4, 1-11.
- Harvey, D. (2016). *Sosyal adalet ve şehir*. (3. Basım). M. Morali (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Hekimler, Ö. (2012). Yoksulluk mu Yoksunluk mu? Sosyal Dışlanma Üzerine Bir Değerlendirme, Tekirdağ S.M.M.M Odası Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:1
- Holt-Jensen, A. (2017). *Coğrafya Tarihi, Felsefesi ve Temel Kavramları*, Çeviri Editörü: Erdem Bekaroğlu, İdil Yayıncılık, İstanbul.
- Ilgar, M. Z., & Ilgar, S. C. (2013). Nitel bir araştırma deseni olarak gömülü teori (Temellendirilmiş Kuram), *izu.edu.tr*.
- Karacadağ Kalkınma Ajansı. (2018), *İstatistiklerle Şanlıurfa 2018*
- Karaman, B., & ÖZÇALIK, M. (2007). Türkiye'de gelir dağılımı eşitsizliğinin bir sonucu: çocuk işgücü. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 25-41.
- Kilinç, S., & Torun, F. (2011). Adil Dünya İnancı/Belief in a Just World. *Psikiyatride Guncel Yaklasimler*, 3(1), 1.

- Kitchin, R. (2009). Space II, in R. Kitchin and N. Thrift(eds), International Encyclopedia of Human Geography, London: Elsevier.
- Kuhn, Thomas S. (2012). The Structure of Scientific Revolutions: 50th Anniversary Edition. University of Chicago Press.
- Lefebvre, H. (2014), Mekânın Üretimi, (Çev. I. Ergüden), Sel Yayıncılık, 2. Baskı, İstanbul.
- Möngü, B. (2013). Postmodernizm ve Postmodern Kimlik Anlayışı/Postmodernism and Postmodern Identity Understanding. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(2).
- Mutlu, E., & Varol, Ç. (2017). Sosyo-Ekonomik Farklılaşma ve Mekânsal Ayrışma: Bursa Metropolitan Alanı Analizi. Megaron, 12(1)
- Neil, S. (2017). Eşitsiz Gelişim Doğa, Sermaye ve Mekanın Üretimi, (Çev: E. Soğancılar), SEL Yayıncılık, İstanbul.
- Özbek, D. A., & Ertürk, Z. (2018). Mekanı Anlama Üzerine Süreç Odaklı Bir Yaklaşım. tasarım+ kuram dergisi, 13(24), 79-89.
- Öztürk, M., & Karabağ, S. (2013). Coğrafyada paradigmalar. Journal of European Education, 3(1).
- Sayım, F. (2015). Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Tez Yazım Yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Sencer, M. (1964) Sosyal Sınıf Kriterleri Üzerine Eleştirmeli Bir Deneme, Sosyoloji Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 19, İSTANBUL
- Soja, E. W. (2017). Postmodern Coğrafyalar. Eleştirel Toplumsal Teoride Mekanın Yeniden İleri Sürülmesi,(Çev: Yunus Çetin), Sel Yayıncılık/Kentsel, İstanbul.
- Şen, B., (2008). Küreselleşme: Anlamlar ve söylemler. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2008(18), 147-162.
- Weeks, Jeffrey 1998. "Farklılığın Değeri", Kimlik, (Çev. İrem Sağlamer), Sarmal Yayınevi, İstanbul. ss. 85-100.
- Yırtıcı, H., Uluoğlu, B.(2004 Mekanın Altyapısal Dönüşümü) İTÜ Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, 43-52

Yücedağ, A., 1993, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Cilt: 26 Sayı: 2

WEB SAYFALARI

<https://www.canva.com/> (27.10.2019) // (Grafikler bu siteden hazırlanmıştır.)

<https://www.tuik.gov.tr/> (04.11.2019)

EKLER

Ek 1. Anket Formu

ANKET SORULARI

Babanızın mesleği.....

Dedenizin (babanızın babası) mesleği.....

Gelecekte hangi mesleği yapacağınızı tahmin ediyorsunuz?

Nerede oturuyorsunuz?.....

1) Kendinizi tanımlayınız.

2) Bir öğrenci olarak başarı bakımından kendinizi nasıl görüyorsunuz?

3) Öğrenciler olarak okulu nasıl etkiliyorsunuz?

4) Okulunuzu tanımlayınız. (fiziki, sosyal ve başarı açısından)

5) Okulunuz ile sizin ortak noktalarınız nelerdir?

6) Okulunuz size ne hissettiriyor?

7) Okulunuzdan dolayı kendinizi şanslı veya şanssız hissediyor musunuz? Açıklayınız.

8) Okulunuz sizde ne değiştirdi?

9) Bir okullu olarak okulunuzu fiziksel açıdan yorumlayınız.

10) Diğer okullara nazaran okulunuzu fiziki olarak karşılaştırınız?

11) Şanlıurfa merkez ile Akçakale arasında hangi fiziksel farklar vardır?

12) Şanlıurfa merkez ile Akçakale arasında ekonomik farklar nelerdir?

13) Yaşadığınız çevrenin diğer yerlerden dezavantajları(olumsuz yönleri) nelerdir?

14) Eğitim ile ilgili eşyaları yaşadığınız yerden temin etmekte ne tür zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

Ek 2. İzin Belgesi

T.C.
ŞANLIURFA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

12.02.2019

Sayı : 26292541-44-E.309239
Konu : Uygulama İzni (Sedat EKİNCİ)

MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgili : 28.01.2019 tarihli ve 1900025319 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Öğretmenliği Programı tezli yüksek lisans öğrencisi ve tez aşamasında olan Sedat EKİNCİ'nin "Mekansal Adaletsizliğin etkilediği okullar ve bu bağlamda okul ve öğrencinin karşılıklı kırık üretiminin incelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında hazırlanan uygulamanın Müdürlüğümüze bağlı okullarda uygulanmasına ilişkin ilgi yazı ve ekleri değerlendirilmiş olup;

Söz konusu çalışmanın sonuçlarının Müdürlüğümüze paylaşılması ve uygulamanın eğitim öğretim faaliyetini aksatmadan, gönüllülük esasına dayalı olarak yapılmasında herhangi bir sakınca görülmemiştir.

Bügünüze arz ederim.

Şerafettin TURAN
İl Millî Eğitim Müdürü

T.C. MARMARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tarih: 20.02.2019
Sayı: 1500015895
Bürosu: 302.08.81

Görevli Elektronik İmza
Aşağıya Ayrılır
13.02.2019

Mustafa EKİNCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

Öğrenci İşleri Dairesi
19.02.19
M.B.

Adres: Elazığ Mahallesi, Neziroğlu Çayırı B15 No:20, 03100
Şanlıurfa Merkez İlçesi Şanlıurfa
Elektronik Ad:
e-posta:

Bölge Adres: Marmara 1481/79
Tel: 0 (414) 280 53 57
Faks: 0 (414) 280 63 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalandı. İmza: Mustafa EKİNCİ, görevi: İl Millî Eğitim Müdürü, E-İmza: 811b-e915-32de-85ba-9a6a, Tarih: 19.02.2019

Ek 3. Akçakale'nin Uydu Görüntüsü

Kaynak: <https://www.google.com.tr/maps/place/Akçakale,+Şanlıurfa/@36.7145633,38.9374062,2636m/data=!3m2!1e3!4b1!4m5!3m4!1s0x15341fd35b0248bb:0x9d4bca87d8a721c0!8m2!3d36.713349!4d38.94844>

Ek 4. Akçakale İle İlgili Görseller

Kaynak: <http://www.urfaflash.com/haber/20192/savasin-akcakale-ekonomisine-etkisi.html>

